

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vaarallisten aineiden kuljetuksesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vaarallisten aineiden kuljetuksesta ja siihen liittyviksi laeiksi annetun hallituksen esityksen (HE 220/2021 vp) täydentämisestä

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vaarallisten aineiden kuljetuksesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 220/2021 vp): Asia on saapunut liikenne- ja viestintävaliokuntaan mietinnön antamista varten. Asia on lisäksi lähetetty lakivaliokuntaan lausunnon antamista varten.

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vaarallisten aineiden kuljetuksesta ja siihen liittyviksi laeiksi annetun hallituksen esityksen (HE 220/2021 vp) täydentämisestä (HE 231/2022 vp): Asia on saapunut liikenne- ja viestintävaliokuntaan mietinnön antamista varten. Asia on lisäksi lähetetty lakivaliokuntaan lausunnon antamista varten.

Lausunto

Asiasta on annettu seuraava lausunto:

- lakivaliokunta LaVL 31/2022 vp

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- lainsäädäntöjohtaja Kimmo Kiiski, liikenne- ja viestintäministeriö
- lainsäädäntöneuvos Heini Färkkilä, oikeusministeriö
- lainsäädäntöneuvos Katariina Paakkanen, oikeusministeriö
- lainsäädäntöneuvos Jenni Herrala, puolustusministeriö
- poliisitarkastaja Jari Pajunen, sisäministeriö
- hallitusneuvos Pauliina Kanerva, työ- ja elinkeinoministeriö
- hallitussihteeri Mari-Linda Harju-Oksanen, ympäristöministeriö
- erityisasiantuntija Minna Valtavaara, ympäristöministeriö
- ylijohtaja Jarkko Saarimäki, Liikenne- ja viestintävirasto
- johtava asiantuntija Anu Häkkinen, Liikenne- ja viestintävirasto
- yksikönpäällikkö Katja Koskelainen, Väylävirasto
- poliisitarkastaja Kari Onninen, Poliisihallitus

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

- insinöörikapteeni, osastoinsinööri Reima Kontkanen, Pääesikunta
- rajavartiolaitarkastaja Pertti Normia, Rajavartiolaitos
- ylitarkastaja Sami Piispanen, Rajavartiolaitos
- tutkija Jani Häkkinen, Suomen ympäristökeskus
- tulliylikarkastaja Jarkko Fagerström, Tulli
- ryhmäpäälikkö Kurt Kokko, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)
- pelastusylitarkastaja Mira Leinonen, Etelä-Suomen aluehallintovirasto
- tarkastaja Jenni Suominen, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
- johtaja Jonna Juslin, VR-Yhtymä Oy
- pelastusjohtaja Vesa Halonen, Helsingin kaupungin pelastuslaitos
- pelastustoimen kehittämisspäälikkö Vesa-Pekka Tervo, Suomen Kuntaliitto
- turvallisuusneuvonantaja Juha Putkisto, Neste Oyj
- logistiikkajohtaja Sirpa Saarinen, North European Oil Trade Oy
- yhteiskuntasuhteiden päälikkö Anna Mäkelä, Oy Teboil Ab
- johtava asiantuntija Eliisa Irpola, Kemianteollisuus ry
- asiantuntija, maarakennus Ville Järvinen, Koneyrittäjät ry
- toimitusjohtaja Pekka Aaltonen, Logistiikkayritysten Liitto ry
- turvallisuusneuvonantaja Heli Hörkkö, Suomen Huolinta- ja Logistiikkaliitto ry
- edunvalvontajohtaja Ari Herrala, Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry
- apulaisjohtaja Kirsti Tarnanen-Sariola, Suomen Satamaliitto ry
- professori Olli Mäenpää

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Säteilyturvakeskus
- Geenitekniikan lautakunta
- VR-Yhtymä Oy
- Fortum Waste Solutions Oy
- Kemianteollisuus ry
- Logistiikkayritysten Liitto ry
- Suomen Huolinta- ja Logistiikkaliitto ry
- Suomen Satamaliitto ry
- Suomen Transitoliikenneyhdistys ry

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- Posti Oy
- Fortum Waste Solutions Oy
- Gasum Oy
- Neste Oyj
- Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- Energiateollisuus ry

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi vaarallisten aineiden kuljetuksesta annettu laki. Samalla voimassa oleva vaarallisten aineiden kuljetuksesta annettu laki kumottaisiin ja 20 esitettävään lakiin liittyvää lakia muutettaisiin.

Ehdotetussa laissa säädettäisiin vaarallisten aineiden kuljetuksen turvallisuudesta tiellä, rautatiellä ja muussa raideliikenteessä, ilma-aluksessa sekä kappaletavaran kuljetuksessa Suomen vesialueilla ja Suomen vesialueiden ulkopuolella. Lain tarkoitus olisi ehkäistä ja torjua vahinkoa ja vaaraa, jota vaarallisten aineiden kuljetus saattaa aiheuttaa ihmisille, ympäristölle tai omaisuudelle. Laki sisältäisi säännökset eri kuljetusosapuolten vastuista sekä viranomaisten tehtävistä ja toimivaltuuksista. Laissa olisi myös säännökset esimerkiksi turvallisuusneuvonantajasta, ajoneuvon hyväksyntöjä myöntävän ja katsastuksia suorittavan henkilön pätevyysvaatimuksista, tarkastuslaitoksista ja niiden tehtävistä, pakkausten, säiliöiden ja irtotavarakonttien valmistukseen ja rakenteeseen liittyvistä vaatimuksista sekä vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyviin turvauhkiin varautumisesta ja turvatoimista.

Vaarallisten aineiden kuljetuksesta annettu laki uudistettaisiin siten, että lain rakenne, sääntelykokonaisuudet ja alemman asteisten säädösten ja määräysten valtuussäännökset olisivat nykyistä selkeämmät, tarkkarajaisemmat sekä johdonmukaisemmat. Asetustasoisia säännöksiä siirrettäisiin lain tasolle perustuslain edellyttämällä tavalla. Lailla myös täsmennettäisiin nykyisiä valtuuksia antaa asetuksia ja annettaisiin Liikenne- ja viestintävirastolle valtuuksia antaa määräyksiä yksityiskohtaisista ja teknisluonteisista asioista. Esityksessä otettaisiin huomioon vaarallisten aineiden kuljetuksia koskevat kansainväliset sopimukset ja EU:n lainsäädäntö.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2023 alussa.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Yleistä

(1) Nyt käsittelyssä oleva sääntelykokonaisuus koskee vaarallisten aineiden kuljetusten valmistelua, toteuttamista ja turvallisuuden varmistamista tiellä, raideliikenteessä, ilma-aluksessa sekä kappaletavaran kuljetuksessa vesialueilla.

(2) Liikenne- ja viestintävaliokunta on päättänyt yhdistää täydentävän hallituksen esityksen (HE 231/2022 vp) käsittelyn alkuperäisen hallituksen esityksen (HE 220/2021 vp) käsittelyyn ja yhdistänyt esitysten säännökset yhdeksi toimivaksi kokonaisuudeksi täydentävässä esityksessä tarkoitettulla tavalla.

(3) Asiantuntijakuulemisessa esityksiä on pidetty kokonaisuutena hyvänä ja onnistuneena uudistuksena. Liikenne- ja viestintävaliokunta pitää esitysten tavoitteita erittäin kannatettavina ja katsoo, että aiempaa selkeämpi sääntelykokonaisuus on omiaan helpottamaan kuljetusten toteuttamista, edistämään niiden turvallisuutta ja vähentämään myös ympäristövahinkojen syntymisen todennäköisyyttä.

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

(4) Keskeistä on kuljetusten osapuolten vastuiden aiempaa yksiselitteisempi määrittäminen, muun muassa lähettäjän vastuun osalta, sekä viranomaisten tehtävien aiempaa selkeämpi sääntely. Liikenne- ja viestintävirastolle ehdotettua tehtävää viranomaisvalvonnan koordinaattorina on asiantuntijakuulemisessa pidetty hyvänä ja perusteltuna.

(5) Valiokunta pitää erittäin hyvänä, että vaarallisten aineiden kuljetuksesta annettua lainsäädäntöä päivitetään vastaamaan toimintaympäristössä tapahtuneita muutoksia ja samalla selkeytetään lain rakennetta ja sääntelyn sisältöä. Valiokunta pitää myös nyt käsittelyssä olevia hallituksen esityksiä hyvin valmisteltuina. Sääntelyn tavoitteiden saavuttamiseksi valiokunta painottaa kuljetusten valvonnan toimivuuden keskeistä merkitystä.

Seuraamusjärjestelmä

(6) Saadun selvityksen mukaan rikosoikeudellisen järjestelmän piiriin tulee sisällyttää vain moitittavampi käyttäytyminen. Vähemmän haitallisiin ja moitittaviin tekoihin, joihin seuraamuksen liittäminen niiden haitallisuus huomioon ottaen on kuitenkin perusteltua, on tämän vuoksi tarkoituksenmukaista liittää rikosoikeudellisten sanktioiden sijasta hallinnollisia maksuseuraamuksia. Tästä syystä rikosoikeudellisesta järjestelmästä ehdotetaan täydentävässä hallituksen esityksessä luovuttavaksi vaarallisten aineiden kuljetusten osalta kokonaan ja rikosoikeudelliset sanktiot muutetaan hallinnollisiksi rangaistusluonteisiksi seuraamuksiksi, liikennevirhemaksuksi ja seuraamusmaksuksi.

(7) Lakivaliokunta piti lausunnossaan LaVL 31/2022 vp täydentävässä hallituksen esityksessä omaksuttuja seuraamussääntelyyn liittyviä ratkaisuja asianmukaisina ja perusteltuina ja piti ehdotettua sääntelyä myös täsmällisenä, tarkkarajaisena ja oikeasuhtaisena. Liikenne- ja viestintävaliokunta pitää hyvänä ja perusteltuna, että alkuperäistä esitystä muutettiin täydentävällä hallituksen esityksellä seuraamusjärjestelmän osalta.

(8) Lakivaliokunta on käsitellyt nyt käsittelyssä olevan sääntelykokonaisuuden seuraamussääntelyä yksityiskohtaisesti edellä mainitussa lausunnossaan. Liikenne- ja viestintävaliokunta yhtyy lakivaliokunnan näkemyksiin ja on tehnyt esitykseen lakivaliokunnan ehdottamat muutokset. Seuraamussääntelyn osalta liikenne- ja viestintävaliokunta viittaa muilta osin lakivaliokunnan edellä mainittuun lausuntoon.

Reittirajoitukset

(9) Esityksen mukaan vaarallisten aineiden tiekuljetus voidaan kieltää tai sitä voidaan rajoittaa tietyllä reitillä, jos vaarallisten aineiden kuljetus voi aiheuttaa huomattavaa vaaraa ihmiselle, ympäristölle tai omaisuudelle. Valiokunta pitää hyvänä, että tätä sääntelyä yksinkertaistetaan, ja yhtyy asiantuntijakuulemisessa esitettyyn näkemykseen, jonka mukaan kiellot ja rajoitukset olisi jatkossa tarpeen tuoda kaikkien saataville sähköisessä ja helppokäyttöisessä muodossa.

Viranomaisten resurssit ja rahoitus

(10) Asiantuntijakuulemisessa on pidetty välttämättömänä, että laissa tarkoitettuihin valvontaynnä muihin vastaaviin viranomaistehtäviin osoitetaan riittävät resurssit. Esityksen myötä muun

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

muassa Liikenne- ja viestintävirastolle tulee saadun selvityksen mukaan merkittäviä uusia tehtäviä. Valiokunta yhtyy tältä osin asiantuntijoiden näkemykseen ja korostaa, että lain tavoitteiden toteutumiseksi on erittäin tärkeää, että lisääntyvien tehtävien myötä viranomaisten rahoituksesta ja resursoinnista pidetään huolta.

Siirtymäsäännökset ja lain voimaantulo

(11) Valiokunta pitää hyvänä, että 1. lakiehdotuksen 151 §:ssä ehdotetaan siirtymäsäännöksiä, jotka turvaavat Rajavartiolaitoksen ja Puolustusvoimien suorittaman vaarallisten aineiden häiriöttömän kuljetuksen siihen saakka, kunnes puolustusministeriössä valmisteilla oleva vaarallisten aineiden kuljetuksia koskeva lainsäädäntö saadaan voimaan.

(12) Asiantuntijakuulemisessa on korostettu, että nyt käsittelyssä oleva esitys edellyttää muutoksia muun muassa poliisin tietojärjestelmiin ja että näiden muutosten toteuttamiseen tarvitaan aikaa. Valiokunta pitää perusteltuna, että lain voimaantulossa huomioidaan tämänkaltaiset tarpeet, ja katsoo, että lain on tarkoituksenmukaista tulla voimaan aikaisintaan 1.9.2023.

Lain vaikutusten seuranta

(13) Lakivaliokunta katsoi lausunnossaan, että uuden seuraamussääntelyn tehokkuutta ja varoitavuutta on välttämätöntä seurata samassa yhteydessä, kun uuden vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain vaikuttavuutta seurataan kokonaisvaltaisesti lain tultua voimaan. Liikenne- ja viestintävaliokunta yhtyy lakivaliokunnan näkemykseen ja korostaa lain vaikutusten seurannan keskeistä merkitystä.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Laki vaarallisten aineiden kuljetuksesta

106 §. B-tyypin ilmoitetun laitoksen tehtävät. Valiokunta on tehnyt pykälän 2 momenttiin teknisen korjauksen.

134 §. Asiantuntijan apu. Oikeusministeriö kiinnitti lausunnossaan huomiota siihen, että valvontaviranomainen voi 134 §:n mukaan käyttää valvonnassa asiantuntijan apua, jos se on valvonnan toimittamiseksi tarpeellista. Esityksen perustelujen mukaan asiantuntija voisi olla henkilö, jolla on hyvät tiedot vaarallisten aineiden kuljettamisen lainsäädännöstä ja määräyksistä ja/tai kuljetuksiin liittyvistä käytännöistä. Oikeusministeriön mukaan tämän kaltaisen edellytyksen tulee näkyä perustuslain 124 §:stä johtuvista syistä itse säännöksestä. Valiokunta on saamansa selvityksen perusteella täydentänyt pykälää siten, että asiantuntijalla on oltava hyvät tiedot sekä vaarallisten aineiden kuljettamisen lainsäädännöstä ja määräyksistä että kuljetuksiin liittyvistä käytännöistä.

140 §. Viittaus rikoslakiin. Valiokunta on lisännyt täydentävän hallituksen esityksen myötä pois jääneen uuden 140 §:n. Pykälä vastaa sisällöltään alkuperäiseen hallituksen esitykseen HE 220/2021 vp sisältynyttä 140 §:ää.

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

143 §. Liikennevirhemaksun ja seuraamusmaksun määrääminen ja suuruus. Lakivaliokunta kiinnitti esityksistä antamassaan lausunnossa huomiota siihen, että 143 § ei sisällä säännöksiä liikennevirhemaksun tai seuraamusmaksun määräämisen vanhentumisesta, ja ehdotti, että 143 §:n 6 momenttia muutetaan siten, että liikennevirhemaksua ei saa määrätä, jos teosta on kulunut yli yksi vuosi. Vastaavasti seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos teosta on kulunut yli viisi vuotta. Jos rikkomus tai laiminlyönti on ollut jatkuvaa, määräaika lasketaan siitä, kun rikkomus tai laiminlyönti on päättynyt. Liikenne- ja viestintävaliokunta on tehnyt pykälän 6 momenttiin lakivaliokunnan ehdottamat muutokset.

151 §. Siirtymäsäännökset. Saadun selvityksen mukaan alus- ja ilmakuljetusvaatimusten valmisteluun tarvitaan edelleen aikaa, mutta muu tarvittavien asetusten ja määräysten liikenne- ja viestintäministeriön toimialan säädösvalmistelu on edennyt jo pitkälle hallituksen esitysten käsittelyn kestänyä alun perin arvioitua pidempään. Valiokunta on tästä syystä muuttanut pykälän 12 momenttia siten, että kuuden kuukauden voimassa oloa koskeva siirtymäsäännös koskee ainoastaan kumotun lain nojalla annettua asetusta vaarallisten aineiden ilmakuljetuksesta (210/1997) ja asetusta vaarallisten aineiden kuljetuksesta kappaletavarana aluksessa (666/1998).

9. Laki kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

Johtolause. Valiokunta on tehnyt lakiteknisen korjauksen lain johtolauseeseen.

12. Laki pyroteknisten tuotteiden vaatimuksenmukaisuudesta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Johtolause. Valiokunta on korjannut lain johtolauseetta, koska lakia on muutettu alkuperäisen hallituksen esityksen antamisen jälkeen.

19. Laki eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain 1 ja 4 §:n muuttamisesta

1 §. Soveltamisala. Valiokunta on korjannut pykälän 1 momenttia siten, että sääntelyssä otetaan huomioon kyseiseen lainkohtaan nyt käsittelyssä olevien hallituksen esitysten antamisen jälkeen tehdyt muutokset. Lisäksi valiokunta on tästä syystä ja myöskin lain 4 §:ää koskevasta muutoksesta johtuen korjannut lain johtolauseetta.

21. Laki sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

1 §. Lain soveltamisala. Valiokunta on korjannut pykälän 2 momenttia siten, että sääntelyssä otetaan huomioon kyseiseen lainkohtaan nyt käsittelyssä olevien hallituksen esitysten antamisen jälkeen tehdyt muutokset. Lisäksi valiokunta on tästä syystä korjannut lain johtolauseetta.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Liikenne- ja viestintävaliokunnan päätösehdotus:

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 220/2021 vp sisältyvät 3.—8., 10., 11., 13., 14., 16.—18. ja 20. lakiehdotuksen ja hallituksen esitykseen HE 231/2022 vp sisältyvät 2. ja 15. lakiehdotuksen.

Eduskunta hyväksyy muutettuna ja yhdistettynä hallituksen esitykseen HE 220/2021 vp ja HE 231/2022 vp sisältyvän 1. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 220/2021 vp sisältyvät 9., 12. ja 19. lakiehdotuksen ja hallituksen esitykseen HE 231/2022 vp sisältyvän 21. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Eduskunta hylkää hallituksen esitykseen HE 220/2021 vp sisältyvät 2., 15. ja 21. lakiehdotuksen.

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

vaarallisten aineiden kuljetuksesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan vaarallisten aineiden kuljetuksen valmisteluun ja toteuttamiseen sekä kuljetusturvallisuuden ja kuljetuksen turvaamisen varmistamiseen, jollei Euroopan unionin lain-säädännöstä tai Suomea sitovasta kansainvälisestä velvoitteesta muuta johdu.

Tätä lakia sovelletaan vaarallisten aineiden:

- 1) tiekuljetukseen;
- 2) rautatiekuljetukseen;

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

3) ilmakuljetukseen Suomen alueella ja suomalaisessa ilma-aluksessa Suomen alueen ulkopuolella;

4) aluskuljetukseen Suomen vesialueilla ja suomalaisessa aluksessa Suomen vesialueiden ulkopuolella.

Tätä lakia sovelletaan vaarallisten aineiden kuljetukseen myös satama-alueella, lentopaikalla ja muussa terminaalissa.

Maastoliikennelaissa (1710/1995) tarkoitetussa maastossa tapahtuvaan vaarallisten aineiden kuljetukseen sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään tiekuljetuksesta.

Raideliikennelaissa (1302/2018) tarkoitetulla kaupunkiraideliikenteen rataverkolla tapahtuvaan vaarallisten aineiden kuljetukseen sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään rautatiekuljetuksesta.

2 §

Lain soveltamisalan rajaukset

Tätä lakia ei sovelleta:

1) vaarallisten aineiden kuljetukseen irtolastina irtolastialuksessa eikä neste- ja kaasusäiliöaluskuljetukseen;

2) vaarallisten aineiden aluskuljetukseen huvialuksella, jonka pituus on alle 45 metriä;

3) tehdas- ja varastoalueella tapahtuvaan vaarallisten aineiden varastointiin, siirtoon tai muuhun käsittelyyn, jos toimenpide ei kiinteästi liity tie-, rautatie-, alus- tai ilmakuljetukseen;

4) maa- ja metsätaloudessa tapahtuvaan vaarallisten aineiden tiekuljetukseen maa- tai metsätaloustaloudessa olevalla traktorilla tai traktorin ja siihen kytketyn hinattavan ajoneuvon muodostamalla ajoneuvoyhdistelmällä, jos nopeus kuljetuksessa on enintään 40 kilometriä tunnissa.

Tätä lakia ei sovelleta Puolustusvoimien eikä Rajavartiolaitoksen suorittamaan vaarallisten aineiden kuljetukseen eikä kansainvälisiin sotilaallisiin harjoituksiin tai muuhun sotilaalliseen yhteistyöhön liittyvään vieraan valtion tai kansainvälisen järjestön kuljetusvälineellä suoritettavaan vaarallisten aineiden kuljetukseen. Tätä lakia ei myöskään sovelleta kuljetukseen, jota suoritetaan ilmailulaissa (864/2014) tarkoitettuna sotilasilmailuna tai valtion ilmailuna.

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *vaarallisella aineella* ainetta, seosta, liuosta, esinettä, välinettä ja tavaraa, joka räjähdys-, palo-, tartunta-, säteily- tai ympäristövaarallisuutensa, syttyvyytensä, reaktiivisuutensa, myrkyllisyytensä, syövyttävyytensä, mahdollisten vaarallisten reaktioiden tuottamisen taikka muun sellaisen ominaisuuden vuoksi saattaa kuljetuksessa aiheuttaa vahinkoa ihmisille, ympäristölle tai omaisuudelle;

2) *kuljetuksella* vaarallisen aineen ja vaarallista ainetta sisältävän kuljetuspakkauksen, -säiliön ja -kontin varsinaista kuljetusta, sekä kuljetukseen liittyvää, kuljetusolosuhteista ja liikenteestä johtuvaa matkan väliaikaista keskeytystä, kuljetusvälineeseen kuormaamista, lastaamista, purkamista ja käsittelyä sekä tilapäistä säilytystä;

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

3) *tiekuljetuksella* vähintään nelipyöräisellä moottorikäyttöisellä ajoneuvolla, jonka rakenteellinen nopeus on yli 25 kilometriä tunnissa, ja sen hinattavalla ajoneuvolla tieliikennelaissa (729/2018) tarkoitettulla tiellä suoritettavaa kuljetusta sekä satama-, varasto- tai tehdasalueella, lento-paikalla tai muulla vastaavalla alueella suoritettavaa kuljetusta, jos se liittyy kiinteästi tiellä tapahtuvaan kuljetukseen;

4) *rautatiekuljetuksella* raideliikennelaissa tarkoitettulla rataverkolla tapahtuvaa kuljetusta sekä rataverkolla tapahtuvaa vaunujen ja terminaalissa tapahtuvaa kuljetuspakkausten käsittelyä sekä satama-, varasto- tai tehdasalueiden tai vastaavien alueiden raideliikennettä, jos se liittyy kiinteästi rautatiekuljetukseen;

5) *aluskuljetuksella* kuljetusta kappaletavarana aluksen teknisestä turvallisuudesta ja turvallisuudesta käytöstä annetussa laissa (1686/2009) tarkoitettulla aluksella kuljetuspakkauksissa, -säiliöissä, -konteissa tai muulla vastaavalla tavalla;

6) *ilmakuljetuksella* ilmailulaissa tarkoitettulla ilma-aluksella tapahtuvaa kuljetusta;

7) *satamanpitäjällä* sitä, joka ylläpitää satamaa ja satama-toimintoja, vastaa satamapalveluista ja omistaa satama-alueen tai hallinnoi aluetta;

8) *tarkastuslaitoksella* Suomen viranomaisen hyväksymää laitosta, jolla on oikeus suorittaa vaarallisten aineiden kuljetukseen tarkoitettujen pakkausten, säiliöiden ja konttien sekä niihin liittyvien lisälaitteiden vaatimustenmukaisuuden osoittamisen edellyttämiä toimenpiteitä;

9) *kuljetettavista painelaitteista annetulla direktiivillä* kuljetettavista painelaitteista sekä neuvoston direktiivien 76/767/ETY, 84/525/ETY, 84/526/ETY, 84/527/ETY ja 1999/36/EY kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2010/35/EU;

10) *kuljetettavalla painelaitteella* kuljetettavista painelaitteista annetun direktiivin 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua paineastiaa, paineellista säiliötä ja muuta painelaitetta sekä sen venttiiliä ja muuta lisälaitetta;

11) *pii-merkillä* kuljetettavista painelaitteista annetun direktiivin 15 artiklassa tarkoitettua merkkiä, joka osoittaa kuljetettavan painelaitteen täyttävän vaatimustenmukaisuuden arviointivaatimukset;

12) *markkinavalvonnalla* markkinavalvontaviranomaisten toimintaa ja niiden toteuttamia toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävät tuotteet ovat tässä laissa säädettyjen vaatimusten mukaisia eivätkä vaaranna terveyttä, turvallisuutta tai muita yleisten etujen suojeluun liittyviä seikkoja;

13) *vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävällä tuotteella* vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävää pakkausta, säiliötä ja irtotavarakonttia;

14) *ADR-sopimuksella* vaarallisten tavaroiden kansainvälisistä tiekuljetuksista tehtyä sopimusta (ADR) (SopS 23/1979);

15) *RID-määräyksillä* kansainvälisiä rautatiekuljetuksia koskevan yleissopimuksen (COTIF) (SopS 51—52/2006) liitteessä C olevia vaarallisten tavaroiden kansainvälisiä rautatiekuljetusmääräyksiä;

16) *SOLAS-yleissopimuksella* ihmishengen turvallisuudesta merellä vuonna 1974 tehtyä kansainvälistä yleissopimusta (SopS 11/1981);

17) *IMDG-säännöstöllä* SOLAS-yleissopimuksen liitteen VII luvun A osan 1 säännössä määriteltyä säännöstöä, joka sisältää määräyksiä vaarallisten aineiden kuljetuksesta kappaletavarana aluksessa;

18) *INF-lastilla* SOLAS-yleissopimuksen liitteen VII luvun D osan 14 säännössä määriteltyä lastia, joka sisältää IMDG-säännösten mukaisesti aluksissa kuljettavaa pakattua säteilytettyä ydinpolttoainetta, plutoniumia tai korkea-aktiivista jätettä;

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

19) *ICAO-TI:n määräyksillä* kansainvälisen siviili-ilmailun yleissopimuksen (SopS 11/1949) nojalla standardeina julkaistuja vaarallisten aineiden ilmakuljetusta koskevia teknisiä määräyksiä;

20) *turvauhalla* uhkaa sellaisesta laissa rangaistavaksi säädetystä toiminnasta, jonka tarkoituksena on vaarallisten aineiden kuljetusturvallisuuden tai yleisen turvallisuuden vaarantaminen;

21) *turvatoimilla* toimenpiteitä ja menettelyjä, joiden tarkoituksena on torjua turvauhkaa sekä estää kuljetettavien vaarallisten aineiden varkaudet ja muu tahallinen väärinkäyttö;

22) *irtotavarakontilla* muuta kuin turvallisista konteista vuonna 1972 tehdyssä sopimuksessa (SopS 111/1999) tarkoitettua, kiinteän aineen kuljetukseen käytettävää konttia, jossa kuljetettava aine on suorassa kosketuksessa kontin sisäseinämien kanssa.

4 §

Kansainvälisten sopimusten soveltaminen kotimaan kuljetukseen

ICAO-TI:n määräyksiä sovelletaan myös kotimaan ilmakuljetuksessa ja IMDG-säännöstöä kotimaan aluskuljetuksessa, jos tässä laissa ei muuta säädetä.

2 luku

Yleiset turvallisuusperiaatteet

5 §

Selvilläolovelvollisuus

Sen, joka harjoittaa vaarallisten aineiden kuljetusta tai siihen liittyvää muuta toimintaa, on oltava selvillä toimintaansa liittyvistä tämän lain ja sen nojalla säädettyistä ja määrätyistä vaatimuksista.

6 §

Huolellisuus- ja varovaisuusvelvollisuus

Vaarallisten aineiden kuljetuksessa ja siihen liittyvässä muussa toiminnassa on noudatettava tarvittavaa huolellisuutta ja varovaisuutta ottamalla huomioon kuljetettava aine ja sen määrä ja vaarallisuus sekä kuljetusmuoto.

Vaarallisten aineiden pakkaajan, lähettäjän, laivaajan, lastinantajan, kuormaajan, kuljetuksen suorittajan, kuljettajan ja vastaanottajan sekä muun kuljetuksen turvallisuuteen vaikuttavan on omalta osaltaan huolehdittava siitä, että onnettomuuksien ehkäisemiseksi sekä niistä ihmisille, ympäristölle tai omaisuudelle aiheutuvien vahingollisten seurausten vähentämiseksi tarvittavat toimenpiteet tulevat tehdyiksi.

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

7 §

Kuljetuskielto

Jos vaarallista ainetta ei ole luokiteltu, siitä ei ole annettu säädettyjä tietoja, kuljetusväline tai kuljetustapa ei ole turvallinen taikka kuljetusta ei muuten suoriteta turvallisesti tässä laissa tarkoitetulla tavalla, sitä ei saa kuljettaa.

3 luku

Luokitus, merkitseminen ja kuljetustiedot

8 §

Vaarallisen aineen luokitus

Aineen vaaralliset ominaisuudet on tunnistettava kuljetusta varten. Vaarallista ainetta ei saa luovuttaa kuljetettavaksi eikä kuljettaa, jos aineen ominaisuudet ovat liian vaaralliset sen kuljettamiseksi.

Kuljetusturvallisuuden varmistamiseksi vaarallinen aine on luokiteltava vaarallisten ominaisuuksien perusteella aineen ominaisuuksia vastaavaan luokkaan. Luokat ovat:

Luokka 1 Räjähteet

Luokka 2 Kaasut

Luokka 3 Palavat nesteet

Luokka 4.1 Helposti syttyvät kiinteät aineet, itsereaktiiviset aineet, polymeroituvat aineet ja epäherkistetyt kiinteät räjähdysaineet

Luokka 4.2 Helposti itsestään syttyvät aineet

Luokka 4.3 Aineet, jotka veden kanssa kosketukseen joutuessaan kehittävät palavia kaasuja

Luokka 5.1 Hapettavat aineet

Luokka 5.2 Orgaaniset peroksidit

Luokka 6.1 Myrkylliset aineet

Luokka 6.2 Tartuntavaaralliset aineet

Luokka 7 Radioaktiiviset aineet

Luokka 8 Syövyttävät aineet

Luokka 9 Muut vaaralliset aineet ja esineet

Kuljetuksessa on käytettävä aineen luokitukseen perustuvaa nimikettä ja muita tunnistetietoja, joiden perusteella aineen kuljetusta koskevat kuljetusvaatimukset voidaan määrittää.

Sellaista vaarallista ainetta, jonka ominaisuudet kuljetuksessa aiheuttavat vakavaa vaaraa ihmiselle, ympäristölle tai omaisuudelle, saa luovuttaa kuljetettavaksi ja kuljettaa vain, jos toimivaltainen viranomainen on saamiinsa koetuloksiin ja muihin tarpeellisiin tietoihin perustuen varmistanut vaarallisen aineen soveltuvuuden kuljetukseen ja luokitellut sen tai vahvistanut sen luokituksen ja nimikkeen.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa määräyksiä vaarallisten aineiden kuljetusluokista, luokituskriteereistä, -menetelmistä ja -asiakirjoista, luokitukseen liittyvistä kokeista, testeistä ja muista aineen ominaisuuksien tunnistamiseen sekä tunnistetietojen ja kuljetusvaatimusten mää-

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

rittämiseen tarvittavista menettelyistä, kuljetusnimikkeistä ja muista luokitustiedoista, luokitukseen liittyvistä kuljetusehdosta, sekä aineista, joiden kuljetus on kielletty tai joilta edellytetään viiranomaisen määrittämää luokitusta ja nimikettä.

9 §

Vaaratiedon merkitseminen

Vaarallista ainetta sisältävään kuljetukseen luovutettavaan pakkaukseen, säiliöön, konttiin sekä tie- ja rautatiekuljetuksessa käytettävään kuljetusvälineeseen ja muuhun kuljetusyksikköön on soveltuvalla menetelmällä kiinnitettävä tai tehtävä selkeästi aineen, kuorman ja lastin vaarallisuuden tunnistamiseksi merkinnät ja merkit kuljetuksen turvallisuuden varmistamiseksi sekä onnettomuustilanteita varten.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä 1 momentissa tarkoitettusta merkinnästä, merkitsemistavasta ja -menetelmästä sekä merkintöjen ja merkkien teknisistä yksityiskohdista.

10 §

Tiedot vaarallisesta aineesta ja muut kuljetusta varten tarvittavat tiedot

Kuljetuksessa on oltava mukana kuljetettavista vaarallisista aineista selkeällä tavalla esitetyt luokitustiedot ja sen muut keskeisimmät tiedot aineen asianmukaisen käsittelyn varmistamiseksi sekä onnettomuuden tai vaaratilanteen varalta.

Lisäksi kuljetuksessa on pidettävä mukana tai kuljetusta varten on välitettävä tiedot, jotka koskevat ainemäärää, kuljetustapaa, lähetysten vaatimustenmukaisuutta ja pakkaamista, kuormaimista tai ahtaamista taikka muuta vastaavaa lähetysten, kuorman ja lastin varmistamiseen ja kuljettamiseen liittyvää asiaa, sekä muut turvallisen kuljettamisen varmistamiseksi tarvittavat tiedot.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä kuljetuksessa mukana pidettävistä tai välitettävistä ainetiedoista ja muista aineen kuljetukseen liittyvistä tiedoista, tietojen merkitsemistavasta sekä tietojen ja asiakirjojen teknisistä yksityiskohdista, tietojen sähköisestä välittämisestä sekä tietojen säilyttämisestä.

11 §

Kuljetustietojen sähköinen muoto ja säilyttäminen

Tiedot vaarallisesta aineesta ja muut kuljetusta varten tarvittavat tiedot sekä nämä tiedot sisältävät asiakirjat saavat olla sähköisessä muodossa, jos tiedon varmistus-, tallennus- ja käsittelymenettelyt täyttävät vaatimukset siten, että tiedon todistusvoima ja saatavuus kuljetuksen aikana ovat vastaavat kuin paperille painettuja asiakirjoja käytettäessä.

Lähetäjän ja kuljetuksen suorittajan tai aluskuljetuksissa laivaajan, lastinantajan ja kuljetuksen suorittajan on säilytettävä kuljetustiedot sisältävät asiakirjat tai vastaavat sähköiset tiedot vähintään kolmen kuukauden ajan lähettämisestä tai kuljetuksesta.

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia teknisiä määräyksiä sähköisesti välitettävistä ja säilytettävistä kuljetustiedoista ja niitä sisältävistä asiakirjoista sekä tietojen välitystavasta ja säilyttämisestä.

4 luku

Kuljetuksen ja kuljetusvälineen turvallisuusvaatimukset

12 §

Kuljetustapa

Vaarallinen aine on luovutettava kuljetettavaksi ja kuljetettava aineen vaaraominaisuuksiin perustuen asianmukaisella tavalla suljettuna pakkauksessa tai säiliössä, joka on rakenteeltaan laitteineen ja varusteineen sille soveltuva. Kiinteää vaarallista ainetta saa kuljettaa irrallisena kontissa ja ajoneuvon tai vaunun kuormatilassa sekä vaarallista ainetta sisältävän laitteen, koneen, välineen tai muun esineen ilman pakkausta kehikossa, korissa tai käsittelylaitteessa tai muuten pakkaamattomana, jos vaarallisen aineen vuotaminen lämpötilan, kosteuden tai paineen muutoksen tai muiden tavanomaisissa kuljetusolosuhteissa vallitsevien voimien vaikutuksesta on estetty.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia teknisiä määräyksiä sallituista ainekohtaisista kuljetustavoista, pakkaustavoista, pakkauksen, säiliön ja kontin sulkemistavasta ja muusta käytöstä, kuljetuksesta pakkaamattomana ja irtotavarana sekä muista käytettävään kuljetustapaan liittyvistä yksityiskohdista.

13 §

Kuorma ja lasti

Vaarallista ainetta sisältävä kuorma ja lasti on kuormattava, lastattava, ahdattava ja purettava turvallisesti vaaraa aiheuttamatta. Se on sijoitettava, kiinnitettävä tai muuten varmistettava turvallisesti kuljetusvälineeseen sekä kuorma- ja lastitilaan siten, että tavanomaisessa kuljetuksessa esiintyvien voimien vaikutuksesta kuljetettavasta aineesta, sen vuotamisesta, kuorman ja lastin irtoamisesta tai liikkumisesta ei aiheudu vaaraa.

Pakkaukset, säiliöt ja kontit on kuljetuksessa erotettava toisistaan ja muusta kuormasta ja lastista, jos niiden sisältämien vaarallisten aineiden ominaisuudet sitä edellyttävät. Asianmukaisessa sijoittelussa on otettava huomioon vaaran laatu. Lisäksi tarkoituksenmukaisella tavalla on huolehdittava riittävästä suojaetäisyydestä, tuuleutuksesta, lämpötilan valvonnasta, palovaarojen ehkäisystä ja muista kuljetettavan kuorman ja lastin vaatimista erityistoimenpiteistä.

Kuorman käsittelyn yhteydessä ei saa tupakoida eikä tehdä avotulta.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä kuormaamisesta, lastaamisesta, ahtaamisesta, erottelusta, lasti- ja kuormatilan käytöstä, kuorman ja lastin sijoittamisesta, kiinnittämisestä, varmistamisesta, erottelusta, purkamisesta, kuorman ja lastin edellyttämistä erityistoimenpiteistä ja näihin liittyvistä yksityiskohtaisista turvallisuustoimenpiteistä.

14 §

Kuorman käsittely tiekuljetuksessa

Tiekuljetuksessa tarvittavan pysäköinnin aikana ajoneuvon on oltava valvonnan alainen tai pysäköitynä turvalliseen paikkaan, jos vaarallisesta aineesta voi aiheutua vaaraa pysäköinnin aikana. Jos aineen laadusta tai määrästä voi aiheutua vaaraa, ajoneuvoa ei saa pysäköidä taajamassa tai vilkkaasti liikennöidyllä paikalla edes huoltotoimenpiteitä varten muutoin kuin pakottavassa tilanteessa. Pakottavassa tilanteessa tarvittavasta pidempiaikaisesta pysäköinnistä on ilmoitettava paikalliselle poliisille.

Vaarallisia aineita ei saa kuormata tai purkaa kuormasta tiekuljetuksessa yleisellä paikalla taajamassa ilman paikallisen poliisin lupaa ja yleisellä paikalla taajaman ulkopuolella ilman paikalliselle poliisille tehtyä ilmoitusta, jos kuormaaminen tai kuormasta purkaminen voi aiheuttaa vaaraa ihmisille, ympäristölle tai omaisuudelle. Lähettäjän ja kuljetuksen suorittajan on yhdessä varmistettava, että lupa on myönnetty tai ilmoitus tehty ennen lähetyksen luovuttamista kuljetettavaksi ja ennen kuljetusta. Lupaa tai ilmoitusta ei edellytetä, jos:

- 1) kuormaaminen tai kuormasta purkaminen on turvallisuusyistä kiireellistä ja välttämätöntä;
- 2) kuorma- tai purkamispaikalla on kyseisten aineiden varastointiin, säilytykseen, käyttöön tai käsittelyyn muussa laissa edellytetty viranomaisen lupa tai tehty muussa laissa edellytetty ilmoitus viranomaiselle.

Poliisi voi lupahakemuksen tai ilmoituksen perusteella määrätä aineiden turvallisen käsittelyn kannalta tarpeellisia rajoituksia aiotulle kuormaamiselle tai kuormasta purkamiselle ja tarvittaessa määrätä toiminnan edellyttämistä varotoimista. Poliisi voi kieltää kuormaamisen tai kuormasta purkamisen, jos siitä aiotussa paikassa ja aiottuna ajankohtana voidaan katsoa aiheutuvan ilmeistä vaaraa, jota ei määrätyin rajoituksin tai varotoimin voida torjua.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä lupa- ja ilmoitusmenettelystä, lupahakemuksessa ja ilmoituksessa vaadittavista tiedoista sekä lupahakemuksen ja ilmoituksen tekemisessä noudatettavista määräajoista. Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia ainekohtaisia määräyksiä valvonta- ja pysäköintivaatimusten käytännön toteuttamisesta sekä aineista ja ainemääristä, joiden kuormaaminen ja kuormasta purkaminen edellyttävät lupaa tai ilmoitusta.

15 §

Ohjeet ja varusteet onnettomuuden ja vaara- tai hätätilanteen varalta

Kuljetuksessa on oltava helposti saatavissa ja miehistön ymmärtämällä kielellä turvallisuusohjeet, jotka sisältävät toimintaohjeet miehistölle kuljetuksen aikaisen onnettomuuden ja vaara- tai hätätilanteen varalta ja tiedot erityisistä vaaroista, joita saattaa esiintyä onnettomuuden taikka vaara- tai hätätilanteen sattuessa.

Edellä 1 momentissa säädetyn vaatimuksen täyttämiseksi INF-lastia kuljettavalla aluksella on oltava toimivaltaisen viranomaisen hyväksymä valmiussuunnitelma. Suomalaisen aluksen valmiussuunnitelman hyväksymisestä päättää Liikenne- ja viestintävirasto.

Kuljetuksessa on oltava mukana helposti saatavissa tarvittavat henkilönsuojaimet, riittävät sammuttimet ja muut varusteet onnettomuuden ja vaara- ja hätätilanteen varalta sekä muut kyseisen aineen kuljetukseen liittyvät varusteet.

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä turvallisuusohjeista ja valmiussuunnitelmasta, niiden sisällöstä ja muodosta sekä kuljetuksessa edellytettävistä varusteista ja niiden sijoittelusta.

16 §

Kuljetusväline

Vaarallisten aineiden kuljetukseen saa käyttää vain kyseiseen kuljetukseen soveltuvaa alusta, ilma-alusta, kuljetusyksikköä, ajoneuvoa ja vaunua, joka on sitä koskevien säännösten ja määräysten mukainen ja turvallinen aiottuun käyttöön. Kuljetukseen käytettävän kuljetusvälineen sekä kuorma- ja lastitilan on oltava rakenteeltaan, kunnoltaan, teknisiltä ominaisuuksiltaan ja varusteiltaan tarkoituksenmukainen vaarallisten aineiden kuljetukseen.

Vaarallista ainetta saa kuljettaa kuljetusvälineessä vain tilassa, joka on soveltuva kyseisen aineen kuljetukseen käytettävällä kuljetustavalla. Lasti- tai kuormatilan ja kuljetusvälineen muun tilan käyttöä vaarallisten aineiden kuljetukseen sekä vaarallisten aineiden määrää kuljetusvälineessä on rajoitettava, jos aineen vaaraominaisuuksista kuljetuksessa käytettävällä kuljetustavalla tai kuljetuksesta muuten voi aiheutua vaaraa.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä vaarallisten aineiden kuljetukseen soveltuvan kuljetusvälineen sekä kuorma- ja lastitilan erityisistä rakenteista, varusteista ja teknisistä ominaisuuksista sekä aineen tai ainemäärän rajoittamisesta.

17 §

Ajoneuvon hyväksyntä ja katsastus vaarallisten aineiden kuljetukseen

Vaarallisten aineiden tiekuljetuksessa käytettävä säiliöajoneuvon, säiliötä kuljettavan ajoneuvon ja räjähteitä kuljettavan ajoneuvon on teknisen vaatimustenmukaisuuden ja kunnan varmistamiseksi oltava vaarallisten aineiden kuljetukseen hyväksytty (*VAK-ADR-hyväksyntä*) ja määräjain katsastettu (*VAK-ADR-katsastus*).

Hyväksytysti VAK-ADR-katsastetulle ajoneuville myönnetään vaarallisten aineiden kuljetukseen oikeuttava todistus. VAK-ADR-katsastuksessa todistuksen voimassaoloa voidaan jatkaa tai myöntää uusi todistus. Todistus on pidettävä kuljetusyksikössä.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa vapautuksen tyyppihyväksytyn ajoneuvon ensimmäistä VAK-ADR-hyväksyntää varten suoritettavasta VAK-ADR-katsastuksesta, jos se on saanut riittävän vakuutuksen siitä, että ajoneuvo täyttää ajoneuvon rakennetta koskevat vaatimukset. Ensimmäisen VAK-ADR-hyväksynnän jälkeen ajoneuvo on VAK-ADR-katsastettava vuosittain.

Jos ajoneuvoa ei teknisten puutteiden tai kunnan vuoksi hyväksytä VAK-ADR-katsastuksessa, se on hylättävä. Hylätty ajoneuvo voidaan hyväksyä jälkitarkastuksessa. Jälkitarkastus on suoritettava kuukauden kuluessa samassa toimipaikassa, joka on hylännyt ajoneuvon. Jälkitarkastuksessa tarkastetaan ne tarkastuskohteet, joissa VAK-ADR-katsastuksessa taikka edellisessä jälkitarkastuksessa on todettu vikoja tai puutteellisuuksia. Jos VAK-ADR-hyväksyntä tai katsastus taikka jälkitarkastus keskeytyy ajoneuvolain (82/2021)156 §:ssä tarkoitetusta syystä, keskeytetty VAK-ADR-hyväksyntä tai katsastus taikka jälkitarkastus saadaan suorittaa loppuun samassa toimipaikassa enintään kuukauden kuluessa VAK-ADR-hyväksynnästä tai katsastuksesta.

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä ajoneuvon VAK-ADR-hyväksynnän ja VAK-ADR-katsastuksen hyväksymisen edellytyksistä, hyväksynnän ja katsastuksen suorittamiseen liittyvistä teknisistä vaatimuksista, määräajoista, tarkastuskohteista ja tarkastusmenetelmistä, todistuksen mallista, sisällöstä ja voimassaoloajasta sekä ajoneuvoista, jotka voidaan vapauttaa VAK-ADR-katsastuksesta.

18 §

VAK-ADR-hyväksyntää ja VAK-ADR-katsastusta koskevien tietojen merkitseminen ja ilmoittaminen rekisteriin

VAK-ADR-hyväksynnän myöntävän ja VAK-ADR-katsastuksia suorittavan on tallennettava tiedot ajoneuvon VAK-ADR-hyväksynnästä ja VAK-ADR-katsastuksesta liikenteen palveluista annetussa laissa (320/2017) tarkoitettuun liikenneasioiden rekisteriin.

19 §

Vaatimustenmukaisuuden osoittaminen VAK-ADR-hyväksynnässä

Vaatimustenmukaisuuden saa VAK-ADR-hyväksynnässä osoittaa:

1) hyväksynnän hakijan toimittamalla ETA-valtion tai Ahvenanmaan maakunnan hyväksyntäviranomaisen myöntämällä EU- tai EY-tyyppihyväksyntätodistuksella tai tämän todistuksen mukaista hyväksyntää osoittavalla hyväksymismerkinnällä;

2) asianomaista E-sääntöä soveltavan valtion hyväksyntäviranomaisen myöntämällä E-tyyppihyväksyntätodistuksella tai tämän todistuksen mukaista hyväksyntää osoittavalla hyväksymismerkinnällä; tai

3) valmistajan antamilla selvityksillä tai valmistajan suorittamin yleisesti käytettyihin menetelyihin perustuvien mittausten, laskelmien tai testien silloin, kun valmistajan suorittamat mittaukset, laskelmat tai testit hyväksytään yleisesti ETA-valtioissa vaatimustenmukaisuuden osoittamistavaksi taikka kun hyväksynnän myöntäjä voi vakuuttaa ajoneuvon, järjestelmän, komponentin, erillisen teknisen yksikön, osan tai varusteen vaatimustenmukaisuudesta valmistajan toimittamiin asiakirjoihin perustuen.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä vaatimustenmukaisuuden osoittamiseen tarvittavien mittausten, laskelmien tai testien sisällöstä sekä siitä, milloin vaatimustenmukaisuus voidaan osoittaa 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetuilla tavoilla.

20 §

Kuljetuksen ennakko hyväksyntä, lupa ja ennakkoilmoitus

Lähetäjän sekä aluskuljetuksessa laivaajan tai lastinantajan on varmistettava ennen aineen luovuttamista kuljetettavaksi, että toimivaltaiselta viranomaiselta on hankittu kuljetuksen hyväksyntä tai lupa, jos kuljetus aiheuttaa vakavaa vaaraa ihmiselle, ympäristölle tai omaisuudelle.

Radioaktiivisten aineiden kuljetusta varten lähetäjän sekä aluskuljetuksessa laivaajan tai lastinantajan on varmistettava ennen aineen luovuttamista kuljetettavaksi, että:

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

1) toimivaltaiselta viranomaiselta on hankittu hyväksyntä erityisehdoin tapahtuvalle kuljetukselle, kun kuljetuksessa ei voida soveltaa tavanomaisia kuljetusvaatimuksia, tai kun lähetyks sisältää aineita, joissa aktiivisuus tai radioaktiivisen saasteen määrä on suuri;

2) kuljetuksesta tehdään ennakkoilmoitus toimivaltaiselle viranomaiselle, jos lähetyksestä voi kuljetuksen aikana aiheutua vaaraa ihmiselle, ympäristölle tai omaisuudelle.

Hyväksyntää ja lupaa varten hakemuksessa on oltava tarpeelliset tiedot kuljetuksesta, kuljetettavasta aineesta, kuljetuksessa tarvittavien toimenpiteiden ja erityisten varotoimien toteuttamisesta sekä tiedot ja selvitykset, joilla osoitetaan kuljetuksen turvallisuus. Toimivaltainen viranomainen varmentaa hyväksymistodistuksessa, että kuljetukseen soveltuvat turvallisuusvaatimukset täyttyvät. Hyväksyntää koskevaan päätökseen voidaan turvallisuuden varmistamiseksi liittää kuljetusta ja kuljetettavaa ainetta koskevia ehtoja.

Ennakkoilmoituksessa on oltava riittävät tiedot lähetyksen tunnistamiseksi sekä tiedot kuljetuksesta ja kuljetettavasta aineesta. Erillistä ilmoitusta ei edellytetä, jos kuljetukseen vaadittavat tiedot on annettu 3 momentissa tarkoitettussa hakemuksessa.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa ainekohtaisia ja teknisiä tarkempia määräyksiä kuljetuksen ennakkohyväksynnästä, luvasta, ennakkoilmoituksesta, hyväksyntää, lupaa tai ilmoitusta edellyttävistä aineista, lähetyksistä ja kuljetustilanteista hyväksymishakemuksen, hyväksymistodistuksen ja ilmoituksen sisällöstä, sekä hyväksynnän ja luvan hakemiseen sekä ilmoituksen tekemiseen liittyvistä teknisistä yksityiskohdista ja ehdoista.

21 §

Lupa vaarallisten aineiden ilmakuljetukseen

Vaarallisten aineiden ilmakuljetusta suorittavalla on oltava lupa vaarallisten aineiden ilmakuljetukseen.

Lupaa ei kuitenkaan vaadita, jos kyseessä on:

1) ilma-aluksen lentokelpoisuutta tai lentotoimintaa koskevien vaatimusten mukaan ilma-aluksessa kuljetettavaksi määrätty aine;

2) matkustajan tai miehistön jäsenen matkatavarassa tai muuten mukana kuljetettavaksi sallittu aine;

3) matkustajille lennon aikana myytäväksi tai käytettäväksi tarkoitettu aine;

4) kuljetuksen suorittajan hyväksynnällä tai muuten erityisehdoin lennon aikana potilaan hoitamiseen tarkoitettu aine;

5) muu Euroopan unionin lainsäädännössä tai Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen velvoitteessa tarkoitettu vaarallinen aine, joka on jätetty vaarallisten aineiden kuljetusta koskevan sääntelyn soveltamisalan ulkopuolelle erityisen käyttötarkoituksensa tai luonteensa vuoksi.

Suomalaisen kuljetuksen suorittajan ja sellaisen ulkomaisen kuljetuksen suorittajan, jolla ei ole sen kotivaltion toimivaltaisen viranomaisen myöntämää lupaa, luvan myöntämisestä päättää Liikenne- ja viestintävirasto.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä luvan vaatimisen yksityiskohdista sekä ainekohtaisia tai muuten yksityiskohtaisia määräyksiä 2 momentissa tarkoitetuista tapauksista, joissa lupaa ei vaadita.

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

22 §

Vaarallisten aineiden ilmakuljetusluvan myöntämisen edellytykset

Edellä 21 §:ssä tarkoitetun luvan myöntämisen edellytyksenä on, että hakija kykenee koulutuksensa, ohjeistuksensa ja käytössään olevien ilma-alusten ja menetelmien avulla varmistamaan vaarallisten aineiden käsittelyn ja kuljetuksen turvallisuuden kaikissa ilmakuljetuksen vaiheissa.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä luvan hakemisen ja myöntämisen teknisistä yksityiskohdista.

5 luku

Pakkauksen, säiliön ja kontin turvallisuusvaatimukset

23 §

Pakkauksen, säiliön ja kontin turvallisuus

Vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävä pakkaus, säiliö ja kontti on suunniteltava, valmistettava, varustettava, tarkastettava, testattava ja merkittävä siten, että se kestää kuljetuksessa esiintyvän tavanomaisen rasituksen ja kuormituksen ja että sitä voidaan muutenkin turvallisesti käyttää kuljetukseen. Pakkauksen, säiliön ja kontin on oltava valmistettu materiaaleista, joilla on käyttöolosuhteisiin sopivat tekniset ominaisuudet. Siinä on oltava käyttötarkoituksen edellyttämät, riittävät käyttöturvallisuuden varmistavat varusteet ja lisälaitteet, joiden on toimittava asianmukaisesti.

Pakkausta, säiliötä ja konttia varusteineen ja laitteineen on voitava käyttää turvallisesti suunnitelluissa käyttöolosuhteissa. Niitä on käytettävä, kunnossapidettävä sekä tarvittaessa kunnostettava niin, että ne eivät vaaranna kenenkään terveyttä, turvallisuutta, omaisuutta tai ympäristöä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä pakkauksen, säiliön ja kontin käyttöolosuhteisiin liittyvästä yleisestä materiaalin käyttölämpötilasta ja sen merkitsemisestä. Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia teknisiä määräyksiä pakkauksen, säiliön ja kontin suunnittelusta, valmistuksesta, varustamisesta, rakenteesta, materiaalista, tarkastuksesta, testauksesta, merkinnästä, käytöstä, käyttöolosuhteista, kunnossapidosta ja kunnostamisesta sekä niihin liittyvistä teknisistä menetelmistä.

24 §

Pakkauksen, säiliön ja irtotavarakontin vaatimustenmukaisuus

Vaarallisten aineiden kuljetukseen tarkoitetun pakkauksen, säiliön ja irtotavarakontin vaatimustenmukaisuus turvallisuuden kannalta välttämättömine venttiileineen ja laitteineen on osoitettava vaatimustenmukaisuuden arvioinnilla ja sen perusteella myönnettävällä hyväksynnällä. Hyväksyntä voi olla määräaikainen.

Käyttöön otetun pakkauksen, säiliön ja irtotavarakontin jatkuva vaatimustenmukaisuus on osoitettava tarvittaessa tarkastuslaitoksen määräajoin suorittamalla tarkastuksella.

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

Osoitetusta vaatimustenmukaisuudesta on annettava todistus tai muu vastaava asiakirja, josta ilmenee, että pakkaus, säiliö tai irtotavarakontti on arvioitu sekä tarkastettu ja että se täyttää asetetut rakennetta, valmistusta ja tarkastusta koskevat vaatimukset. Pakkaukseen, säiliöön ja irtotavarakonttiin on tehtävä valmistusmerkintä sekä merkintä, jolla sen vakuutetaan olevan vaatimustenmukainen. Kuljettavan painelaite on lisäksi merkittävä kuljettavaa painelaitetta osoittavalla pii-merkillä, johon liitetään tarkastuslaitoksen tunnusnumero.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kuljetettavista painelaitteista annetussa direktiivissä tarkoitettua vaatimustenmukaisuuden osoittamisesta ja arvioinnista sekä niihin liittyvistä toimenpiteistä, asiakirjoista ja merkinnöistä. Liikenne- ja viestintävirasto voi muilta osin antaa tarkempia määräyksiä vaatimustenmukaisuuden osoittamisesta, vaatimustenmukaisuuden arvioinnin suorittamisesta, arviointimenettelystä, tarkastuksista ja teknisistä menetelmistä ja menettelytavoista, hyväksynnän voimassaoloajasta, uudistamisesta ja kumoamisesta, merkinnöistä, merkintätavoista, merkittävistä tiedoista, asiakirjoista ja todistuksista.

25 §

Pakkauksen, säiliön ja irtotavarakontin rakenne

Vaarallisten aineiden kuljetukseen tarkoitettua pakkausta, säiliötä ja irtotavarakonttia saa valmistaa vain rakennetta ja valmistusta koskevan vaatimustenmukaisuuden arvioinnin perusteella myönnetyn hyväksynnän mukaisesti sen voimassaoloajan.

Vaatimustenmukaisuuden turvaamiseksi tarkastuslaitoksen on varmistettava valmistuksen, kunnostuksen ja niihin liittyvän testauksen laatu. Paineastian ja säiliön hyväksynnän myöntäneen tarkastuslaitoksen on valvottava paineastian ja säiliön valmistusta tai muuten varmistuttava valmistuksen vaatimustenmukaisuudesta.

Tiedot suunnittelusta, rakenteesta, valmistuksesta ja niihin liittyvästä testauksesta on sisällytettävä teknisiin asiakirjoihin, jotka osoittavat teknisten vaatimusten täyttymisen. Pakkauksen ja säiliön hyväksynnän haltijan on säilytettävä hyväksynnästä myönnetty hyväksymistodistus tai muu asiakirja koko tuotteen valmistuksen ajan ja riittävän kauan valmistuksen päättymisestä vaatimustenmukaisuuden myöhemmän tarkastamisen, arvioinnin ja valvonnan mahdollistamiseksi.

Käyttäjän saatavilla on oltava sellaiset tiedot, joiden avulla hän voi varmistua tuotteen asianmukaisuudesta ja turvallisuudesta aiottuun vaarallisen aineen kuljetukseen.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä hyväksynnän voimassaoloajasta, valmistuksen, kunnostuksen ja testauksen varmistamisesta ja valvonnasta, teknisistä asiakirjoista, todistuksista ja niiden säilyttämisestä sekä käyttäjän saatavilla olevista tiedoista.

26 §

Pakkauksen, säiliön ja kontin käyttäminen

Pakkausta, säiliötä ja konttia saa käyttää vaarallisten aineiden kuljetukseen, jos se on hyvälaatuinen, käyttötarkoitukseen soveltuva ja asianmukainen siten, että se kestää tavanomaisen kuljetuksen iskut ja kuormitukset, kuljetettavan aineen kemiallisen ja mahdollisen muun vaikutuksen eikä reagoi vaarallisesti sisällön kanssa tai muodosta sisällön kanssa vaarallisia yhdisteitä.

Pakkauksen, säiliön ja kontin jatkuvan käytön edellytyksenä on asianmukaisesti läpäisty määräajoin suoritettava tarkastus ja testaus, jollei käyttöturvallisuus ole vaarantunut onnettomuuden

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

tai muun sellaisen seikan takia, mikä edellyttää kunnostusta tai muita turvallisuuden takaavia toimenpiteitä. Omistajan tai haltijan on säilytettävä määräajoin suoritettavista tarkastuksista ja testauksista myönnettyt voimassaolevat tekniset asiakirjat tuotteen käytön ajan vaatimustenmukaisuuden myöhemmän arvioinnin ja valvonnan mahdollistamiseksi.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä ainekohtaisesti tai muuten yksityiskohtaisesti pakkausten, säiliöiden ja konttien soveltuvuudesta kuljetukseen, niiden käytöstä, tarkastusten määräajoista, teknisistä asiakirjoista ja niiden säilyttämisestä.

27 §

Pakkausta, säiliötä ja irtotavarakonttia koskevat vaihtoehtoiset ratkaisut ja tekniset eritelvät

Tieteen ja teknologian kehityksen huomioon ottamiseksi viranomaisen saa hyväksyä pakkauksen, säiliön ja irtotavarakontin rakenne-, valmistus- ja testausvaatimuksista poikkeavia vaihtoehtoisia ratkaisuja ja teknisiä eritelmiä. Hyväksynnästä päättää:

1) Turvallisuus- ja kemikaalivirasto muun pakkauksen, säiliön ja irtotavarakontin kuin radioaktiivisten aineiden kuljetukseen tarkoitetun pakkauksen ja säiliön osalta;

2) Säteilyturvakeskus radioaktiivisten aineiden kuljetukseen tarkoitetun pakkauksen ja säiliön osalta.

Hyväksynnän edellytyksenä on, että:

1) kyseessä on välttämätön poikkeava tekninen ratkaisu tai erityistapaus;

2) kyseessä on tapaus, jolle Suomea sitovassa kansainvälisessä sopimuksessa on määrätty tai Euroopan unionin lainsäädännössä on säädetty toimivaltaiselle viranomaiselle mahdollisuus hyväksyä vaihtoehtoisia ratkaisuja ja teknisiä eritelmiä;

3) pakkaus, säiliö ja irtotavarakontti täyttävät kuljetusturvallisuuden ja vaatimustenmukaisuuden edellyttämät rakenteen, valmistuksen ja testauksen vähimmäisvaatimukset;

4) vaihtoehtoisten ratkaisujen ja teknisten eritelmien avulla saavutetaan kuljetuskäytössä vähintään vastaava kestävyys ja turvallisuus kuin muuten vaadittuja vaatimuksia noudatettaessa saavutettaisiin.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston ja Säteilyturvakeskuksen on ilmoitettava hyväksymästään vaihtoehtoisesta ratkaisusta ja teknisestä eritelmästä Liikenne- ja viestintävirastolle.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä tieteen ja teknologian kehityksen huomioon ottamiseksi edellytettävistä poikkeavista ratkaisuista, vaatimuksista, teknisistä eritelmistä ja niiden sisällöstä.

28 §

Velvollisuus ilmoittaa tiedot säiliöstä ja paineastiasta Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle

Säiliön ja paineastian Suomeen rekisteröityneen omistajan tai haltijan on ilmoitettava vaarallisten aineiden kuljetuskäyttöön Suomessa otettava säiliö ja paineastia, jonka tilavuus on yli 450 litraa, tarkastuslaitokselle ja pyydettyä sitä ilmoittamaan se Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle. Ilmoituksessa on oltava säiliön ja paineastian tekniset tiedot sekä tiedot sen valmistajasta, omistajasta ja haltijasta.

Edellä 1 momentissa tarkoitetulle säiliölle ja paineastialle tarkastuksen suorittaneen tarkastuslaitoksen on täydennettävä ilmoitus tarkastusta koskevilla tiedoilla ja toimitettava kaikki säiliötä

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

ja paineastiaa koskevat tiedot tarkastuksen jälkeen Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle. Jos tarkastukset on suoritettu muualla kuin Suomessa, velvollisuus tietojen täydentämisestä ja toimittamisesta on 1 momentissa tarkoitettulla omistajalla tai haltijalla.

Ilmoituksesta huolehtivan omistajan tai haltijan on ilmoitettava Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle tietojen muutoksista, sekä säiliön ja paineastian tilapäisestä tai lopullisesta poistosta vaarallisten aineiden kuljetuskäytöstä. Kun säiliö ja paineastia otetaan kuljetuskäytöstä poiston jälkeen uudelleen vaarallisten aineiden kuljetuskäyttöön, siitä on ilmoitettava Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoitettavien säiliöiden ja paineastioiden tyypeistä, ilmoitettavista tiedoista, tietojen ilmoittamisen tavoista sekä tietojen muuttamisesta, täydentämisestä ja poistamisesta.

6 luku

Tilapäinen säilytys

29 §

Tilapäisen säilytyksen edellytykset

Vaarallisia aineita saa tilapäisesti säilyttää vain kuljetusmuodon tai kuljetusvälineen vaihtumisesta johtuen tai kun kuljetustapahtuma muuten välttämättä edellyttää tilapäistä säilytystä. Tilapäisen säilytyksen aikana kuljetuksen suorittajan on valvontaviranomaisen pyytäessä esitettävä asiakirjat, joista selviää kuljetuksen lähetys- ja vastaanottoaika. Kuljetuspakkausta tai -säiliötä ei saa avata tilapäisen säilytyksen aikana lukuun ottamatta valvontaviranomaisen mahdollisesti suorittamaa tarkastusta.

30 §

Tilapäisen säilytyksen paikka

Vaarallisia aineita saa tilapäisesti säilyttää vain tilapäisen säilytyksen paikassa rataverkolla, satama-alueella, lentopaikalla ja muussa terminaalissa sekä muussa vastaavassa tilapäisen säilytyksen paikassa, jolla on sisäinen pelastussuunnitelma. Sisäistä pelastussuunnitelmaa ei kuitenkaan edellytetä lentopaikalta.

Tilapäisen säilytyksen paikassa saa kuljettaa ja tilapäisesti säilyttää vain sellaisia määriä vaarallisia aineita, jotka ovat kuljetustoiminnan kannalta perusteltuja ja joiden säilyttämisen turvallisuus voidaan varmistaa.

Tilapäisen säilytyksen paikassa on kuljetuksen ja kuljetukseen liittyvän lähetyksen, kuorman ja lastin käsittelyn edellyttämät tehtävät järjestettävä ja suunniteltava siten, että vaaralliset aineet eivät vaaranna terveyttä, turvallisuutta, omaisuutta tai ympäristöä.

Tilapäisen säilytyksen paikassa on huolehdittava asianmukaisesta järjestyksestä onnettomuuksien ehkäisemiseksi. Vaarallisille aineille ja niitä sisältäville lastinkuljetusyksiköille on osoitettava paikat ja alueet niin, että järjestelystä ei aiheudu haittaa ihmisille, ympäristölle ja omaisuudelle.

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

le. Paikat ja alueet on merkittävä selvästi, tai asianmukainen paikkojen ja alueiden järjestys on muuten varmistettava.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kuljetuksesta ja tilapäisestä säilytyksestä tilapäisen säilytyksen paikassa sekä tilapäisen säilytyksen paikassa vaarallisille aineille ja lastinkuljetusyksiköille osoitettavista paikoista ja alueista.

31 §

Vaarallisten aineiden lähetysten ja lastinkuljetusyksiköiden sijoittelu tilapäisen säilytyksen paikassa

Tilapäisen säilytyksen paikassa rataverkolla, satama-alueella, lentopaikalla ja muussa terminaalissa sekä muussa vastaavassa tilapäisen säilytyksen paikassa vaarallista ainetta sisältävät lähetykset ja lastinkuljetusyksiköt on säilytettävä niille varatuilla alueilla ja niille varatuissa paikoissa. Sijoittelun on oltava sellainen, ettei aineista aiheudu vaaraa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tilapäisen säilytyksen käytännön toteutuksesta, vaarallisten aineiden ja lastinkuljetusyksiköiden säilyttämisestä, sijoittelusta ja erottelusta sekä muista tilapäisen säilytyksen ainekohtaisista menettelyistä ja teknisistä yksityiskohdista.

32 §

Varautuminen onnettomuuksien torjuntaan tilapäisen säilytyksen paikassa

Satama-alueella, lentopaikalla, tilapäisen säilytyksen paikassa rataverkolla ja muussa terminaalissa sekä muussa vastaavassa tilapäisen säilytyksen paikassa on oltava riittävät onnettomuuksien vaikutuksilta suojaavat tai niiltä ehkäisevät järjestelyt ja toimenpiteet siten, että mahdollisen onnettomuuden tai vahinkotapauksen seuraukset voidaan rajoittaa mahdollisimman vähäisiksi. Näissä paikoissa on myös huolehdittava siitä, että onnettomuus- ja vahinkotapauksissa vaaralliset aineet voidaan asianmukaisesti kerätä talteen tai tehdä vaarattomiksi.

Onnettomuuksien ennalta ehkäisemistä koskevien toimenpiteiden on oltava suunnitelmallisia, järjestelmällisiä ja perustua toiminnasta aiheutuvien vaarojen tunnistamiseen sekä vaarojen rajoittamistavoitteiden ja toimintatapojen määrittämiseen. Toimenpiteiden toteutumista ja niiden vaikutusta on jatkuvasti seurattava ja arvioitava sekä ryhdyttävä tarvittaessa korjaaviin toimenpiteisiin.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä onnettomuuksien torjuntaan varautumisesta.

33 §

Sisäinen pelastussuunnitelma ja vastuuhenkilö

Tilapäisen säilytyksen paikan sisäinen pelastussuunnitelma on laadittava ennen tilapäisen säilytyksen aloittamista sekä uusittava, kun toiminta merkittävästi muuttuu. Sisäisen pelastussuunnitelman laatii:

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

1) satama-alueelle, jossa tilapäisesti säilytetään aluskuljetukseen liittyviä vaarallisia aineita, satamanpitäjä yhdessä lastinkäsittelypalveluja satamassa suorittavien kanssa;

2) rataverkon paikalle, jossa kuljetukseen liittyen kuormataan tai puretaan vaarallisia aineita sisältäviä vaunuja, täytetään tai tyhjennetään vaarallisten aineiden kuljetussäiliöitä vaunuissa taikka kuljetukseen liittyen muuten käsitellään tai tilapäisesti säilytetään vaarallisia aineita sisältäviä vaunuja, rataverkon haltija yhdessä rautatieliikennettä harjoittavien ja muiden alueella toimintaa harjoittavien kanssa;

3) muulle kuin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettulle paikalle se, joka tilapäisesti säilyttää vaarallisia aineita.

Sisäisen pelastussuunnitelmassa on oltava:

- 1) selvitys säilytettävistä aineista ja niiden vaaraominaisuuksista;
- 2) selvitys tunnistetuista onnettomuuksista ja niiden vaikutuksista;
- 3) suunnitelma onnettomuuksissa toteutettavista toimenpiteistä;
- 4) kuvaus toimenpiteistä, joilla torjutaan ennalta mahdollisten onnettomuuksien vaikutuksia ja rajoitetaan seuraukset mahdollisimman vähäisiksi; ja
- 5) hätätilanneharjoitusten järjestämiseksi suunnitelma, jonka mukaisia harjoituksia on järjestettävä säännöllisesti sisäisen pelastussuunnitelman toimivuuden varmistamiseksi.

Sisäinen pelastussuunnitelma on toimitettava Liikenne- ja viestintävirastolle ennen toiminnan aloittamista ja suunnitelman uusimisen yhteydessä.

Ennen sisäisen pelastussuunnitelman hyväksymistä Liikenne- ja viestintäviraston on varattava pelastusviranomaiselle, alueelliselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, aluehallintovirastolle, kunnalle sekä tarvittaessa muille viranomaisille mahdollisuus esittää mielipiteensä sisäisestä pelastussuunnitelmasta ja hyväksymisen jälkeen pidettävä sisäinen pelastussuunnitelma näiden saatavilla.

Sisäisen pelastussuunnitelman laatijan on nimettävä 1 momentissa tarkoitettulle paikalle tilapäisen säilytyksen vastuuhenkilö. Vastuuhenkilön on tunnettava toiminta tilapäisessä säilytyksessä, sitä koskevat vaatimukset sekä turvallisen toiminnan edellytykset.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä sisäisen pelastussuunnitelman laatimisesta, sisällöstä ja uusimisesta.

34 §

Satama-alueen turvallisuuselvitys

Satama-alueella on oltava turvallisuuselvitys, jos sataman kautta aluskuljetuksena kappaleta-varana kuljetettavien vaarallisten aineiden määrä ylittää 10000 tonnia vuodessa. Liikenne- ja viestintävirasto voi edellyttää myös muilta satama-alueilta turvallisuuselvityksen tekemistä, jos siihen turvallisuuden varmistamiseksi ilmenee tarvetta. Turvallisuuselvityksessä on selostettava toteutettavat toimenpiteet ja menettelyt, joiden avulla varmistetaan vaarallisten aineiden turvallinen kuljetus ja siihen liittyvä toiminta satama-alueella.

Satamanpitäjän on osoitettava turvallisuuselvityksessä toimintaperiaatteensa onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja rajoittamiseksi sekä annettava tarvittavat tiedot niiden toteuttamiseksi tarvittavasta organisaatiosta ja turvallisuusjohtamisjärjestelmästä. Turvallisuuselvitykseen on liitettävä 33 §:ssä tarkoitettu satama-alueen sisäinen pelastussuunnitelma.

Lastinkäsittelypalveluja satamassa suorittavan on laadittava turvallisuuselvitys omalta osaltaan ja toimitettava se satamanpitäjälle. Satamanpitäjä voi edellyttää, että nämä turvallisuuselvi-

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

tykset laaditaan tietyssä muodossa. Satamanpitäjän on laadittava turvallisuusselvitys koko satama-alueelle, pidettävä se ajan tasalla ja huolehdittava siitä, että kuvatut toiminnot muodostavat toimivan ja turvallisen kokonaisuuden koko satama-alueella. Satamanpitäjä voi tehdä yhtenäisen turvallisuusselvityksen koko satamalle, jos satama muodostuu useammasta satama-alueesta.

Liikenne- ja viestintävirasto voi turvallisuusselvityksen sisältämän vaarojen arvioinnin tai muun arvioinnin perusteella päätöksellään määrätä, miten satama-alue on varustettava lastivahinkojen varalta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä turvallisuusselvityksen sisällyttä.

35 §

Satama-alueen turvallisuusselvityksen hyväksyminen

Liikenne- ja viestintävirasto päättää koko sataman tai satama-alueen turvallisuusselvityksen hyväksymisestä.

Satamanpitäjän on toimitettava turvallisuusselvitys Liikenne- ja viestintävirastolle hyväksyttäväksi riittävän ajoissa ennen toiminnan aloittamista tai kohtuullisessa ajassa vaarallisten aineiden kuljetusmäärien muutosten tai muiden muutosten yhteydessä, joiden johdosta sataman toiminnan laajuus kasvaa tai muuttuu siten, että toiminta edellyttää turvallisuusselvityksen saattamista ajan tasalle uutta toimintaa vastaavaksi.

Ennen turvallisuusselvityksen hyväksymistä Liikenne- ja viestintäviraston on varattava pelastusviranomaiselle, alueelliselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, aluehallintovirastolle sekä tarvittaessa muille viranomaisille mahdollisuus esittää mielipiteensä turvallisuusselvityksestä ja hyväksymisen jälkeen pidettävä hyväksytty turvallisuusselvitys näiden saatavilla.

Liikenne- ja viestintäviraston on ilmoitettava satamanpitäjälle turvallisuusselvitystä koskevat johtopäätöksensä kohtuullisessa määräajassa. Satamanpitäjän on ilmoitettava hyväksytystä turvallisuusselvityksestä lastinkäsittelypalveluja satamassa suorittaville.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä turvallisuusselvityksen hyväksymisen käytännön toteutuksesta.

36 §

Satama-alueen turvallisuusselvityksen saattaminen ajan tasalle

Satamanpitäjän on tarkastettava satama-alueen turvallisuusselvitys ja saatettava se ajan tasalle:

- 1) jos satama-alueen toiminnassa on tapahtunut suuronnettomuuksien vaaraa lisäävä muutos;
- 2) jos onnettomuus- tai vaaratilanteiden selvittelyssä on ilmennyt huomioon otettavia seikkoja;
- 3) Liikenne- ja viestintäviraston pyynnöstä, jos siihen turvallisuuden varmistamiseksi ilmenee tarvetta.

Lastinkäsittelypalveluja satamassa suorittavan on ilmoitettava satamanpitäjälle, jos sen toiminnassa on tapahtunut 1 tai 2 kohdassa tarkoitettu muutos.

Turvallisuusselvitys on kuitenkin tarkastettava ja saatettava ajan tasalle vähintään joka viides vuosi 35 §:n mukaisesti. Siinä on otettava huomioon satama-alueen ja pelastustoimen järjestelyis-

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

sä tapahtuneet muutokset sekä vaarojen arvioinnin kehitys ja tekninen kehitys onnettomuuksien torjunnassa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä turvallisuusselvityksen tarkastamisen ja ajan tasalle saattamisen käytännön toteutuksesta.

7 luku

Matkustaja, matkatavara ja lentoposti

37 §

Vaarallisten aineiden kuljetus muuna kuin matkatavarana matkustajia kuljettavassa kuljetusvälineessä

Muuna kuin matkatavarana vaarallisia aineita sisältävää kuormaa ja lastia saa kuljettaa aluksessa, maantiehen kuuluvalla lautalla, ilma-aluksessa ja junassa, jossa on matkustajia, jos kuljetusväline on tähän soveltuva ja tarvittavasta matkustajien turvallisuudesta huolehditaan vaarallisia aineita sisältävän kuorman ja lastin turvallisella sijoittelulla ja muin asianmukaisin erityistoimenpitein.

Muuna kuin matkatavarana vaarallisia aineita sisältävää kuormaa, joka ei aiheuta merkittävää vaaraa, saa rajoitetusti kuljettaa matkustajia kuljettavassa linja-autossa. Muuten tiekuljetuksessa vaarallisia aineita sisältävää kuormaa ei saa kuljettaa kuljetusyksikössä, jossa on mukana miehistöön kuulumattomia henkilöitä.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä sallitusta vaarallisista aineista sisällyttäessä kuormasta ja lastista matkustajia kuljettavassa kuljetusvälineessä, kuorman ja lastin rajoittamisesta ja sijoittelusta matkustajia kuljettavassa kuljetusvälineessä, muista erityistoimenpiteistä sekä vaarallista ainetta kuljettavan ajoneuvon kuljetuksesta tiehen kuuluvalla lautalla.

38 §

Vaarallisten aineiden kuljetus matkatavarana

Vaarallista ainetta ei saa kuljettaa tai ottaa mukaan matkatavarana, jos kuljetuksesta aiheutuu aineen ominaisuuden vuoksi ihmisille, ympäristölle tai omaisuudelle vaaraa, jota ei voi pakkaamista koskevin tai muin erityistoimenpitein torjua.

Kuljetettaessa vaarallisia aineita sisältävää matkatavaraa on otettava huomioon kuljetettavasta aineesta mahdollisesti aiheutuvat vaarat sekä noudatettava aineen kuljetuksessa ja muussa käsittelyssä erityistä huolellisuutta ja varovaisuutta. Vaarallisen aineen on oltava asianmukaisesti pakattu, ja kuljetuksessa on muutoinkin noudatettava sitä koskevia säännöksiä ja määräyksiä.

Ilmakuljetuksen suorittajan, lentopaikan pitäjän ja muun matkustajien ilmakuljetukseen liittyviä tehtäviä hoitavan on varmistettava, että matkustajille annetaan tietoja sellaisista vaarallisista aineista, joita matkustaja ei saa ottaa matkatavarana tai muuten mukanaan ilma-alukseen.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä ainekohtaisesti tai muutoin yksityiskohtaisesti matkustajan ja miehistön jäsenen matkatavarana kuljetettavista vaarallisista aineista koskevista rajoituksista ja kielloista sekä näiden aineiden pakkaamisesta, matkustajille annetta-

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

vista ilmoituksista, ilmoitusmenetelmistä ja muista matkatavaran kuljetukseen liittyvistä teknisistä yksityiskohdista.

39 §

Lentoposti ja postiyritykselle myönnettävä hyväksyntä lentopostilähetysten käsittelyyn

Lentopostina saa kuljettaa vain vaarallisia aineita, joista ei ilmakuljetuksen ja siihen liittyvän käsittelyn aikana aiheudu vaaraa.

Postilain (415/2011) mukaisten postiyritysten, Maailman postiliiton yleissopimuksen (SopS 66—68/2015) mukaisten Suomen nimettyjen operaattoreiden sekä operaattoreiden, jotka ovat rekisteröineet sivutoimipisteen Suomeen Maailman postiliiton edellyttämällä tavalla, on hankittava Liikenne- ja viestintäviraston hyväksyntä vaarallisia aineita sisältävien lentopostilähetysten käsittelyä varten, jos ne käsittelevät lentopostilähetystiä, joiden sisältämien vaarallisten aineiden vaaraominaisuuksista johtuen käsittelyyn tarvitaan erityistä asiantuntemusta ja osaamista.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä ainekohtaisesti tai muutoin yksityiskohtaisesti lentopostissa sallituista vaarallisista aineista ja hyväksyntää edellyttävästä vaarallisia aineita sisältävästä lentopostista sekä lentopostikuljetusten rajoittamisesta tai kieltämisestä.

40 §

Postiyrityksen hyväksynnän myöntämisen edellytykset

Edellä 39 §:ssä tarkoitetun hyväksynnän myöntämisen edellytyksenä on, että hakija kykenee koulutuksensa, henkilökunnalle ja asiakkaille suunnatun ohjeistuksensa ja käytössään olevien menetelmien avulla varmistamaan lähetysten vastaanottamisen ja käsittelyn turvallisuuden kaikissa postitoiminnan vaiheissa. Hakijalla on oltava käytössään turvallisuuden varmistavat menetelmät ja työohjeet, joita noudattaen lentopostilähetystiä vastaanottava ja käsittelevä henkilöstö kykenee hoitamaan lähetysten vaatimustenmukaisuuden varmistavat tehtävänsä. Sen on myös esitettävä hyväksyntää hakiessaan henkilöstön koulutusohjelma ja käytössään olevat menettelyt, joilla voidaan varmistaa, että ilma-alukseen kuormataan vain sallittuja vaarallisia aineita sisältävää lentopostia.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä hyväksynnän vaatimisen yksityiskohdista sekä hyväksynnän hakemisen ja myöntämisen teknisistä yksityiskohdista.

8 luku

Vaarallisten aineiden kuljetukseen tarvittava koulutus tai pätevyys

41 §

Yleinen koulutus ja pätevyys

Jokaisella vaarallisen aineen kuljetukseen ja kuljetuksen turvallisuuden varmistamiseen liittyviä tehtäviä suorittavalla on oltava tarvittava koulutus tai muu pätevyys tehtävään ja riittävän usein toistuva täydennyskoulutus.

42 §

Vaarallisten aineiden kuljetuksesta annettava koulutus

Vaarallisten aineiden tie-, rautatie-, alus- ja ilmakuljetukseen liittyviä tehtäviä hoitavalla on oltava suoritettuna henkilöstön vastuuseen ja tehtäviin soveltuva sekä käytettävän kuljetusmuodon vaatimukset kattava koulutus, joka muodostuu:

1) yleisestä tiedostavasta koulutuksesta, jossa henkilöstölle annetaan yleiset tiedot vaarallisten aineiden kuljetusta koskevista vaatimuksista;

2) tehtäväkohtaisesta koulutuksesta, jossa henkilöstölle annetaan yksityiskohtaista henkilöstön tehtäviin ja vastuuseen suhteutettua koulutusta vaarallisten aineiden kuljetusta koskevista vaatimuksista;

3) turvallisuuskoulutuksesta, jossa henkilöstölle annetaan koulutusta vaarallisten aineiden vaaroista suhteutettuna mahdolliseen onnettomuuden aiheuttamaan tapaturmavaaraan ja altistukseen; koulutuksella on pyrittävä siihen, että henkilöstöllä on tiedot vaarallisten aineiden turvallisuudesta käsittelystä ja toimintatavasta hätätilanteessa;

4) radioaktiivisten aineiden kuljetukseen liittyvästä koulutuksesta, jossa radioaktiivisten aineiden kuljetukseen liittyviä tehtäviä hoitavalle henkilöstölle annetaan soveltuvaa koulutusta radioaktiivisten aineiden kuljetukseen liittyvistä riskeistä ja varotoimenpiteistä säteilyltä suojautumista ja muiden henkilöiden suojaamista varten;

5) ilmakuljetukseen ja muuhun lentotoimintaan liittyviä tehtäviä lukuun ottamatta turvatoimia koskevasta koulutuksesta, jossa paneudutaan turvauhkiin sekä niiden tunnistamiseen ja vähentämismenetelmiin samoin kuin turvarikkomustilanteissa tarvittaviin toimenpiteisiin; koulutuksen on sisällettävä tiedot mahdollisesta turvasuunnitelmasta suhteutettuna henkilön vastuuseen, velvollisuuksiin ja tehtäviin suunnitelmaa toteutettaessa;

6) täydennyskoulutuksesta, jolla määräajoin ylläpidetään koulutuksessa saatuja tietoja ajan tasalla ja jossa annetaan tietoja säännöksissä ja määräyksissä tapahtuneista muutoksista.

Tämän pykälän vaatimukset koskevat myös lentotoimintaan liittyvää lehtorahdin, lentopostin ja matkatavaran vastaanottamista ja käsittelyä sekä ilmailun maahuolintapalveluja, matkustajapalveluja ja turvatarkastuksia sekä vastaavia tehtäviä hoitavaa henkilöstöä, jonka tehtävät eivät välittömästi liity vaarallisten aineiden ilmakuljetukseen.

Tämän pykälän vaatimukset eivät koske tiekuljetuksessa kuljettajaa tehtävässä, jossa hänellä edellytetään olevan 9 luvussa tarkoitettu ajolupa, eikä aluskuljetuksessa aluksen miehistöä.

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä vaarallisten aineiden kuljetuksesta annettavan koulutuksen sisällöstä ja rakenteesta, käytännön toteutuksesta, täydennyskoulutuksen määräajoista ja muista koulutuksen teknisistä yksityiskohdista.

43 §

Ilmakuljetuksen koulutusohjelma

Työnantajalla on oltava sen palveluksessa olevan vaarallisten aineiden ilmakuljetukseen ja muuhun lentotoimintaan liittyviä tehtäviä hoitavan henkilöstön koulutusta koskeva yksityiskohdainen vaarallisten aineiden ilmakuljetuksen koulutusohjelma. Koulutusohjelman on sisällettävä tiedot siitä, miten koulutettavien oppimistavoitteet ja tehtävien edellyttämät osaaminen ja pätevyys saavutetaan, sekä tiedot käytettävän kouluttajan riittävästä pätevyydestä.

Kuljetuksen suorittajan koulutusohjelman on oltava kuljetuksen suorittajan kotivaltion toimivaltaisen viranomaisen hyväksymä. Suomessa kuljetuksen suorittajan koulutusohjelman hyväksymisestä päättää Liikenne- ja viestintävirasto.

Edellä 39 §:ssä tarkoitetun yrityksen, jolta edellytetään hyväksyntä lentopostilähetyksien käsittelyyn, koulutusohjelman on oltava hyväksytty 39 §:n tarkoitetun lentopostilähetyksen käsittelyyn myönnettävän hyväksynnän yhteydessä.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä ilmakuljetuksen ja lentotoimintaan liittyvän koulutusohjelman sisällöstä ja rakenteesta.

44 §

Ilmakuljetukseen ja muuhun lentotoimintaan liittyvän koulutuksen antaja

Edellä 42 §:ssä tarkoitettua vaarallisten aineiden ilmakuljetukseen ja muuhun lentotoimintaan liittyvää koulutusta antavalla kouluttajalla on oltava ennen koulutuksen järjestämistä osoitettavissa tai arvioitavissa olevat hyvät tiedot vaarallisten aineiden ilmakuljetuksesta sekä pätevyys koulutukseen ja niihin tehtäviin, joista hän antaa koulutusta.

Kouluttajan on järjestettävä koulutusta vähintään kerran kahdessa vuodessa. Jos tämä ei toteudu, hänen on osallistuttava 42 §:ssä tarkoitettuun ilmakuljetuksen täydennyskoulutukseen.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarvittaessa tarkempia määräyksiä kouluttajan pätevyydestä ja ammattitaidosta sekä siihen liittyvän koulutuksen teknisistä yksityiskohdista.

9 luku

Ajolupa tiekuljetuksessa

45 §

Vaarallisten aineiden kuljettajan ajolupa tiekuljetuksessa

Vaarallisten aineiden tiekuljetuksessa ajoneuvon kuljettajalla on oltava vaarallisten aineiden kuljettamiseen oikeuttava ajolupa (*ADR-ajolupa*), jos kuljetettavan aineen laji, määrä tai ajoneu-

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

vo sitä edellyttävät. ADR-ajoluvan haltija saa kuljettaa ajoneuvossa tai ajoneuvoyhdistelmässä sellaisia vaarallisia aineita, joiden aineluokkaa ja kuljetustapaa vastaavat merkinnät hänellä on ADR-ajoluvassaan. ADR-ajolupa on oltava ajettaessa mukana.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä ajoluvan mallista sekä ainekohtaisia teknisiä määräyksiä siitä, milloin kuljettavan aineen laji, määrä tai ajoneuvo edellyttävät ajolupaa, ja siitä, millaisiin kuljetuksiin ADR-ajolupa oikeuttaa.

46 §

ADR-ajolupaa varten annettava koulutus

ADR-ajolupaa varten annettava koulutus sisältää teoriaopetuksen sekä käytännön harjoittelun. Koulutuksen kurssit ovat:

- 1) peruskurssi, joka toimii pohjana kaikelle ajolupakoulutukselle ja jossa annetaan opetusta vaarallisten aineiden tiekuljetuksesta ja sen vaatimuksista, vaaroista, turvallisuustoimenpiteistä, toimenpiteistä vaaratilanteissa sekä muista kuljettajan tehtävistä ja taidoista;
- 2) räjähteiden erikoiskurssi, jossa annetaan opetusta räjähteiden kuljetusten erityispiirteistä;
- 3) radioaktiivisten aineiden erikoiskurssi, jossa annetaan opetusta radioaktiivisten aineiden kuljetusten erityispiirteistä;
- 4) yhdistetty peruskurssi, jossa 1—3 kohdassa tarkoitettu opetus on yhdistetty;
- 5) säiliökuljetusten erikoiskurssi, jossa annetaan opetusta säiliökuljetusten erityispiirteistä;
- 6) täydennyskurssit, joissa määrääjain ylläpidetään kuljettajan tietoja ajan tasalla ja jossa annetaan opetusta säännöksissä ja määräyksissä tapahtuneista muutoksista.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa määräyksiä koulutuksen ja kurssien rakenteesta, sisällystä ja käytännön järjestelyistä sekä niihin liittyvistä teknisistä yksityiskohdista.

47 §

ADR-ajoluvan saamiseksi tarvittava koe

ADR-ajoluvan saamiseksi on läpäistävä koe sen osoittamiseksi, että koulutukseen osallistuneella on vaarallisia aineita kuljettavan ajoneuvon kuljettajan ammatissa vaadittavat tiedot ja taidot niistä kuljetuksista, joita koskevaan koulutukseen hän on koetta varten osallistunut.

Ajolupakokeeseen osallistumisen edellytyksenä on sen osoittaminen, että kokeeseen osallistuja on enintään 12 kuukautta aikaisemmin osallistunut ADR-ajolupaa varten annettavaan koulutukseen. Ajolupakokeen järjestäjän on varmistettava kokeeseen osallistujan henkilöllisyys.

Jos ADR-ajolupakoe suoritetaan Puolustusvoimissa, Puolustusvoimat vastaa kokeen järjestämisestä ja valvonnasta.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä ajolupakokeen rakenteesta, sisällystä, suoritustavasta, valvonnasta, käytännön järjestelyistä sekä niihin liittyvistä muista teknisistä yksityiskohdista.

48 §

ADR-ajoluvan myöntäminen

Liikenne- ja viestintävirasto myöntää ADR-ajoluvan hakemuksesta. ADR-ajoluvan myöntämisen edellytyksenä on, että hakija on osallistunut ajolupaa varten annettavaan koulutukseen ja suorittanut hyväksytysti ajoluvan saamiseksi tarvittavan kokeen. ADR-ajolupa myönnetään määräajaksi.

Väliaikainen ajolupa voidaan myöntää erityisestä syystä enintään kuukaudeksi. Väliaikainen ajolupa ei ole voimassa Ahvenanmaan maakunnassa.

ADR-ajoluvan voimassaoloaikaa voidaan sen voimassaoloaikana jatkaa määräajaksi, jos hakija täyttää ajoluvan myöntämiselle asetetut vaatimukset ja hän on suorittanut hyväksytysti täydennyskurssia vastaavan kokeen.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä ADR-ajoluvan voimassaoloajasta, voimassaolon ja sen jatkamisen määräytymisestä, ADR-ajoluvan hakemisen ja myöntämisen käytännön toimenpiteistä.

49 §

ADR-ajolupakoulutuksen antaja

ADR-ajoluvan saamiseksi tarvittavaa koulutusta saa antaa vain se, jolla on koulutuslupa.

Koulutuslupaa on haettava Liikenne- ja viestintävirastolta. Lupaa varten on esitettävä hakemus, joka sisältää koulutusta ja sen järjestämistä koskevat tiedot. Koulutuslupa myönnetään enintään viideksi vuodeksi.

Koulutusluvan myöntämisen edellytyksenä on, että hakijalla on koulutuksen luonteeseen ja laajuuteen nähden riittävät opetukselliset, ammatilliset ja taloudelliset edellytykset koulutuksen järjestämiseen. Lisäksi:

1) hakijalla on oltava:

a) koulutuksesta vastaava asiantunteva johtaja, joka johtaa, ohjaa, valvoo ja kehittää koulutusta;

b) jokaista kurssia koskeva yksityiskohtainen koulutusohjelma;

c) toiminnan laajuuteen nähden riittävä ja ammattitaitoinen opetushenkilöstö;

d) tarkoituksenmukainen opetusaineisto ja välineistö sekä tarvittavat koulutustilat;

e) sellaiset koulutuksen olosuhteet, että valvonta voidaan suorittaa asianmukaisesti;

2) hakijan koulutuksesta vastaavalla johtajalla on oltava:

a) voimassa oleva, vähintään annettavaa koulutusta vastaava ADR-ajolupa ja vaarallisten aineiden tiekuljetusten turvallisuusneuvonantajan pätevyys;

b) hyvät tiedot vaarallisten aineiden kuljetusta koskevista säännöksistä ja määräyksistä sekä koulutusvaatimuksissa tapahtuvasta kehityksestä;

3) hakijan koulutusta antavalla henkilöllä on oltava:

a) voimassa oleva, vähintään annettavaa koulutusta vastaava ADR-ajolupa;

b) hyvät tiedot vaarallisten aineiden kuljetusta koskevista säännöksistä ja määräyksistä sekä koulutusvaatimuksissa tapahtuvasta kehityksestä.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä koulutusluvan hakemisen yksityiskohdista, koulutusohjelman sisällöstä ja muista koulutusohjelman teknisistä yksityiskohdista.

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

50 §

ADR-ajolupakoulutusta ja koetta koskevien asiakirjojen säilyttäminen

ADR-ajolupakoulutuksen antajan on ylläpidettävä tietoja ADR-ajolupakoulutukseen osallistuvista henkilöistä ja heille annetusta koulutuksesta sekä koulutuksesta annetuista todistuksista. Tiedot on säilytettävä koulutuksen suorittamisvuotta seuraavan kuuden kalenterivuoden ajan, minkä jälkeen tiedot on hävitettävä. Tietoja saa luovuttaa Liikenne- ja viestintävirastolle ADR-ajolupaa koskevan hakemuksen käsittelemiseksi.

Liikenne- ja viestintävirasto tallentaa ja ylläpitää ADR-ajolupakokeiden suorittamista ja myönnettyjä ADR-ajolupia koskevia tietoja liikenteen palveluista annetun lain 26—28 luvussa säädetyllä tavalla. Kuitenkin Puolustusvoimat tallentaa ja ylläpitää Puolustusvoimien järjestämien ja valvomien ADR-ajolupakokeiden suorittamista koskevia tietoja puolustusvoimien henkilötietojen käsittelystä annetussa laissa (332/2019) säädetyllä tavalla.

10 luku

Turvatoimet

51 §

Yleiset turvatoimet

Vaarallisen aineen kuljetuksen osapuolten on asianmukaisin turvatoimin varauduttava turvauhkiin. Osapuolten on toimittava tarpeen mukaan yhteistyössä keskenään ja viranomaisten kanssa tarvittavalla tavalla turvauhkia koskevien tietojen välittämisessä ja soveltuvien turvatoimien hoitamisessa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä turvauhkiin varautumisesta ja turvatoimista. Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa ainekohtaisia tai muutoin yksityiskohtaisia määräyksiä turvatoimista ja tarkempia määräyksiä turvauhkiin varautumisen ja turvatoimien käytännön toteutuksesta sekä turvatoimien ja -velvoitteiden teknisistä yksityiskohdista.

52 §

Tie- ja rautatiekuljetusten turvatoimet

Vaarallisia aineita saa luovuttaa tie- ja rautatiekuljetuksena kuljetettavaksi vain asianmukaisesti tunnistetulle kuljetuksen suorittajalle.

Edellä 33 §:n 1 momentissa tarkoitetun sisäisen pelastussuunnitelman laatijan on huolehdittava tie- ja rautatiekuljetuksessa, että tilapäisen säilytyksen paikka on valaistu ja muutoin turvattu, sekä asiaton pääsy alueelle on mahdollisuuksien mukaan estetty.

Tie- ja rautatiekuljetuksen aikana jokaisella miehistön jäsenellä on oltava mukanaan valokuvalla varustettu henkilöllisyyden osoittava asiakirja.

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä kuljetuksen suorittajan tunnistamisesta, tilapäisen säilytyksen paikan turvaamisesta ja teknisiä määräyksiä henkilöllisyyden osoittavasta asiakirjasta.

53 §

Tie- ja rautatiekuljetusten turvasuunnitelma ja kuljetusvälineen turvaaminen

Kuljetettaessa tie- tai rautatiekuljetuksena vaarallisia aineita, joista voi aiheutua merkittävä turvauhka, kuljetuksen osapuolten on laadittava ja pidettävä ajan tasalla toiminnassaan sovellettava turvasuunnitelma, jonka on sisällettävä toimenpiteet ja menettelyt turvauhkiin varautumisesta.

Kuljetettaessa 1 momentissa tarkoitettua ainetta, kuljetuksen suorittajan on varustettava kuljetukseen käytettävä kuljetusväline asianmukaisilla laitteilla tai turvattava kuljetus muin järjestelyin varkauksien ja muun tahallisen väärinkäytön estämiseksi. Laitteet ja järjestelyt eivät saa estää pelastustoimintaa.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä turvasuunnitelman sisällöstä ja aineista, joista voi aiheutua merkittävä turvauhka.

11 luku

Kuljetuskiellot ja -rajoitukset

54 §

Puutteellisuuden ja vian korjausvelvoite sekä kuljetuksen keskeyttäminen

Jos kuljetusvälineen, pakkauksen, säiliön tai kontin rakenteessa tai varusteissa havaitaan turvallisuuteen vaikuttava puutteellisuus tai vika, sitä ei saa käyttää ennen kuin puutteellisuus tai vika on korjattu. Tämä kielto ei kuitenkaan koske matkalla todettua, olosuhteet huomioon ottaen vähäiseksi katsottavaa puutteellisuutta tai vikaa, joka todennäköisesti on syntynyt matkan keskeässä ja joka ei ole ollut välittömästi havaittavissa ja korjattavissa ja jonka korjausta ei voida ilman huomattavaa hankaluutta matkalla suorittaa.

Kuljetus on keskeytettävä, jos matkan aikana todetaan puutteellisuus tai laiminlyönti, joka voi vaarantaa kuljetuksen turvallisuuden. Matkaa saa jatkaa vasta, kun kuljetuksen jatkaminen on turvallista. Kuljetusta keskeytettäessä on otettava huomioon:

- 1) keskeyttämisestä aiheuttavat vaarat;
- 2) mahdollisuus sijoittaa kuljetettava lähetys, lasti tai kuorma;
- 3) muut kuin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettut yleisen turvallisuuden vaatimukset.

Valvontaviranomainen voi hyväksyä keskeytetyn kuljetuksen matkan jatkamisen jäljellä olevan matkan osalle. Valvontaviranomaisen on annettava kuljetuksen suorittajalle tarvittavaa hallinnollista apua, jos:

- 1) valvontaviranomainen ei voi hyväksyä keskeytetyn kuljetuksen matkan jatkamista eikä vaatimuksia voida täyttää;

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

2) kuljetuksen suorittaja ilmoittaa, että lähettäjä ei ole ilmoittanut vaarallisen aineen ominaisuuksia ja vedoten kuljetussopimusehtoihin kuljetuksen suorittaja pyytää kuorman purkamista, hävittämistä tai vaarattomaksi tekemistä.

55 §

Alueelliset kuljetusrajoitukset tie- ja rautatiekuljetuksessa

Jos vaarallisten aineiden kuljetus voi aiheuttaa huomattavaa vaaraa ihmisille, ympäristölle tai omaisuudelle, Liikenne- ja viestintävirasto voi:

1) kunnan perustellusta hakemuksesta rajoittaa vaarallisten aineiden tiekuljetusta tietyllä alueella, tiellä tai tien osalla (*reittirajoitus*); reittirajoitushakemuksessa on esitettävä rajoituksen vaikutusten arviointi, jossa otetaan turvallisuuteen vaikuttavista tekijöistä huomioon vähintään kuljetettavat aineet, asutus ja haavoittuvat kohteet;

2) tien omistajan tai haltijan taikka rataverkon haltijan hakemuksesta rajoittaa vaarallisten aineiden tie- tai rautatiekuljetusta tietyssä tien omistajan tai haltijan taikka rataverkon haltijan hallinnassa olevassa tunnelissa määrittämällä tunnelille tunneliluokan (*tunnelirajoitus*); tunnelirajoituksen on perustuttava hakijan toimittamaan, hakijasta riippumattoman toimielimen suorittamaan tunnelin vaarojen arviointiin, jossa otetaan turvallisuuteen vaikuttavista tekijöistä huomioon vähintään kuljetettavat aineet, tunnelin rakenteet ja varusteet.

Rajoitusta asetettaessa on huolehdittava siitä, ettei mahdollisuuksia kuljettaa vaarallisia aineita rajoiteta enempää kuin on tarpeen kuljetuksista aiheutuvan vaaran torjumiseksi. Lisäksi on otettava huomioon kuljetukseen käytettävissä olevat vaihtoehtoiset reitit. Liikenne- ja viestintävirasto voi liittää rajoitukseen ehtoja, joilla varmistetaan kuljetusten turvallisuus, sekä poistaa kuljetusrajoituksen, jos riittäviä perusteita rajoituksen ylläpitämiselle ei enää ole.

Kuljetusrajoituksen hakijan on rajoituksen vaikutusten ja vaarojen arvioinnissa esitettävä arvio kuljetusten vaihtoehtoisesta reitistä ja sen turvallisuudesta. Tiekuljetusrajoituksen hakijalla on oltava rajoituksen liikenteenohjaussuunnitelma, josta selviää, miten rajoitusta osoittavien merkkien asettaminen ja pystyttäminen sekä kiertotien opastaminen toteutetaan. Hakijan on tiedotettava sille myönnetystä reitti- ja tunnelirajoituksesta ja sen poistamisesta.

Reitti- tai tunnelirajoituksesta huolimatta vaarallisia aineita saa kuljettaa erityisestä syystä rajoitusalueella tai tunnelissa poliisin määräajaksi antamalla luvalla.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia teknisiä määräyksiä vaarojen arvioinnista, kuljetusrajoitusten alaisista aineryhmistä, rajoituksen toteuttamisesta, tunneliluokista ja muista kuljetusrajoituksiin liittyvistä teknisistä seikoista.

12 luku

Onnettomuudesta ja vaaratilanteesta tehtävät ilmoitukset ja selvitykset

56 §

Ilmoitus onnettomuus-, vaara- ja hätätilanteesta

Jos vaarallisen aineen kuljetuksessa tapahtuu onnettomuus-, vaara- tai hätätilanne, jonka seurauksena kuljetettavan aineen vuotamisesta tai muusta syystä aiheutuu henkilö-, ympäristö- tai omaisuusvahingon vaara, onnettomuus-, vaara- tai hätätilanteen havainneen on tehtävä siitä välittömästi hätäilmoitus, annettava pelastusviranomaiselle sen tarvitsemat tiedot ja ryhdyttävä tilanteen edellyttämiin suojatoimenpiteisiin.

Ilmakuljetuksessa kuljetuksen suorittajan on ilmoitettava tiedot ilma-aluksessa rahtina kuljetettavista vaarallisista aineista:

1) viipymättä sellaisen ilmailuonnettomuuden tai vakavan vaaratilanteen jälkeen, johon rahtina kuljetettavat vaaralliset aineet ovat saattaneet olla osallisena, asianomaiselle pelastusviranomaiselle;

2) 1 kohdassa tarkoitetun ilmailuonnettomuuden tai vakavan vaaratilanteen jälkeen mahdollisimman nopeasti kuljetuksen suorittajan kotivaltion toimivaltaiselle viranomaiselle ja sen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle, jonka alueella ilmailuonnettomuus tai vakava vaaratilanne tapahtui;

3) viranomaisen pyynnöstä vakavaa vaaratilannetta lievemässä vaaratilanteessa viipymättä pelastusviranomaiselle ja sen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle, jonka alueella vaaratilanne tapahtui.

Liikenne- ja viestintävirasto on 2 momentissa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen Suomessa.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen ja ilmoitettavien tietojen teknisistä yksityiskohdista sekä 2 momentissa tarkoitetun ilmoituksen tekemisestä, ilmoitettavista tapauksista, ilmoitusten ja sen sisältämien tietojen yksityiskohdista sekä ilmoitus- ja välitystavasta.

57 §

Ilmoitus säteilyraja-arvon ylityksestä

Kuljetuksen suorittajan ja vastaanottajan on ilmoitettava radioaktiivisten aineiden kuljetuksen yhteydessä huomaamastaan säteilyn annosnopeuden ja radioaktiivisen saasteen turvallisen raja-arvon ylityksestä niille kuljetuksen osapuolille, jotka ovat voineet altistua säteilylle tai saasteelle kuljetuksen aikana. Ilmoitus on tehtävä myös Säteilyturvakeskukselle.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä säteilyn annosnopeuden ja radioaktiivisen saasteen turvallisista raja-arvoista.

Selvitys onnettomuudesta ja vaaratilanteesta

Tie- ja rautatiekuljetuksessa kuormaajan, täyttäjän, kuljetuksen suorittajan, kuorman purkajan ja vastaanottajan sekä rataverkon haltijan on kunkin toiminnassaan annettava selvitys kuukauden kuluessa tapahtumasta Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle, jos vaarallisten aineiden tie- tai rautatiekuljetuksen aikana tai siihen liittyvän kuormaamisen, purkamisen tai säiliön taikka irtotavara-ajoneuvon, -vaunun tai -kontin täytön yhteydessä tapahtuu onnettomuus tai vaaratilanne, johon liittyy:

- 1) vaarallisen aineen vuoto tai välitön uhkaava vaara aineen vuotamisesta;
- 2) henkilö-, omaisuus- tai ympäristövahinko; tai
- 3) tapahtuma, johon on pyydetty viranomaisapua.

Satamassa tie- tai rautatiekuljetuksesta vastuussa olevan kuljetuksen suorittajan ja sisäisissä siirroissa tai tilapäisessä säilytyksessä lastista vastuussa olevan on kunkin toiminnassaan annettava selvitys Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle ja satamanpitäjälle, jos satamassa tapahtuu vaarallisen aineen kuljetuksessa tai siihen liittyvässä siirrossa ihmiselle, ympäristölle tai omaisuudelle onnettomuus tai vaaratilanne.

Aluksesta vastuussa olevan on annettava mahdollisimman laaja selvitys viipymättä lähimmän rannikkovaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, jos vaarallisten aineiden aluskuljetuksessa tapahtuu onnettomuus tai vaaratilanne, johon liittyy:

- 1) vaarallista ainetta sisältävän lastin katoaminen tai todennäköinen katoaminen mereen;
- 2) INF-lastin vuoto tai todennäköinen vuoto; tai
- 3) INF-lastia kuljettavan aluksen vahingoittuminen, vikaantuminen tai hajoaminen, mikä vaikuttaa aluksen turvallisuuteen tai johtaa navigointiturvallisuuden heikkenemiseen.

Ilmakuljetuksessa kuljetuksen suorittajan on annettava selvitys:

1) vaarallisten aineiden kuljetusonnettomuudesta ja vaarallisten aineiden kuljetusvaaratilanteesta kuljetuksen suorittajan kotivaltion toimivaltaiselle viranomaiselle ja sen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle, jonka alueella vaarallisten aineiden kuljetusonnettomuus tai vaarallisten aineiden kuljetusvaaratilanne tapahtui;

2) tapauksista, joissa rahdista tai lentopostista löydetään vaatimusten vastaisesti kuljetettavaksi luovutettuja tai kuljetettavia vaarallisia aineita, kuljetuksen suorittajan kotivaltion toimivaltaiselle viranomaiselle ja sen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle, jonka alueella vaarallinen aine löydettiin;

3) havaitsemistaan tai sille ilmoitetuista tapauksista, joissa matkustajalta, miehistön jäseneltä tai matkatavarasta löydetään vaatimusten vastaisia vaarallisia aineita, sen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle, jonka alueella vaarallinen aine löydettiin;

4) havaituista tapauksista, joissa vaarallisia aineita on kuljetettu noudattamatta kuormausta, kuorman erottelua tai kuorman kiinnitystä koskevia vaatimuksia taikka antamatta vaadittuja tietoja, kuljetuksen suorittajan kotivaltion toimivaltaiselle viranomaiselle.

Liikenne- ja viestintävirasto on 3 ja 4 momentissa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen Suomessa.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä tässä pykälässä tarkoitettusta selvityksen tekemisestä, selvitystä edellyttävistä tapauksista, selvityksen sisällöstä ja mallista, selvityksen sisältämien tietojen yksityiskohdista sekä selvityksen välitystavasta.

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

59 §

Onnettomuus- ja vaaratilannetietojen toimittaminen

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston on toimitettava tiedot saamistaan 58 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetuista selvityksistä vuosittain Liikenne- ja viestintävirastolle.

Jos kyse on radioaktiivisten aineiden kuljetukseen liittyvästä onnettomuudesta tai vaaratilanteesta, Turvallisuus- ja kemikaaliviraston on toimitettava tiedot saamistaan 58 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetuista selvityksistä ja Liikenne- ja viestintäviraston 58 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista selvityksistä Säteilyturvakeskukselle.

60 §

Onnettomuutta tai vaaratilannetta koskevan tiedon käyttö

Viranomaisen oikeuteen ryhtyä oikeudellisiin toimenpiteisiin suunnittele mattoman tai tahattoman rikkomuksen johdosta, joka tulee sen tietoon tämän luvun säännösten nojalla tehdyn ilmakuljetusta, aluskuljetusta tai rautatiekuljetusta koskevan selvityksen perusteella sovelletaan, mitä ilmailulain 128 §:ssä säädetään poikkeamatietojen käytöstä, merilain (674/1994) 18 luvun 15 a §:ssä onnettomuutta tai vaaratilannetta koskevan tiedon käytöstä ja raideliikennelain 167 §:ssä onnettomuutta tai vaaratilannetta koskevan tiedon käytöstä.

Viranomainen ei saa ryhtyä oikeudellisiin toimenpiteisiin suunnittele mattoman tai tahattoman rikkomuksen johdosta, joka tulee sen tietoon tämän luvun säännösten nojalla tehdyn tiekuljetusta koskevan selvityksen tai satamassa tapahtunutta onnettomuutta tai vaaratilannetta koskevan selvityksen perusteella, ellei kyse ole törkeänä huolimattomuutena pidettävästä velvollisuuksien laiminlyömisestä tai rikoslaissa (39/1889) rangaistavaksi säädetystä menettelystä.

Työnantaja ei saa kohdella syrjivästi palveluksessaan olevaa työntekijää tai muuta henkilöä, joka tekee ilmoituksen tiedossaan mahdollisesti olevasta vaaratilanteesta.

13 luku

Kuljetuksen osapuolten velvollisuudet huolehtia kuljetuksen turvallisuudesta

Kaikkia kuljetusmuotoja koskevia velvollisuuksia

61 §

Velvollisuus noudattaa valvontaviranomaisen määräyksiä

Asiakirjat on pyydetäessä esitettävä valvontaviranomaiselle, ja muutenkin valvontaviranomaisen kuljetuksen valmistelun, toteuttamisen sekä kuljetusturvallisuuden ja kuljetuksen turvaamisen tarkastamiseksi antamia määräyksiä on noudatettava.

62 §

Velvollisuus varmistaa vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävän tuotteen turvallisuus

Vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävän tuotteen valmistajan, valtuutetun edustajan, maahantuojan, jälleenmyyjän, omistajan, käyttäjän ja muun markkinoille saattajan, haltijan ja käyttöön ottajan on varmistettava, että tällainen vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävä tuote on turvallinen ja vaatimustenmukainen. Tätä pykälää ei kuitenkaan sovelleta vähittäismyyntipakkauksen käyttöön ottavaan kuluttajaan, joka käyttää tai aikoo käyttää tuotetta vapaa-ajan toiminnassaan tai urheilutoiminnassaan taikka muussa henkilökohtaisessa tarkoituksessa.

63 §

Erityiset velvollisuudet radioaktiivisten aineiden kuljetuksessa

Radioaktiivisten aineiden kuljetukseen sisältyviä ja siihen liittyviä tehtäviä ja toimenpiteitä suorittavalla on oltava:

1) toiminnassa sovellettava johtamisjärjestelmä tehtävien ja toimenpiteiden vaatimuksenmukaisuuden varmistamiseksi;

2) säteilysuojeluohjelma työntekijöiden ja väestön säteilyturvallisuuden varmistamiseksi.

Säteilysuojeluohjelmassa on esitettävä toteutettavat toimenpiteet radioaktiivisten aineiden kuljetuksesta aiheutuvan säteilyaltistuksen estämiseksi ja rajoittamiseksi. Toimenpiteet on suhteutettava säteilyaltistuksen määrään ja todennäköisyyteen.

Radioaktiivisten aineiden lähettäjän sekä aluskuljetuksessa laivaajan ja lastinantajan, kuljetuksen suorittajan ja vastaanottajan on ryhdyttävä havaitun säteilyraja-arvon ylityksen johdosta välittömästi tarpeellisiin toimenpiteisiin säteilystä tai radioaktiivisen saasteesta aiheutuvien vaarojen poistamiseksi ja seurausten lieventämiseksi. Sen on myös tutkittava tapaus, korjattava sopivin toimenpitein syyt ja olosuhteet samanlaisten tapauksen toistumisen ehkäisemiseksi sekä ilmoitettava Säteilyturvakeskukselle tapauksen syistä ja korjaavista toimenpiteistä.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä johtamisjärjestelmän ja säteilysuojeluohjelman sisällöstä ja niihin liittyvästä säteilysuojelusta ja muista toimenpiteistä.

Tie- ja rautatiekuljetuksen osapuolet

64 §

Lähettäjän velvollisuudet tie- ja rautatiekuljetuksessa

Tie- ja rautatiekuljetuksessa lähettäjä saa luovuttaa kuljettavaksi vain lähetyksiä, jotka täyttävät tämän lain vaatimukset. Lähettäjän on:

1) varmistettava, että vaarallinen aine on luokiteltu oikein ja sen kuljetus on sallittu käytettävässä kuljetusmuodossa;

2) annettava kuljetuksen suorittajalle kuljetuksen suorittamista varten tarvittavat tiedot;

3) käytettävä vain kyseiseen vaarallisen aineen kuljetukseen soveltuvia pakkauksia ja säiliöitä;

4) käytettävä turvallista lähetystapaa ja noudatettava lähetysrajoituksia;

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

5) varmistettava, että tyhjä säiliö, ajoneuvo, vaunu tai irtotavarakontti, josta ei ole poistettu vaaratekijöitä, luovutetaan kuljetettavaksi vastaavasti merkittynä ja suljettuna kuin täytenä ollessaan.

Jos lähettäjä käyttää muiden osapuolten palveluja, hänen on riittävästi varmistuttava siitä, että lähetys täyttää tämän lain vaatimukset. Lähettäjä saa kuitenkin 1 momentin 1—3 ja 5 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa luottaa muiden osapuolten antamiin tietoihin.

Jos lähettäjä toimii kolmannen osapuolen puolesta, kolmannen osapuolen on ilmoitettava lähettäjäälle kirjallisesti lähetyksen sisältämistä vaarallisista aineista ja annettava kaikki tiedot ja asiakirjat, joita lähettäjä tarvitsee täyttääkseen velvollisuutensa.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä lähettäjän velvollisuuksien käytännön toteutuksesta.

65 §

Kuljetuksen suorittajan velvollisuudet tie- ja rautatiekuljetuksessa

Tie- ja rautatiekuljetuksessa kuljetuksen suorittajan on:

1) huolehdittava, että vaarallisen aineen kuljetukseen käytettävää ajoneuvoa ja vaunua voidaan käyttää tähän tehtävään ja että tiekuljetuksessa ajoneuvo on asianmukaisesti miehitetty;

2) varmistettava, että vaarallisen aineen kuljetus on sallittu käytettävässä kuljetusmuodossa;

3) varmistettava, että ennen kuljetusta lähettäjältä on saatu kuljetettavista vaarallisista aineista tarvittavat tiedot ja että vaaditut asiakirjat ovat mukana kuljetuksessa tai saatavilla kuljetuksen aikana;

4) varmistettava riittävällä tavalla, että ajoneuvossa, vaunussa ja kuormassa ei ole ilmeisiä vikoja tai vuotoja ja että niistä ei puutu varusteita;

5) varmistettava, että määräaika säiliöiden seuraavalle tarkastukselle ei ole umpeutunut siten, ettei säiliöitä voi enää käyttää kyseiseen kuljetukseen;

6) varmistettava, että ajoneuvoa ja vaunua ei ole ylikuormattu;

7) varmistettava, että ajoneuvon ja vaunuun on kiinnitetty vaarallisia aineita sisältävää kuormaa osoittavat merkinnät;

8) huolehdittava, että kuljettajalle ja muille miehistön jäsenille on toimitettu onnettomuuden ja hätätilanteen varalta ohjeet, ja varmistettava, että he ymmärtävät ohjeet ja osaavat toimia ohjeiden mukaisesti ja että kuljetuksessa ovat mukana tarvittavat ohjeet, henkilönsuojaimet ja varusteet, joiden avulla voidaan ryhtyä vaaratilanteen edellyttämiin toimenpiteisiin.

Jos kuljetuksen suorittaja havaitsee 1 momentin 1—7 kohdassa tarkoitetuissa asioissa laiminlyönnin tai tämän lain vastaisen menettelyn, kuljetuksen suorittaja ei saa ennen asian korjaamista toimittaa lähetystä eteenpäin.

Edellä 1 momentin 1—7 kohdassa tarkoitettut velvollisuudet on täytettävä kuljetusta varten saatujen asiakirjojen ja tietojen perusteella tarkastamalla riittävällä tavalla lastinkuljetusyksikkö ja tarvittaessa kuorma. Kuljetuksen suorittaja saa tiekuljetuksissa 1 momentin 2—4 ja 7 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa sekä rautatiekuljetuksissa 1 momentin 2, 3 ja 5—7 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa luottaa muiden osapuolten antamiin tietoihin. Kuljetuksen suorittaja saa luottaa 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa siihen, mitä kuljetuksen merikuljetusosuutta varten laaditussa pakkaustodistuksessa vakuutetaan.

Rautatiekuljetuksessa kuljetuksen suorittajan on lisäksi:

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

1) ilmoitettava liikkuvan kaluston kuljettajalle tiedot kuljetettavista vaarallisista aineista ja niiden sijainnista liikenneväylässä yksikössä;

2) huolehdittava, että kyseiseen kuljetukseen käytettävän rataverkon haltijalla on kuljetuksen aikana nopea ja esteetön pääsy kuljetuksen aikana riittäviin tietoihin junan kokoonpanosta, vaunujen sijainnista junassa ja vaunuissa kuljetettavista vaarallisista aineista;

3) huolehdittava siitä, että kunnossapidosta vastaavalla yksiköllä on riittävät tiedot säiliövaunun säiliöistä sekä sen laitteista ja varusteista niissä kalustoyksiköissä, joiden kunnossapidosta se vastaa.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä kuljetuksen suorittajan velvollisuuksien käytännön toteutuksesta.

66 §

Vastaanottajan velvollisuudet tie- ja rautatiekuljetuksessa

Tie- ja rautatiekuljetuksessa vastaanottaja ei saa kieltäytyä ottamasta lähetystä vastaan muutoin kuin pakottavista syistä. Vastaanottajan on varmistettava kuorman purkamisen jälkeen, että hänen tehtäviinsä liittyvät vaatimukset on täytetty. Vaunun ja kontin saa palauttaa kuljetuksen suorittajalle tai ottaa uudelleen käyttöön vasta, kun varmistamisessa havaitut laiminlyönnit on korjattu.

Jos vastaanottaja käyttää muiden osapuolten palveluja, hänen on riittävästi varmistuttava siitä, että tässä pykälässä säädetty vaatimukset on täytetty.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä vastaanottajan velvollisuuksien käytännön toteutuksesta.

67 §

Kuormaajan velvollisuudet tie- ja rautatiekuljetuksessa

Tie- ja rautatiekuljetuksessa kuormaaja saa luovuttaa kuljettavaksi vain vaarallisia aineita, joiden kuljetus on sallittu käytettävässä kuljetusmuodossa.

Kuormaajan on:

1) tarkastettava luovuttaessaan kuljetettavaksi pakattuja vaarallisia aineita tai tyhjiä, puhdistamattomia pakkauksia, että pakkaukset eivät ole vahingoittuneita ja että kuljetettavaksi ei luovuteta lähetystä, jonka vahingoittunut pakkaus voi vaarantaa kuljetusturvallisuuden;

2) kuormattava ja käsiteltävä vaarallisia aineita sisältäviä lähetyksiä ja kuormaa kuljetusturvallisuus ja aineiden vaaraominaisuudet huomioiden;

3) merkittävä vaunu ja kontti kuljetettavien aineiden vaaraominaisuuksien mukaan kuormattuaan vaarallisia aineita vaunuun tai konttiin ja luovuttaessaan ne kuljetuksen suorittajalle välittömästi kuljetettaviksi;

4) kuormattava yhteen vain kolleja, jotka vaaraominaisuuksien mukaan voidaan kuormata samaan kuormatilaan, ja eroteltava ne toisistaan ja muista tavaroista kuormatilassa vaaraominaisuuksien mukaan tarkoituksenmukaisella tavalla.

Kuormaaja saa 1 momentissa ja 2 momentin 3 ja 4 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa luottaa muiden osapuolten hänelle antamiin tietoihin.

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä kuormaaajan velvollisuuksien käytännön toteutuksesta.

68 §

Pakkaaajan velvollisuudet tie- ja rautatiekuljetuksessa

Tie- ja rautatiekuljetuksessa pakkaaajan on:

- 1) pakattava vaaralliset aineet kuljetusturvallisuus ja aineiden vaaraominaisuudet huomioiden;
- 2) valmistellessaan pakattua lähetystä kuljetusta varten varmistettava, että kuljetusvalmiissa pakkauksessa on sen sisällön vaaraominaisuuksia koskevat merkinnät.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä pakkaaajan velvollisuuksien käytännön toteutuksesta.

69 §

Täyttäjän velvollisuudet tie- ja rautatiekuljetuksessa

Tie- ja rautatiekuljetuksessa säiliön sekä irtotavara-ajoneuvon, -vaunun ja -kontin täyttäjän on:

- 1) ennen säiliön täyttämistä varmistettava, että säiliö ja sen laitteet ja varusteet ovat teknisesti moitteettomassa kunnossa;
- 2) varmistettava, että säiliöt on tarkastettu ajallaan;
- 3) täytettävä säiliötä vain sellaisilla vaarallisilla aineilla, joiden kuljetukseen säiliö soveltuu;
- 4) varmistettava, että säiliön säiliöosastojen täyttäminen suoritetaan siten, että vierekkäisten osastojen sisältämien aineiden kanssa ei aiheudu kuljetuksen aikana vaarallisia reaktioita;
- 5) huolehdittava, että säiliöön täytetään vain säiliön ja vaarallisen aineen vaaraominaisuuksien sallima turvallinen määrä vaarallista ainetta;
- 6) varmistettava säiliön täyttämisen jälkeen, että sulkimet ovat kiinni ja vuotamattomat;
- 7) varmistettava, ettei säiliön ulkopinnalle jää täytettävästä aineesta vaarallisia jätteitä;
- 8) varmistettava valmistellessaan vaarallisia aineita kuljetusta varten, että säiliöön sekä irtotavaraalla kuormattuun ajoneuvoon, vaunuun ja konttiin kiinnitetään vaaraominaisuuksia koskevat merkinnät;
- 9) täytettävä irtotavaraa ajoneuvoon, vaunuun tai konttiin kuljetusturvallisuus ja aineiden vaaraominaisuudet huomioiden.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä täyttäjän velvollisuuksien käytännön toteutuksesta.

70 §

Säiliökontin haltijan velvollisuudet tie- ja rautatiekuljetuksessa

Tie- ja rautatiekuljetuksessa säiliökontin haltijan on:

- 1) varmistettava, että säiliökontin rakennetta, laitteita ja varusteita, tarkastuksia, testauksia ja merkintöjä koskevia vaatimuksia on noudatettu;

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

2) varmistettava, että säiliökontin sekä niiden laitteiden ja varusteiden kunnossapitotoimenpiteet on suoritettu siten, että ne ovat vaatimustenmukaisia tavanomaisissa käyttöolosuhteissa seuraavaan vaadittuun tarkastukseen saakka;

3) on teetettävä ylimääräinen tarkastus säiliökontille, jos sen säiliön, laitteiden tai varusteiden kunto on korjauksen, muutoksen tai onnettomuuden vuoksi voinut heiketä.

Mitä tässä pykälässä säädetään säiliökontista ja säiliökontin haltijasta, sovelletaan myös eri kuljetusmuodoissa käytettävään säiliökonttia vastaavaan kehikolliseen säiliöön ja sen haltijaan.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä säiliökontin haltijan velvollisuuksien käytännön toteutuksesta.

71 §

Säiliövaunun haltijan velvollisuudet rautatiekuljetuksessa

Rautatiekuljetuksessa säiliövaunun haltijan on:

1) varmistettava, että säiliövaunun rakennetta, laitteita, varusteita, tarkastuksia ja merkintöjä koskevia vaatimuksia on noudatettu;

2) teetettävä ylimääräinen tarkastus säiliövaunulle, jos sen säiliön, laitteiden tai varusteiden kunto on korjauksen, muutoksen tai onnettomuuden vuoksi voinut heiketä;

3) varmistettava, että edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen tehtävien tulokset kirjataan tekniset tiedot sisältävään säiliöasiakirjaan;

4) varmistettava, että säiliövaunun kunnossapidosta vastaavaksi yksiköksi nimetyllä on voimassa oleva pätevyyttä osoittava todistus, joka kattaa vaarallisten aineiden kuljetukseen tarkoitettua säiliövaunua;

5) huolehdittava siitä, että kunnossapidosta vastaavalle yksikölle on annettu tarvittavat tiedot säiliövaunun säiliöistä, laitteista ja varusteista.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä säiliövaunun haltijan velvollisuuksien käytännön toteutuksesta.

72 §

Kuorman purkajan velvollisuudet tie- ja rautatiekuljetuksessa

Tie- ja rautatiekuljetuksessa kuorman purkajan on:

1) varmistettava tarkastamalla kuorman aineita koskevat merkinnät, että vain kuormaa koskevissa asiakirjoissa mainitut aineet puretaan;

2) tarkastettava, ettei pakkauksessa, säiliössä, ajoneuvossa, vaunussa tai kontissa ole purkamista vaarantavia vikoja, ja tarvittaessa korjattava viat ennen purkamisen aloittamista;

3) purettava ja käsiteltävä vaarallisia aineita kuljetusturvallisuus ja aineiden vaaraominaisuudet huomioiden;

4) heti purkamisen jälkeen puhdistettava säiliön, ajoneuvon, vaunun tai kontin ulkopinnalle purkamisen yhteydessä tulleet vaaralliset jäänteet ja varmistettava, että venttiilit ja tarkastusaukot ovat kiinni;

5) huolehdittava ajoneuvon, vaunun ja kontin vaaditusta puhdistuksesta ja vaaratekijöiden poistamisesta;

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

6) varmistettava, ettei täysin tyhjennetyssä vaunussa ja kontissa, josta kuljetetun aineen vaaratekijät on poistettu, ole enää näkyvillä vaarallista ainetta tai kuormaa osoittavia merkintöjä.

Jos kuorman purkaja käyttää muiden osapuolten palveluja, on riittävästi varmistuttava siitä, että säädetyt vaatimukset on täytetty.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä kuorman purkajan velvollisuuksien käytännön toteutuksesta.

73 §

Rataverkon haltijan velvollisuudet

Rataverkon haltijan on hallinnoimansa rataverkon osalta:

1) varmistettava, että 33 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettulle rataverkon paikalle laaditaan sisäinen pelastussuunnitelma;

2) varmistettava nopea ja esteetön pääsy kuljetuksen aikana riittäviin tietoihin junan kokoonpanosta, vaunujen sijainnista junassa ja vaunuissa kuljetettavista vaarallisista aineista.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettut tiedot saa luovuttaa vain sille, joka tarvitsee niitä kuljetuksen turvallisuuteen tai turvauhiin liittyvien tehtävien hoitamista tai pelastustoimintaa varten ja vain tehtävien edellyttämässä laajuudessa.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä rataverkon haltijan velvollisuuksien käytännön toteutuksesta.

74 §

Kunnossapidosta vastaavan yksikön velvollisuudet rautatiekuljetuksessa

Rautatiekuljetuksessa kunnossapidosta vastaavan yksikön on varmistettava, että:

1) säiliöiden sekä niiden laitteiden ja varusteiden kunnossapitotoimenpiteet on suoritettu siten, että säiliövaunu on vaatimustenmukainen tavanomaisissa käyttöolosuhteissa;

2) kunnossapitotehtävien hoitamiseen annetut tiedot kalustoyksiköistä kattavat tiedot myös säiliöistä sekä niiden laitteista ja varusteista;

3) säiliöihin sekä niiden laitteisiin ja varusteisiin liittyvät kunnossapitotoimenpiteet tallennetaan.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä kunnossapidosta vastaavan yksikön velvollisuuksien käytännön toteutuksesta.

Aluskuljetuksen osapuolet

75 §

Laivaajan ja lastinantajan velvollisuudet aluskuljetuksessa

Aluskuljetuksessa laivaaja ja lastinantaja saa luovuttaa kuljettavaksi vain lastia, joka täyttää tämän lain vaatimukset. Laivaajan tai lastinantajan on:

1) varmistettava, että vaarallinen aine on luokiteltu oikein ja sen aluskuljetus on sallittu;

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

2) varmistettava, että kuljetukseen käytetään vain kyseiseen vaarallisen aineen kuljetukseen soveltuvia pakkauksia ja lastinkuljetusyksiköitä;

3) huolehdittava, että kuljetusvalmis pakkaus ja lastinkuljetusyksikkö on merkitty kuljetettavien aineiden vaaraominaisuuksien mukaan;

4) huolehdittava, että kuljetuksen suorittajalle on toimitettu kuljetuksen suorittamista varten tarvittavat tiedot;

5) huolehdittava, että kirjallisesti vakuutetaan, että vaarallisen aineen lähetys on kuljetusvalmis ja aine on pakattu, merkitty sekä luovutettu kuljetettavaksi vaatimusten mukaisesti asianmukaisessa kunnossa;

6) on annettava tavarankäsittelyyn tarvittavat tiedot vaarallisesta aineesta satamanpitäjälle ja lastinkäsittelypalveluja satamassa suorittavalle ennen vaarallisen aineen satama-alueelle toimitamista hyvissä ajoin ja mahdollisuuksien mukaan vähintään 24 tuntia ennen satamaan tuloa.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä laivaajan ja lastinantajan velvollisuuksien käytännön toteutuksesta.

76 §

Kuljetuksen suorittajan ja aluksen päällikön velvollisuudet aluskuljetuksessa

Aluskuljetuksessa kuljetuksen suorittajan tai aluksen päällikön on:

1) huolehdittava siitä, että vaarallisen aineen kuljetukseen käytettävää alusta voidaan käyttää tähän tehtävään;

2) varmistettava, että vaarallisen aineen aluskuljetus on sallittu;

3) varmistettava, että vaarallisia aineita sisältävää lastia ei hyväksytä kuljetettavaksi ilman kuljetusta varten tarvittavia tietoja;

4) huolehdittava, että vaarallista ainetta sisältävät lastinkuljetusyksiköt on lastattu, ahdettu, sijoitettu ja tarvittaessa kiinnitetty turvallisesti ja tarkoituksenmukaisesti ja että ne on eroteltu toisistaan ja muusta lastista kuormatilassa sisältämiensä aineiden vaaraominaisuuksien mukaan;

5) huolehdittava, että ennen lastin purkamista Suomessa tiedot vaarallisista aineista on toimitettu satamanpitäjälle ja purkaustyön suorittajalle tai tämän edustajalle.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä kuljetuksen suorittajan ja aluksen päällikön velvollisuuksien käytännön toteutuksesta.

77 §

Kontin, ajoneuvon tai vaunun pakkaajan, täyttäjän ja kuormaajan velvollisuudet aluskuljetuksessa

Aluskuljetuksessa sen, joka vastaa vaarallisen aineen pakkaamisesta, täyttämisestä tai kuormaamisesta konttiin taikka tie- tai rautatiekuljetuksessa käytettävään ajoneuvoon tai vaunuun, on vakuutettava pakkaustodistuksella, että:

1) kontti, ajoneuvo tai vaunu on sopiva kuljetettavalle kuormalle;

2) kontti, ajoneuvo tai vaunu ei sisällä keskenään sopimatonta kuormaa;

3) konttiin, ajoneuvoon tai vaunuun on kuormattu vain käyttökelpoisessa kunnossa olevia lähetysvalmiita pakkauksia ja ne on kuormattu ja kiinnitetty aiottuun kuljetukseen soveltuvin menetelmin;

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

- 4) irrallisena kuljetettava aine on tasaisesti jakautuneena;
 - 5) kontti, ajoneuvo tai vaunu on kuljetukseen tarkoituksenmukaisella tavalla rakenteellisesti käyttökelpoisessa kunnossa;
 - 6) kontissa, ajoneuvossa tai vaunussa on kuljetusta varten vaadittavat merkinnät;
 - 7) kuormalla on vaaditut kuljetuksen suorittamista varten tarvittavat tiedot sisältävät kuljetusasiakirjat.
- Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä pakkaajan, täyttäjän ja kuormaan velvollisuuksien käytännön toteutuksesta.

Ilmakuljetuksen osapuolet

78 §

Lähtäjän velvollisuudet ilmakuljetuksessa

Ilmakuljetuksessa lähtäjä saa luovuttaa kuljettavaksi vain lähetyksiä, jotka täyttävät tämän lain vaatimukset. Lähtäjän on:

- 1) varmistettava, että aine on luokiteltu oikein ja sen ilmakuljetus on sallittu;
- 2) huolehdittava ja vakuutettava kirjallisesti, että vaarallisen aineen lähetys on kuljetusvalmis ja aine pakattu, merkitty sekä luovutettu kuljetettavaksi vaatimusten mukaisesti asianmukaisessa kunnossa;
- 3) varmistettava, että kuljetuksen suorittajalle on toimitettu kuljetuksen suorittamista varten tarvittavat tiedot ja ilmoitukset;
- 4) huolehdittava, että henkilökunnalla on riittävät ohjeet, joita noudattaen vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyvät tehtävät voidaan hoitaa turvallisesti.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä lähtäjän velvollisuuksien käytännön toteutuksesta.

79 §

Kuljetuksen suorittajan ja maahuolintapalvelujen tarjoajan velvollisuudet ilmakuljetuksessa

Ilmakuljetuksessa kuljetuksen suorittajan on:

- 1) huolehdittava siitä, että sillä on vaadittu vaarallisen aineen kuljetukseen tarkoitettu lupa;
- 2) huolehdittava siitä, että vaarallisen aineen kuljetukseen käytettävää ilma-alusta voidaan käyttää tähän tehtävään;
- 3) varmistettava, että vaarallisen aineen ilmakuljetus on sallittu;
- 4) varmistettava, että vaarallisia aineita sisältävää lähetystä ei hyväksytä kuljetettavaksi ilman lähtäjältä saatuja kuljetusta varten tarvittavia tietoja;
- 5) tarkastettava ennen vaarallisia aineita sisältävän lähetysten hyväksymistä kuljetettavaksi, että lähetys on luovutettu kuljetettavaksi vaatimusten mukaisesti;
- 6) varmistettava, että vaaralliset aineet kuormataan ja kuljetetaan ilma-aluksessa siten, että niistä ei aiheudu vaaraa;
- 7) tarkastettava ennen kuormaamista ja kuorman purkamisen yhteydessä, että lähetyksessä ei ole vikoja tai vuotoja, ryhdyttävä vikojen ja vuotojen ilmetessä tarvittaviin turvallisuutta edistä-

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

viin toimenpiteisiin sekä huolehdittava tarvittavista tarkastuksista ja toimenpiteistä vikojen ja vuotojen seuraamusten ennaltaehkäisemiseksi;

8) varmistettava, että hyvissä ajoin ennen lentoa ilma-aluksen päällikölle sekä lennon valmisteluun ja lentoon liittyviä muita tehtäviä hoitavalle henkilöstölle annetaan luotettavalla tavalla ilma-aluksessa rahtina kuljetettavia vaarallisia aineita koskevat tiedot;

9) huolehdittava, että henkilökunnalla on riittävät ohjeet, joita noudattaen vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyvät tehtävät voidaan hoitaa turvallisesti;

10) varmistettava, että paikoissa, joissa lentorahtia vastaanotetaan kuljetettavaksi, tiedotetaan vaarallisten aineiden kuljetusta koskevista vaatimuksista;

11) varmistettava, että matkustajille tiedotetaan vaarallisista aineista, jotka ovat kiellettyjä matkatavarassa tai muuten matkustajan mukana.

Edellä 1 momentissa säädetty koskevat myös näitä tehtäviä suorittavaa maahuolintapalvelujen tarjoajaa.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä kuljetuksen suorittajan velvollisuuksien käytännön toteutuksesta.

14 luku

Velvollisuudet huolehtia kuljetettavan painelaitteen vaatimustenmukaisuudesta

80 §

Kuljetettavan painelaitteen valmistajan velvollisuudet

Valmistajan on:

1) varmistettava, että markkinoille saatettava kuljetettava painelaite on suunniteltu, valmistettu ja dokumentoitu 5 luvun mukaisesti;

2) varmistettava, että kuljetettava painelaite varustetaan pii-merkillä, kun painelaitteen vaatimustenmukaisuus on osoitettu;

3) säilytettävä kuljetettavan painelaitteen tekniset asiakirjat 5 luvun mukaisesti.

81 §

Valmistajan velvollisuus ryhtyä korjaaviin toimenpiteisiin

Jos valmistajalla on syytä epäillä, että sen markkinoille saattama kuljetettava painelaite ei täytä 5 luvun vaatimuksia, valmistajan on:

1) viipymättä ryhdyttävä toimenpiteisiin kuljetettavan painelaitteen saattamiseksi vaatimusten mukaiseksi, poistamiseksi markkinoilta tai palautusmenettelyn järjestämiseksi;

2) välittömästi tiedotettava asiasta markkinavalvontaviranomaiselle ja kaikille toimivaltaisille kansallisille viranomaisille niissä Euroopan unionin jäsenvaltioissa, joissa se on asettanut kuljetettavan painelaitteen saataville, jos painelaite aiheuttaa riskin, sekä ilmoitettava yksityiskohtaiset tiedot vaatimustenvastaisuudesta ja toteutetuista korjaavista toimenpiteistä;

3) dokumentoitava kaikki tässä pykälässä tarkoitetut vaatimustenvastaisuudet ja korjaavat toimenpiteet.

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

Valmistajan on myös varmistettava, että korjaavat toimenpiteet toteutetaan kaikille valmistajan markkinoille saattamille vaatimustenmukaisille kuljetettaville painelaitteille, jotka aiheuttavat riskin terveydelle, turvallisuudelle tai yleiselle edulle.

82 §

Kuljetettavan painelaitteen valtuutettu edustaja

Valmistaja voi kirjallisesti valtuuttaa itselleen edustajan. Valtuutetun edustajan on suoritettava valmistajalta toimeksiannossa valtuutetut tehtävät.

Valtuutetulle edustajalle voidaan toimeksiannossa valtuuttaa ainakin seuraavat tehtävät:

- 1) teknisten asiakirjojen säilyttäminen markkinavalvontaviranomaisen saatavilla;
- 2) kaikkien vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi tarvittavien tietojen ja asiakirjojen toimitaminen markkinavalvontaviranomaisen pyynnöstä;
- 3) yhteistyö markkinavalvontaviranomaisen kanssa valtuutetun edustajan toimeksiannon piiriin kuuluvien kuljetettavien painelaitteiden aiheuttamien riskien poistamiseksi.

Valtuutetun edustajan tehtäväksi ei kuitenkaan saa antaa 80 §:n 1 ja 2 kohdassa säädettyjä tehtäviä eikä teknisten asiakirjojen laatimista.

Valtuutetun edustajan nimi ja osoite on ilmoitettava kuljetettavan painelaitteen vaatimustenmukaisuustodistuksessa.

83 §

Kuljetettavan painelaitteen maahantuojaan velvollisuudet

Maahantuojan on:

- 1) saatettava markkinoille ainoastaan vaatimustenmukaisia kuljetettavia painelaitteita, jotka täyttävät 5 luvun vaatimukset;
- 2) varmistettava ennen kuljetettavan painelaitteen saattamista markkinoille, että:
 - a) valmistaja on suorittanut asianmukaisen vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyn ja laatinut tarvittavat tekniset asiakirjat;
 - b) kuljetettava painelaite on varustettu pii-merkillä ja sillä on vaatimustenmukaisuustodistus;
- 3) varmistettava, etteivät varastointi- tai kuljetusolosuhteet vaaranna kuljetettavan painelaitteen vaatimustenmukaisuutta sinä aikana, kun painelaite on sen vastuulla;
- 4) ilmoitettava nimensä ja yhteystietonsa vaatimustenmukaisuustodistuksessa tai sen liitteenä;
- 5) säilytettävä jäljennös kuljetettavan painelaitteen teknisistä asiakirjoista markkinavalvontaviranomaisen saatavilla.

Jos maahantuojalla on syytä epäillä, että kuljetettava painelaite ei täytä 5 luvun vaatimuksia, maahantuojan on:

- 1) pidättäydyttävä kuljetettavan painelaitteen saattamisesta markkinoille ennen kuin se on saatettu vaatimusten mukaiseksi;
- 2) ilmoitettava valmistajalle ja markkinavalvontaviranomaiselle, jos kuljetettava painelaite aiheuttaa riskin.

Maahantuoja pidetään valmistajana ja sitä koskevat 80 ja 81 §:ssä säädetyt velvollisuudet silloin, kun maahantuoja saattaa kuljetettavan painelaitteen markkinoille omalla nimellään tai tava-

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

ramerkillään tai muuttaa jo markkinoille saatettua kuljetettavaa painelaitetta tavalla, joka voi vaikuttaa sovellettavien vaatimusten täyttymiseen.

84 §

Maahantuojan velvollisuus ryhtyä korjaaviin toimenpiteisiin

Jos maahantuojalla on syytä epäillä, että sen markkinoille saattama kuljetettava painelaite ei täytä 5 luvun vaatimuksia, maahantuojan on:

- 1) viipymättä ryhdyttävä toimenpiteisiin kuljetettavan painelaitteen saattamiseksi vaatimusten mukaiseksi, poistamiseksi markkinoilta tai palautusmenettelyn järjestämiseksi;
- 2) välittömästi tiedotettava asiasta valmistajalle, markkinavalvontaviranomaiselle ja kaikille toimivaltaisille kansallisille viranomaisille niissä Euroopan unionin jäsenvaltioissa, joissa se on asettanut kuljetettavan painelaitteen saataville, jos painelaite aiheuttaa riskin, sekä ilmoitettava yksityiskohtaiset tiedot vaatimustenvastaisuudesta ja toteutetuista korjaavista toimenpiteistä;
- 3) dokumentoitava kaikki 2 kohdassa tarkoitetut vaatimustenvastaisuudet ja korjaavat toimenpiteet.

Maahantuojan on myös varmistettava, että korjaavat toimenpiteet toteutetaan kaikille maahantuojan markkinoilla saataville asettamille vaatimustenmukaisille kuljetettaville painelaitteille, jotka aiheuttavat riskin terveydelle, turvallisuudelle tai yleiselle edulle.

85 §

Kuljetettavan painelaitteen jälleenmyyjän velvollisuudet

Jälleenmyyjän on:

- 1) asetettava markkinoilla saataville ainoastaan vaatimustenmukaisia kuljetettavia painelaitteita, jotka täyttävät 5 luvun vaatimukset;
- 2) varmistettava ennen kuljetettavan painelaitteen asettamista saataville markkinoilla, että painelaite on varustettu pii-merkillä ja siihen on liitetty vaatimustenmukaisuustodistus sekä maahantuojan yhteystiedot;
- 3) varmistettava, etteivät varastointi- tai kuljetusolosuhteet vaaranna kuljetettavan painelaitteen vaatimustenmukaisuutta sinä aikana, kun painelaite on jälleenmyyjän vastuulla.

Jälleenmyyjää pidetään valmistajana ja sitä koskevat 80 ja 81 §:n velvollisuudet, jos, kun jälleenmyyjä saattaa kuljetettavan painelaitteen markkinoille omalla nimellään tai tavaramerkillään tai muuttaa jo markkinoille saatettua kuljetettavaa painelaitetta tavalla, joka voi vaikuttaa sovellettavien vaatimusten täyttymiseen.

86 §

Jälleenmyyjän velvollisuus ryhtyä korjaaviin toimenpiteisiin

Jos jälleenmyyjän on syytä epäillä, että kuljetettava painelaite ei täytä 5 luvun vaatimuksia, jälleenmyyjän:

- 1) on pidättäydyttävä asettamasta sitä markkinoilla saataville kyseistä kuljetettavaa painelaitetta ennen kuin se on saatettu vaatimusten mukaiseksi;

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

2) tiedotettava siitä valmistajalle tai maahantuojalle ja markkinavalvontaviranomaiselle, jos kuljetettava painelaite aiheuttaa riskin.

3) dokumentoitava kaikki tällaiset vaatimustenvastaisuudet ja korjaavat toimenpiteet.

Jälleenmyyjän on myös varmistettava, että korjaavat toimenpiteet toteutetaan kaikille jälleenmyyjän markkinoilla saataville asettamille vaatimustenmukaisille kuljetettaville painelaitteille, jotka aiheuttavat riskin terveydelle, turvallisuudelle tai yleiselle edulle.

87 §

Kuljetettavan painelaitteen omistajan velvollisuudet

Omistajan on varmistettava, etteivät varastointi- tai kuljetusolosuhteet vaaranna kuljetettavan painelaitteen vaatimustenmukaisuutta sinä aikana, kun painelaite on omistajan vastuulla.

Jos omistajalla on syytä epäillä, että kuljetettava painelaite ei täytä 5 luvun vaatimuksia, omistajan on:

1) pidättäydyttävä asettamasta kuljetettavaa painelaitetta saataville tai sen käytöstä ennen kuin se on saatettu vaatimusten mukaiseksi;

2) tiedotettava siitä valmistajalle, maahantuojalle tai jälleenmyyjälle ja markkinavalvontaviranomaiselle, jos kuljetettava painelaite aiheuttaa riskin;

3) dokumentoitava kaikki tällaiset vaatimustenvastaisuudet ja korjaavat toimenpiteet.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja velvollisuuksia ei sovelleta kuluttajaan, joka aikoo käyttää tai käyttää kuljetettavaa painelaitetta vapaa-ajan- tai urheilutoiminnassaan taikka muussa henkilökohtaisessa tarkoituksessa.

Omistajan on myös varmistettava, että korjaavat toimenpiteet toteutetaan kaikille omistajan saataville asettamille vaatimustenmukaisille kuljetettaville painelaitteille, jotka aiheuttavat riskin terveydelle, turvallisuudelle tai yleiselle edulle.

88 §

Kuljetettavan painelaitteen käyttäjän velvollisuudet

Käyttäjän on:

1) käytettävä kuljetukseen ainoastaan vaatimustenmukaisia kuljetettavia painelaitteita, jotka täyttävät 5 luvun vaatimukset;

2) tiedotettava omistajalle ja markkinavalvontaviranomaiselle, jos kuljetettava painelaite aiheuttaa riskin.

Käyttäjän on myös varmistettava, että korjaavat toimenpiteet toteutetaan kaikille sen käyttämille vaatimustenmukaisille kuljetettaville painelaitteille, jotka aiheuttavat riskin terveydelle, turvallisuudelle tai yleiselle edulle.

89 §

Tietojen antaminen ja velvollisuus tehdä yhteistyötä viranomaisen kanssa

Kuljetettavan painelaitteen valmistajan, maahantuojan ja jälleenmyyjän on:

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

1) annettava pyynnöstä markkina- ja valvontaviranomaiselle kaikki tiedot ja asiakirjat, jotka ovat tarpeen kuljetettavan painelaitteen vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi: tiedot on annettava kielellä, jonka markkina- ja valvontaviranomainen hyväksyy;

2) markkina- ja valvontaviranomaisen pyynnöstä tehtävä tämän kanssa yhteistyötä markkinoille saattamiensa tai markkinoilla saataville asettamiensa kuljetettavien painelaitteiden aiheuttamien riskien poistamiseksi.

Kuljetettavan painelaitteen valmistajan, valtuutetun edustajan, maahantuojaan, jälleenmyyjän, omistajan ja käyttäjän on vähintään 10 vuoden ajalta toimitettava markkina- ja valvontaviranomaiselle sen pyynnöstä tiedot valmistajista, valtuutetuista edustajista, maahantuojista, jälleenmyyjistä, omistajista ja käyttäjistä:

1) jotka ovat toimittaneet sille kuljetettavia painelaitteita;

2) joille se on toimittanut kuljetettavia painelaitteita.

Valmistaja, valtuutettu edustaja, maahantuoja, jälleenmyyjä ja omistaja saavat antaa käyttäjälle vain kuljetettavien painelaitteiden turvallisen käytön kannalta merkityksellisiä tietoja.

15 luku

Henkilöstön ammattitaito

90 §

Velvollisuus huolehtia henkilöstön ammattitaidosta

Työnantajan on varmistettava, että sen palveluksessa olevalla vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyviä tehtäviä suorittavalla työntekijällä on tarvittava koulutus tai muu pätevyys tehtävään. Työnantajalla on oltava tiedot tästä koulutuksesta ja pätevyydestä.

Työnantajan on säilytettävä sen palveluksessa olevan työntekijän tässä laissa säädettyä vaarallisten aineiden kuljetuksesta annettua koulutusta koskevat tiedot kolme vuotta viimeisimmän hyväksytyn koulutuksen suorittamisesta.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä koulutustietojen sisällöstä ja työnantajan velvollisuuksien käytännön toteutuksesta.

91 §

Turvallisuusneuvonantajan nimeämisvelvollisuus tie- ja rautatiekuljetuksissa

Vaarallisten aineiden tie- tai rautatiekuljetusta sekä näihin kuljetuksiin liittyvää pakkaamista, lähettämistä tai muuta vaarallisten aineiden kuljetuksen turvallisuuteen liittyvää toimintaa harjoittavan on nimettävä yksi tai tarvittaessa useampi turvallisuusneuvonantaja. Turvallisuusneuvonantajaa ei kuitenkaan tarvitse nimetä, jos:

1) kuljetetaan vain pieniä määriä vaarallista ainetta; tai

2) kuljetukset tapahtuvat vain satama-alueella tai lentopaikalla.

Nimetyllä turvallisuusneuvonantajalla on oltava voimassa oleva todistus turvallisuusneuvonantajan kokeen suorittamisesta. Lisäksi turvallisuusneuvonantajaksi nimettävältä on oltava kirjallinen suostumus tehtävään.

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä ainekohtaisista pienistä määristä, joiden kuljetus ei edellytä turvallisuusneuvonantajan nimeämistä.

92 §

Velvollisuus ilmoittaa turvallisuusneuvonantajan nimeämisestä

Suomeen sijoittuneen vaarallisten aineiden tie- tai rautatiekuljetusten turvallisuusneuvonantajan nimeämisvelvollisen on ilmoitettava turvallisuusneuvonantajan nimeämisestä Liikenne- ja viestintävirastolle. Myös tietojen muutoksista on ilmoitettava.

Liikenne- ja viestintävirasto tallentaa ja ylläpitää 1 momentissa tarkoitettuja tietoja.

16 luku

Turvallisuusneuvonantajan tehtävät ja koe

93 §

Turvallisuusneuvonantajan tehtävät

Vaarallisten aineiden tie- ja rautatiekuljetusten turvallisuusneuvonantajan tehtävänä on:

- 1) antaa neuvoja, joiden avulla vaarallisten aineiden kuljetukset suoritetaan säännöksiä ja määräyksiä noudattaen mahdollisimman turvallisesti;
- 2) seurata ja ohjata vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyvää toimintaa;
- 3) edistää turvallisten menettelyjen käyttöönottoa vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyvässä toiminnassa;
- 4) laatia vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyvästä toiminnasta toiminnanharjoittajalle vuosittainen kertomus, jota on säilytettävä viisi vuotta;
- 5) laatia vaarallisten aineiden kuljetuksessa tapahtuneesta ihmiselle, ympäristölle tai omaisuudelle vaaraa aiheuttaneesta tapahtumasta toiminnanharjoittajalle onnettomuusselostus.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä toiminnasta, jota turvallisuusneuvonantajan on seurattava, sekä vuosittaisen kertomuksen ja onnettomuusselostuksen sisällöstä.

94 §

Turvallisuusneuvonantajan koe ja todistus kokeesta

Vaarallisten aineiden tie- ja rautatiekuljetusten turvallisuusneuvonantajalla on oltava voimassa oleva todistus turvallisuusneuvonantajan kokeen suorittamisesta. Turvallisuusneuvonantajan kokeella osoitetaan henkilöllä olevan riittävä asiantuntemus vaarallisten aineiden kuljetuksesta ja turvallisuusneuvonantajalle säädetyistä tehtävistä.

Turvallisuusneuvonantajan koe koskee vaarallisten aineiden tie- tai rautatiekuljetusta. Kokeen voi suorittaa myös erikoistumalla vain yhteen tai useampaan aineryhmään.

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

Liikenne- ja viestintävirasto myöntää turvallisuusneuvonantajan todistuksen hakemuksesta. Todistuksen myöntämisen edellytyksenä on, että hakija on suorittanut hyväksytysti turvallisuusneuvonantajan kokeen. Todistus on voimassa määräajan.

Turvallisuusneuvonantajan kokeiden suorittamista ja myönnettyjä todistuksia koskevien tietojen tallentamiseen ja ylläpitämiseen sovelletaan liikenteen palveluista annetun lain 26—28 lukua.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä turvallisuusneuvonantajan kokeesta ja sen sisällöstä sekä turvallisuusneuvonantajan todistuksen mallista, muuttamisesta, voimassaolosta ja voimassaoloajan jatkamisesta sekä todistuksen hakemisen ja myöntämisen käytännön toimenpiteistä.

95 §

Turvallisuusneuvonantajan kokeen järjestäminen

Liikenne- ja viestintävirasto vastaanottaa ja valvoo turvallisuusneuvonantajan kokeen.

Liikenne- ja viestintävirasto voi siirtää turvallisuusneuvonantajan kokeen järjestämiseen liittyvänä avustavana tehtävänä koetehtävien laadinnan, kokeen vastaanottamisen ja valvonnan sekä todistuksen antamisen julkiselle tai yksityiselle palveluntarjoajalle. Näihin yleisiin julkisen hallintotehtävän siirtämiseen, palveluntarjoajaan kohdistuviin vaatimuksiin, palveluntarjoajan kanssa tehtävään sopimukseen ja valvontaan sovelletaan liikenteen palveluista annetun lain 210, 212—213 ja 215 §:ään.

Turvallisuusneuvonantajan kokeen järjestäjän on varmistettava kokeeseen osallistujan henkिलlisuus.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä turvallisuusneuvonantajan kokeen suoritustavasta, käytännön järjestelyistä ja valvonnasta sekä niihin liittyvistä teknisistä yksityiskohdista.

17 luku

Ajoneuvon VAK-ADR-hyväksyntöjä myöntävän ja VAK-ADR-katsastuksia suorittavan pätevyys

96 §

Valtuus VAK-ADR-hyväksyntään ja VAK-ADR-katsastukseen

Liikenne- ja viestintävirasto voi valtuuttaa hakemuksesta ajoneuvojen katsastustoiminnasta annetussa laissa (957/2013) tarkoitetun katsastusluvan haltijan katsastustoimipaikan myöntämään Suomessa rekisteröidyille ajoneuvoille VAK-ADR-hyväksynnän ja VAK-ADR-katsastuksen hyväksynnän, jos katsastusluvan haltijalla on palveluksessaan kyseisiin tehtäviin säädetyt vaatimukset täyttävä henkilöstö. Valtuus voidaan myöntää vain sellaisten ajoneuvojen VAK-ADR-hyväksyntään ja VAK-ADR-katsastukseen, joiden katsastuksia katsastustoimipaikalla on oikeus suorittaa. Katsastustoimipaikan oikeus päättyy samalla, kun sen oikeus suorittaa katsastuksia päättyy.

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

Liikenne- ja viestintävirasto voi myös valtuuttaa hakemuksesta ajoneuvojen yksittäishyväksynnän järjestämisestä annetussa laissa (958/2013) tarkoitetun ajoneuvon yksittäishyväksynnän myöntäjän toimipaikan myöntämään Suomessa rekisteröidyille ajoneuvoille VAK-ADR-hyväksynnän, jos yksittäishyväksynnän myöntäjällä on palveluksessaan kyseisiin tehtäviin säädetyt vaatimukset täyttävä henkilöstö. Valtuus voidaan myöntää vain sellaisten ajoneuvojen VAK-ADR-hyväksyntään, joiden yksittäishyväksyntöjä toimipaikalla on oikeus suorittaa. Toimipaikan oikeus VAK-ADR-hyväksyntään päättyy samalla, kun sen oikeus suorittaa yksittäishyväksyntöjä päättyy.

97 §

VAK-ADR-hyväksyntöjä myöntävän ja VAK-ADR-katsastuksia suorittavan pätevyys

Sen lisäksi mitä katsastajan ja yksittäishyväksyjän pätevydestä erikseen säädetään, VAK-ADR-hyväksyntöjä myöntävältä ja VAK-ADR-katsastuksia suorittavalta henkilöltä edellytetään jatkokoulutuksena VAK-ADR-hyväksyntöjen myöntämiseen ja VAK-ADR-katsastusten suorittamiseen tarvittavaa erikoiskoulutusta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä VAK-ADR-hyväksynnän myöntävältä ja VAK-ADR-katsastuksia suorittavalta edellytettävästä erikoiskoulutuksesta sekä pääsyaatimuksista erikoiskoulutukseen, erikoiskoulutukseen liittyvistä kokeista ja niistä annettavasta todistuksesta. Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä VAK-ADR-hyväksynnän myöntävältä ja VAK-ADR-katsastuksia suorittavalta edellytettävään erikoiskoulutukseen liittyvien kokeiden arvostelu- ja hyväksymisperusteista sekä erikoiskoulutuksen teknisistä yksityiskohdista.

98 §

Lupa VAK-ADR-hyväksyntöjä myöntävän ja VAK-ADR-katsastuksia suorittavan erikoiskoulutuksen antamiseen

VAK-ADR-hyväksyntöjä myöntävän ja VAK-ADR-katsastuksia suorittavan henkilön jatkokoulutuksena tarvittavaa erikoiskoulutusta antavalla on oltava lupa erikoiskoulutuksen antamiseen (*erikoiskoulutuslupa*).

Erikoiskoulutusluvan myöntämisestä päättää Liikenne- ja viestintävirasto.

Liikenne- ja viestintävirasto voi tarvittaessa antaa erikoiskoulutusta.

99 §

Erikoiskoulutusluvan hakeminen ja myöntämisen edellytykset

Erikoiskoulutuslupa myönnetään hakijalle, joka täyttää ajoneuvojen katsastustoiminnasta annetun lain 30 §:ssä säädetty edellytykset jatkokoulutusluvan myöntämiselle ja jolla on käytettävissään riittävä ja hyväksyntätoimintaan sekä VAK-ADR-hyväksyntöihin ja VAK-ADR-katsastuksiin perehtynyt ammattitaitoinen opetushenkilöstö.

Erikoiskoulutusluvan myöntämisen edellytyksenä on lisäksi, että hakemukseen on liitetty ajoneuvojen katsastustoiminnasta annetun lain 31 §:ssä säädetty tiedot ja selvitykset sekä tieto toi-

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

minnasta vastaavan henkilön hyväksyntätoimintaan liittyvästä koulutuksesta ja kokemuksesta. Muilta osin koulutuslupan hakemiseen sovelletaan ajoneuvojen katsastustoiminnasta annettua lakia

Erikoiskoulutuslupa on myönnettävä hakijalle, joka täyttää 1 momentissa säädetyt edellytykset ja esittää 2 momentissa tarkoitetut selvitykset.

100 §

Katsastustoiminnasta annetun lain soveltaminen muissa erikoiskoulutukseen liittyvissä asioissa

Erikoiskoulutuslupan peruuttamiseen, erikoiskoulutukseen liittyviin kokeisiin ja niitä koskevien asiakirjojen säilyttämiseen, erikoiskoulutuksen antamisessa noudatettavaan tasapuolisuuteen, poikkeamiseen hallintolain (434/2003) esteellisyysvaatimuksista erikoiskoulutuksessa sekä erikoiskoulutuslupan haltijaan kohdistuvaan valvontaan sovelletaan, mitä niistä säädetään jatkokoulutuslupan osalta ajoneuvojen katsastustoiminnasta annetussa laissa.

18 luku

Tarkastuslaitokset

101 §

Tarkastuslaitokset ja niiden tehtävät

Tässä laissa tarkoitettuja tarkastuslaitoksia ovat:

- 1) VAK-tarkastuslaitos;
- 2) VAK-määräaikaistarkastusten laitos;
- 3) Säteilyturvakeskuksen hyväksymä tarkastuslaitos;
- 4) A-typin ilmoitettu laitos;
- 5) B-typin ilmoitettu laitos.

Tarkastuslaitoksella on oikeus toimialallaan:

- 1) hyväksyä, tarkastaa ja testata pakkauksia, säiliöitä ja irtotavarakontteja;
- 2) suorittaa muut kuin 1 kohdassa tarkoitetut pakkausten, säiliöiden ja irtotavarakonttien vaatimustenmukaisuuden arvioimiseksi ja osoittamiseksi edellytettävät tehtävät sekä niihin liittyvät toimenpiteet;

3) suorittaa kuljetettavista painelaitteista annetussa direktiivissä tarkoitetuissa vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyissä ja tarkastuksia koskevissa menettelyissä tarkastuslaitokselle kuuluvat tehtävät;

4) suorittaa paineastioiden määräaikaistarkastukseen liittyvät laatujärjestelmän arvioinnit ja hyväksynnit sekä niihin liittyvä valvonta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tarkastuslaitosten yhteistyöstä ja siihen liittyvistä tehtävistä. Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä tehtävissä noudatettavista menettelyistä, laatujärjestelmän arvioinnista, hyväksynnästä, niihin kuuluvasta valvonnasta sekä muusta tehtävien käytännön toteutuksesta.

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

102 §

VAK-tarkastuslaitoksen tehtävät

Kuljetettaviin painelaitteisiin, muihin paineastioihin ja paineellisiin säiliöihin sekä radioaktiivisten aineiden kuljetukseen tarkoitettuihin pakkauksiin ja säiliöihin liittyviä tehtäviä lukuun ottamatta VAK-tarkastuslaitos voi suorittaa pakkausten, säiliöiden ja niiden venttiilien sekä muiden irtotavarakonttien kuin turvallisista konteista tehdyn vuoden 1972 yleissopimuksen mukaisen irtotavarakonttien hyväksynnät, valmistuksen valvonnan, tarkastukset, testaukset ja muut vaatimustenmukaisuuden arvioimiseksi ja osoittamiseksi edellytettävät tehtävät sen mukaan kuin laitoksen hyväksymistä koskevassa päätöksessä sen tehtäväksi hyväksytään.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä hyväksynnän, valmistuksen valvonnan, tarkastuksen, testauksen ja vaatimustenmukaisuuden arvioinnin teknisestä suorittamisesta.

103 §

VAK-määräaikaistarkastusten laitoksen tehtävät

Kuljetettaviin painelaitteisiin, muihin paineastioihin ja radioaktiivisten aineiden kuljetukseen tarkoitettuihin pakkauksiin liittyviä tehtäviä lukuun ottamatta VAK-määräaikaistarkastusten laitos voi suorittaa pakkausten tarkastukset ja testaukset sen mukaan kuin laitoksen hyväksymistä koskevassa päätöksessä sen tehtäväksi hyväksytään.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä tarkastuksen ja testauksen teknisestä suorittamisesta.

104 §

Säteilyturvakeskuksen ja Säteilyturvakeskuksen hyväksymän tarkastuslaitoksen tehtävät

Säteilyturvakeskuksen hyväksymä tarkastuslaitos voi suorittaa radioaktiivisten aineiden kuljetukseen tarkoitettujen pakkausten ja säiliöiden tarkastukset, testaukset ja muut vaatimustenmukaisuuden arvioimiseksi ja osoittamiseksi edellytettävät tehtävät.

Säteilyturvakeskus voi suorittaa itse 1 momentissa mainitut tehtävät. Lisäksi Säteilyturvakeskus voi suorittaa radioaktiivisten aineiden kuljetukseen tarkoitettujen pakkausten ja säiliöiden hyväksynnät. Näihin Säteilyturvakeskuksen tehtäviin sovelletaan mitä tässä laissa säädetään tarkastuslaitostehtävistä.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä hyväksynnän, tarkastuksen, testauksen ja vaatimustenmukaisuuden arvioinnin teknisestä suorittamisesta.

105 §

A-tyypin ilmoitetun laitoksen tehtävät

A-tyypin ilmoitettu laitos voi suorittaa kuljetettavien painelaitteiden, muiden paineastioiden ja paineellisten säiliöiden sekä niiden venttiilien hyväksynnät, valmistuksen valvonnan, tarkastuk-

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

set, testaukset, vaatimustenmukaisuuden arvioimiseksi, uudelleenarvioimiseksi ja osoittamiseksi edellytettävät tehtävät sen mukaan kuin laitoksen hyväksymistä koskevassa päätöksessä sen tehtäväksi hyväksytään.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä hyväksynnän, valmistuksen valvonnan, tarkastuksen, testauksen, vaatimustenmukaisuuden arvioinnin ja uudelleen arvioinnin teknisestä suorittamisesta.

106§

B-tyypin ilmoitetun laitoksen tehtävät

B-tyypin ilmoitettu laitos voi suorittaa kuljetettaviin painelaitteisiin kuuluvien paineastioiden ja muiden paineastioiden sekä niiden venttiilien määräaikaistarkastukset, testaukset ja, jos A-tyypin ilmoitettu laitos on suorittanut paineastian tyyppin vaatimustenmukaisuuden uudelleenarvioinnin, vaatimustenmukaisuuden uudelleenarvioinnit sen mukaan kuin laitoksen hyväksymistä koskevassa päätöksessä sen tehtäväksi hyväksytään. B-tyypin ilmoitettu laitos voi suorittaa tehtäviä vain yritykselle, jonka osa se on.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä määräaikaistarkastuksen, testauksen ja vaatimustenmukaisuuden uudelleen arvioinnin teknisestä suorittamisesta.

107§

Tarkastuspalvelu

A-tyypin ilmoitettu laitos voi hyväksyä määräajaksi tarkastuspalvelun suorittamaan osan tehtävistään, jotka liittyvät valmistuksen valvontaan, käyttöönottotarkastuksiin ja määräajoin suoritettaviin tarkastuksiin. A-tyypin ilmoitettu laitos vastaa hyväksymänsä tarkastuspalvelun valvon-
nasta.

Tarkastuspalvelun on ilmoitettava hyväksymisen edellytyksiä koskevista muutoksista sen hyväksyneelle A-tyypin ilmoitetulle laitokselle.

Tarkastuspalvelun on oltava riippumaton tarkastettavien tuotteiden suunnittelusta, valmistuksesta sekä kunnossapito- ja huoltotoiminnasta. Tarkastuspalvelun henkilöstöllä on oltava tehtäviinsä riittävä ammattitaito. Tarkastuspalvelulla on oltava toimintaansa liittyvä laatujärjestelmä tehtävien hoitamiseksi asianmukaisesti.

Jos tarkastuspalvelu ei enää täytä asetettuja vaatimuksia tai toimii muuten olennaisesti vaatimusten vastaisesti, tarkastuspalvelun hyväksyneen A-tyypin ilmoitetun laitoksen on asetettava tarkastuspalvelulle riittävä määräaika asian korjaamiseksi. A-tyypin ilmoitetun laitoksen on peruutettava antamansa hyväksyminen, jos tarkastuspalvelu ei ole korjannut epäkohtaa annetussa määräajassa.

Tarkastuspalvelun hyväksymisestä ja hyväksymisen peruuttamisesta on ilmoitettava A-tyypin ilmoitetun laitoksen hyväksyneelle viranomaiselle.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä tarkastuspalvelun tehtävistä, niiden suorittamisesta ja valvonnasta, hyväksymisestä, hyväksymisen hakemisesta, edellytyksistä, peruuttamisesta ja hyväksynnän määräajasta.

108 §

Tarkastuslaitostehtävien suorittaminen alihankintana

Vain VAK-tarkastuslaitos, Säteilyturvakeskuksen hyväksymä tarkastuslaitos ja A-tyypin ilmoitettu laitos voi antaa teknisiä osia vaatimustenmukaisuuden osoittamiseen, määräaikaiseen ja muuhun tarkastukseen liittyvistä tehtävistä hoidettavaksi alihankintana edellyttäen, että asiasta on sovittu toimeksiantajan kanssa.

Alihankkijan on sisällyttävä tarkastuslaitoksen akkreditointiin tai sen on oltava erikseen akkreditoitu. Jos alihankkija on akkreditoitu erikseen, sen on oltava joko erityyppisten tarkastuslaitosten toimintaa koskevan standardin SFS-EN ISO/IEC 17020 mukainen tarkastuslaitos tai testaus- ja kalibrointilaboratorioiden pätevyyttä koskevan standardin SFS-EN ISO/IEC 17025 mukainen testauslaboratorio, jotta se voi suorittaa akkreditointinsa mukaista testausta. Akkreditoinnin on oltava alihankintatehtävän antaneen tarkastuslaitoksen akkreditointia vastaava.

Tarkastuslaitoksen on varmistettava, että alihankkija täyttää tarkastuslaitokselle säädetyt vaatimukset. Alihankkijan ei tarvitse kuitenkaan olla Suomessa rekisteröity oikeushenkilö. Tarkastuslaitos vastaa alihankkijan suorittamista tehtävistä riippumatta tämän sijoittautumisvaltiosta. Tarkastuslaitoksen on myös valvottava alihankkijaa, ja sen on ilmoitettava tarkastuslaitoksen hyväksyneelle viranomaiselle alihankintaa koskevista järjestelyistään.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä alihankintana suoritettavien tehtävien teknisistä yksityiskohdista ja käytännön toteutuksesta sekä 2 momentissa mainittujen standardien soveltamisesta.

109 §

Tarkastuslaitokseksi hyväksymistä koskeva hakemus

Tarkastuslaitokseksi hyväksymistä on haettava toimivaltaiselta viranomaiselta.

Hakemuksessa on yksilöitävä, mitä tarkastuslaitostehtäviä hakemus koskee. Hakemukseen on liitettävä tiedot vastuuhenkilöstä sekä tiedot tarvittavine asiakirjoinen tarkastuslaitokselta edellytettävien vaatimusten täyttymisestä, vaatimustenmukaisuuden arvioinnista ja uudelleen arvioinnista, tarkastuksista, testauksista, hyväksynnöistä, valmistuksen valvonnasta, laatujärjestelmän arvioinnista ja sen hyväksynnästä ja näihin liittyvistä menettelyistä sekä tuotteista, jonka osalta laitos katsoo olevansa pätevä.

Hakemukseen on VAK-määräaikaistarkastusten laitoksen hyväksyntää koskevaa hakemusta lukuun ottamatta liitettävä akkreditointipäätös.

110 §

Tarkastuslaitoksen hyväksymisen edellytykset

Tarkastuslaitoksen hyväksymisen edellytyksenä on, että:

- 1) laitos on Suomessa rekisteröity oikeushenkilö;
- 2) laitos on arvioimastaan tuotteesta riippumaton ulkopuolinen asiantuntijataho;

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

3) tarkastuslaitostehtäviä suorittava henkilöstö ei ole arvioimiensa tuotteiden suunnittelija, valmistaja, toimittaja, asentaja, ostaja, omistaja, käyttäjä tai kunnossapitäjä eikä minkään tällaisen osapuolen valtuutettu edustaja;

4) laitoksella ja sen henkilöstöllä on tarkastuslaitostoimintaan riittävä ammattitaito ja soveltuva tekninen pätevyys;

5) laitos kykenee suorittamaan tarkastuslaitostoiminnassa edellytettävät tehtävät säännösten ja määräysten mukaisesti;

6) laitos esittää kuvaukset menettelyistä, joiden mukaisesti tarkastustoiminnassa edellytetyt tehtävät suoritetaan;

7) laitoksen toiminta on järjestetty siten, että toiminta on kohtuullisesti valvottavissa;

8) laitoksella on tarkastuslaitostehtäviin liittyvien asiakirjojen luotettava ja tarkoituksenmukainen ylläpito- ja tallennusjärjestelmä;

9) laitoksella on asianmukainen menettely, jota sovelletaan oikaisuvaatimuksia käsiteltäessä.

VAK-määräaikaistarkastusten laitosta lukuun ottamatta 1 momentin edellytysten täyttymisen osoittamiseksi tarkastuslaitoksen on oltava Turvallisuus- ja kemikaaliviraston akkreditointiyksikön akkreditoima erityyppisten tarkastuslaitosten toimintaa koskevan standardin SFS-EN ISO/IEC 17020 mukaiseksi A tai B tyyppin tarkastuslaitokseksi seuraavasti:

1) VAK-tarkastuslaitoksen, Säteilyturvakeskuksen hyväksymän tarkastuslaitoksen ja A-tyypin ilmoitetun laitoksen on täytettävä standardissa tarkoitettua A tyyppin tarkastuslaitosta koskevat vaatimukset;

2) B-tyypin ilmoitetun laitoksen on täytettävä standardissa tarkoitettua B tyyppin tarkastuslaitosta koskevat vaatimukset.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä tarkastuslaitoksen hyväksymisen edellytysten täyttämisen käytännön toteutuksesta sekä 2 momentissa mainitun standardin soveltamisesta.

111 §

Tarkastuslaitoksen hyväksyminen

Liikenne- ja viestintävirasto hyväksyy A- tai B-tyypin ilmoitetut laitokset, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto VAK-tarkastuslaitokset ja VAK-määräaikaistarkastusten laitokset sekä Säteilyturvakeskus Säteilyturvakeskuksen hyväksymät tarkastuslaitokset, jos laitos täyttää tarkastuslaitoksen hyväksymisen edellytykset.

Hyväksymistä koskevassa päätöksessä määritellään tarkastuslaitoksen pätevyysalue, tehtävät sekä vahvistetaan tarkastuslaitoksen valvontaan liittyvät järjestelyt. Päätöksessä voidaan asettaa laitoksen toimintaa koskevia vaatimuksia, rajoituksia ja ehtoja, joilla varmistetaan tehtävien asianmukainen suorittaminen. Päätös voidaan antaa määräajaksi.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä hyväksymisen käytännön toteutuksesta sekä voimassaoloajasta ja sen määräytymisestä.

112 §

Tarkastuslaitoksen väliaikainen hyväksyminen

VAK-määräaikaistarkastusten laitosta lukuun ottamatta toimintaansa aloittava tarkastuslaitos voidaan hyväksyä väliaikaisesti. Ennen väliaikaista hyväksymistä 111 §:ssä tarkoitetun toimivaltaisen viranomaisen on varmistettava, että hyväksymistä hakeva täyttää tarkastuslaitoksen hyväksymistä koskevat edellytykset.

Väliaikaisesti hyväksytty laitos on akkreditoitava ensimmäisen toimintavuotensa aikana. Jos laitosta ei akkreditoida ensimmäisen toimintavuoden aikana, väliaikaisen hyväksymisen voimassaolo päättyy vuoden kuluttua väliaikaisesta hyväksymisestä.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä väliaikaisen hyväksymisen käytännön toteutuksesta sekä voimassaoloajasta ja sen määräytymisestä.

113 §

Tarkastuslaitostehtävien suorittaminen

Tarkastuslaitoksen on suoritettava julkinen hallintotehtävä oikeasuhtaisesti, välttämällä tarpeettoman rasitteen aiheuttamista ja omaisuuden vahingoittamista. Tarkastuslaitoksen on otettava huomioon asianomaisen yrityksen koko, toimiala, rakenne, käytetty teknologia sekä se, onko kyse massa- tai sarjatuotannosta.

Tarkastuslaitoksen ja sen henkilöstön on suoritettava arvioinnit ja muut tarkastuslaitostehtävät parasta mahdollista ammatillista luotettavuutta ja teknistä pätevyyttä osoittaen.

Tarkastuslaitoksen on ilmoitettava vaarallisten aineiden kuljetukseen tarkoitetun pakkauksen, säiliön ja irtotavarakontin tyyppihyväksynnästä tai muusta vaatimustenmukaisuuden arvioinnin perusteella myönnetystä hyväksynnästä markkinavalvontaviranomaiselle.

Tarkastuslaitoksen on säilytettävä myöntämänsä pakkauksen, säiliön ja irtotavarakontin vaatimustenmukaisuuden arvioimiseen ja osoittamiseen liittyvät asiakirjat niiden käytettävyyden ja tietojen säilymisen varmistamiseksi. Lisäksi tarkastuslaitoksen on säilytettävä nämä asiakirjat riittävän kauan vaatimustenmukaisuuden myöhemmän tarkastamisen, arvioinnin ja valvonnan mahdollistamiseksi. Jos tarkastuslaitos aikoo lakkauttaa toimintansa, sen on toimitettava asiakirjat tarkastuslaitoksen hyväksyneelle viranomaiselle.

Tarkastuslaitoksen on osoitettava täyttävänsä hyväksymiselle säädetyt edellytykset ja ilmoitettava hyväksymisen edellytyksiä koskevista muutoksista sille viranomaiselle, jonka tehtävänä on hyväksyä tarkastuslaitos. Lisäksi tarkastuslaitoksen on toimitettava toiminnastaan vuosittainen kertomus sille viranomaiselle, jonka tehtävänä on hyväksyä kyseinen tarkastuslaitos.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tarkastuslaitoksen vuosittaisen kertomuksen sisällöstä ja toimittamisesta toimivaltaiselle viranomaiselle. Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä vaatimustenmukaisuuden arvioimiseen ja osoittamiseen liittyvien asiakirjojen säilyttämisestä.

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

19 luku

Viranomaiset ja viranomaisten tehtävät

Valvontaviranomaiset ja valvontatehtävät

114 §

Liikenne- ja viestintävirasto yleisenä valvontaviranomaisena

Liikenne- ja viestintävirasto valvoo vaarallisten aineiden kuljetusta, ja tämän lain sekä sen nojalla annettujen päätösten noudattamista, jollei tässä laissa toisin säädetä. Virasto valvoo myös Euroopan unionin asetusten noudattamista.

Valvonnan on:

- 1) kohdistuttava kaikkiin kuljetuksen osapuoliin;
- 2) kohdistuttava kaikkiin kuljetuksen vaiheisiin;
- 3) kohdistuttava kuljetuksen asiakirjoihin, kuljetustapahtumaan, kuljetuspaikkoihin, kuljetusvälineeseen, tilapäisen säilytyksen paikkoihin ja muihin tarkastuskohteisiin;
- 4) oltava suunnitelmallista, järjestelmällistä ja tasapuolista;
- 5) sisällettävä määräajoin tapahtuvia tarkastuksia.

Liikenne- ja viestintävirasto sovittaa yhteen vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyvää valvontaa, jota suoritetaan yhteistyössä tässä laissa säädettyjen valvontaviranomaisten ja muiden viranomaisten kanssa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tarkastusten määräajoista, kuljetuksen tarkastuskohteista sekä valvonnan, tarkastusten ja viranomaisten yhteistyön käytännön toteutuksesta.

115 §

Liikenne- ja viestintävirasto ADR-ajolupakoulutuksen antajan valvojana

Liikenne- ja viestintävirasto vastaa ADR-ajolupakoulutuksen antajan valvonnasta. Se voi järjestää valvontaan liittyvät tehtävät kuljettajantutkintotoiminnan yhteydessä tai siitä erillään hoitettaviksi hankkimalla tarvittavat palvelut noudattaen, mitä kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä annetussa laissa (535/1998) säädetään kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä palvelutehtävänä.

116 §

Poliisi, Tulli ja Rajavartiolaitos valvontaviranomaisina

Poliisi, Tulli ja Rajavartiolaitos valvovat tämän lain noudattamista omilla tehtäväalueillaan. Valvontaa tehdään yhdessä Liikenne- ja viestintäviraston kanssa.

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

117 §

Poliisin, Tullin ja Rajavartiolaitoksen suorittama VAK-tienvarsitarkastus

Poliisi, Tulli ja Rajavartiolaitos suorittavat vaarallisten aineiden tiekuljetusten tarkastuksia (VAK-tienvarsitarkastus) sen valvomiseksi, että tiekuljetuksissa noudatetaan tätä lakia. VAK-tienvarsitarkastukset on suoritettava tasapuolisesti ja siten, että niistä ei aiheudu vaaraa tai kohtuutonta haittaa muulle liikenteelle taikka tarpeetonta viivytystä tai muuta kohtuutonta haittaa tarkastettavalle. VAK-tienvarsitarkastuksessa on käytettävä tarkastusluetteloa, jossa on eriteltyinä kuljetuksen asiakirjoja, kuljetustapahtumaa ja ajoneuvon varusteita koskevat tarkastuskohteet.

Poliisin, Tullin ja Rajavartiolaitoksen on toimitettava selvitys suorittamistaan VAK-tienvarsitarkastuksista vuosittain Liikenne- ja viestintävirastolle.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä VAK-tienvarsitarkastusten tarkastusluettelosta ja sen mallista, tarkastuskohteista sekä tarkastuksista annettavan selvityksen sisällöstä ja sen mallista.

118 §

Säteilyturvakeskus radioaktiivisten aineiden kuljetusten valvontaviranomaisena

Säteilyturvakeskus valvoo radioaktiivisten aineiden kuljetuksia ja siihen liittyviä tämän lain sekä sen nojalla annettujen päätösten noudattamista.

119 §

Vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävän tuotteen valvontaviranomaiset

Säteilyturvakeskus valvoo niiden vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävien tuotteiden vaatimustenmukaisuutta, joita käytetään radioaktiivisten aineiden kuljetukseen.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto valvoo muiden kuin 1 momentissa tarkoitettujen vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävien tuotteiden vaatimustenmukaisuutta.

Säteilyturvakeskuksella ja Turvallisuus- ja kemikaalivirastolla on oikeus määrätä valvomansa yksittäisen vaarallisen tai vaatimustenvastaisen vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävän tuotteen:

- 1) käyttökielto vaarallisten aineiden kuljetukseen;
- 2) muutosten tekemisestä siten, että vaatimukset täyttyvät, sekä vaatia vaatimustenmukaisuuden osoittamista;
- 3) hävittämisestä tai siitä, miten sen suhteen on muuten meneteltävä, jos 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja toimia ei voida pitää turvallisuuden kannalta riittävinä.

120 §

Vaarallisten aineiden kuljetuksessa käytettävän tuotteen markkinavalvonta

Vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävien tuotteiden markkinavalvontaan, markkinavalvontaviranomaisiin, ulkorajavalvontaan ja muutoksenhakuun markkinavalvontaviranomaisten

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

päätöksiin sovelletaan eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annettua lakia (1137/2016) sen 26 §:ää lukuun ottamatta. Talouden toimijana pidetään sitä, jolla on tämän lain 62 §:ssä säädetty varmistamisvelvollisuus tai 14 luvussa säädetty velvollisuus huolehtia kuljetettavan painelaitteen vaatimustenmukaisuudesta. Markkinavalvonnan puitteista säädetään markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2019/1020.

Eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain 27 §:n 1 momentissa tarkoitettu markkinavalvontaviranomaisen ilmoitusvelvollisuus Euroopan komissiolle koskee tässä laissa tarkoitetuista vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävistä tuotteista ainoastaan kuljetettavia painelaitteita.

Markkinavalvontaviranomaisen on ilmoitettava asianomaiselle tarkastuslaitokselle 62 §:ssä ja 14 luvussa tarkoitettuun toimijaan kohdistetuista markkinavalvonnan toimenpiteistä, jotka koskevat vaatimustenvastaista vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävää tuotetta.

121 §

Säiliöihin ja paineastioihin liittyvien tietojen ylläpitäminen ja valvonta

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston on ylläpidettävä tässä laissa säädettyjä tehtäviään varten 28 §:ssä tarkoitettuja tietoja säiliöistä ja paineastioista sekä valvottava tietojen ilmoittamista.

122 §

Tarkastuslaitosten valvonta

Liikenne- ja viestintävirasto, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto sekä Säteilyturvakeskus valvovat hyväksymiään tarkastuslaitoksia.

123 §

Valvontasuunnitelma

Valvontaviranomaisen on laadittava valvontaansa varten valvontasuunnitelma. Suunnitelmasa on oltava vähintään tiedot valvonnan järjestämisen perusteista, valvontakohteista- ja -paikoista sekä viranomaisten välisestä yhteistyöstä valvonnassa.

Suunnitelma on tarkistettava säännöllisin väliajoin. Viranomaisen on myös vuosittain arvioitava valvontasuunnitelman toteutuminen.

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

Muut viranomaiset ja viranomaistehtävät

124 §

Muut viranomaistehtävät

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos voi päättää sairauksien ehkäisyyn, hoitoon tai diagnosointiin tai näihin liittyviin kehitys-, koe- tai tutkimustarkoituksiin käytettävien tartuntavaarallisten biologisten tuotteiden kuljetusten vaatimuksista ja rajoituksista.

Ruokavirasto voi päättää tartuntavaarallisia aineita sisältävän eläinperäisen materiaalin irtotavarakuljetuksen ehdoista.

Aluehallintovirasto voi päättää tartuntavaarallisen aineen kuljetuksesta elävässä kantajaeläimessä ja tällaisen kuljetuksen ehdoista, jos aineen kuljetusta ei voida suorittaa millään muulla tavalla.

Säteilyturvakeskus voi päättää seuraavat radioaktiivisia aineita koskevat asiat:

- 1) luokitus, luokituskriteerit ja niiden määrittäminen, luokitukseen ja kuljetukseen soveltuvuuteen liittyvät merkinnät, testaukset, kokeet ja kuljetusehdot;
- 2) kuljetukseen käytettävien pakkausten, säiliöiden ja konttien käytön, rakenteen ja merkinnät siltä osin kuin tehtävä ei kuulu tarkastuslaitokselle;
- 3) kuljetusjärjestelyt.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voi päättää seuraavat asiat:

- 1) radioaktiivisia aineita lukuun ottamatta vaarallisten aineiden luokitus, luokituskriteerit ja niiden määrittäminen, luokitukseen ja kuljetukseen soveltuvuuteen liittyvät merkinnät, testaukset, kokeet ja kuljetusehdot;
- 2) muiden vaarallisten aineiden kuin radioaktiivisten aineiden kuljetukseen käytettävien pakkausten, säiliöiden ja konttien käyttö, rakenne ja merkinnät siltä osin kuin tehtävä ei kuulu tarkastuslaitokselle.

Jos tässä laissa ei muuta säädetä, Liikenne- ja viestintävirasto voi päättää seuraavat asiat:

- 1) kuljetusväline, kuljetusvälineen rahti- ja lastitilat, vaarallisten aineiden sijoittelu ja erottelu niissä sekä näihin tiloihin, sijoitteluun ja erotteluun liittyvät kuljetusehdot;
- 2) kuormaaminen, lastaaminen ja ahtaaminen sekä niihin liittyvä vaarallisten aineiden, kuorman ja lastin käsittely;
- 3) radioaktiivisia aineita lukuun ottamatta vaarallisten aineiden kuljetusjärjestelyt;
- 4) muut kuin 1—3 kohdassa tarkoitetut asiat, joissa toimivaltaista viranomaista ei ole erikseen säädetty.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia ainekohtaisia tai muuten yksityiskohtaisia määräyksiä siitä, milloin vaatimustenmukaisen kuljetuksen mahdollistamiseksi ja riittävän kuljetusturvallisuuden varmistamiseksi edellytetään toimivaltaisen viranomaisen päätöstä tai muuta vastaavaa asiakirjaa.

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

125 §

Euroopan unionin lainsäädännössä ja kansainvälisissä sopimuksissa tarkoitetut toimivaltaiset viranomaiset

Euroopan unionin säädöksissä, joissa säädetään tämän lain soveltamisalaan kuuluvasta vaarallisten aineiden kuljetuksesta, ja seuraavissa Suomea sitovissa kansainvälisissä määräyksissä tarkoitettuina toimivaltaisina kansallisina viranomaisina toimivat tässä laissa säädetty viranomaiset tai julkista hallintotehtävää suorittavat:

- 1) ADR-sopimuksen määräykset;
- 2) RID-määräykset;
- 3) ICAO-TI:n määräykset;
- 4) IMDG-säännösten määräykset;
- 5) vaarallisten aineiden kuljetuksista Suomen ja Venäjän välisessä suorassa kansainvälisessä rautatieliikenteessä Suomen ja Venäjän välillä tehdyn sopimuksen (SopS 76—77/2014) määräykset sekä vaarallisten aineiden kuljetuksista Suomen ja Venäjän välisessä suorassa kansainvälisessä rautatieliikenteessä Suomen ja Venäjän välillä tehdyn sopimuksen täytäntöönpanosta Suomen liikenne- ja viestintäministeriön ja Venäjän liikenneministeriön välillä tehdyn sopimuksen (SopS 96/2014) määräykset.

126 §

Liikenne- ja viestintäviraston velvollisuus toimittaa ja antaa tietoja

Liikenne- ja viestintäviraston on toimitettava tietoja tai muuten huolehdittava tietojen toimitamisesta kansainvälisille järjestöille, Euroopan unionille ja ulkomaan toimivaltaiselle viranomaiselle, jos Suomea sitovissa kansainvälisten sopimusten vaarallisten aineiden kuljetuksia koskeissa määräyksissä ja Euroopan unionin lainsäädännössä edellytetään tietojen toimittamista.

Liikenne- ja viestintävirasto antaa tietoja tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säädöksissä ja määräyksissä mainituista standardeista suomen ja ruotsin kielellä.

127 §

Valvontaviranomaisen velvollisuus ilmoittaa rikkomuksista ja toimenpiteistä

Jos Euroopan unionin lainsäädäntö tai kansainvälisen sopimuksen velvoitteet edellyttävät ilmoittamista, valvontaviranomaisen on ilmoitettava:

- 1) valvonnassaan havaitsemistaan vaarallisten aineiden kuljetuksen vaarantavista toistuvista ja vakavista rikkomuksista ulkomaiselle toimivaltaiselle viranomaiselle siinä valtiossa, jossa rikkomukseen osallistuneen yrityksen kotipaikka sijaitsee;
- 2) ulkomailla tapahtuneiden, vaarallisten aineiden kuljetuksen turvallisuuden vaarantavien toistuvien ja vakavien rikkomusten seurauksena suomalaiseen yritykseen kohdistuvista Suomesa toteuttamistaan toimenpiteistä ulkomaiselle toimivaltaiselle viranomaiselle.

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

128 §

Liikenne- ja viestintäviraston toimivalta hyväksyä vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyviä sopimuksia

Liikenne- ja viestintävirasto voi tehdä teknisluonteisen sopimuksen Suomea sitovassa ADR-sopimuksen A liitteen 1.5 luvussa, RID-määräysten liitteen 1.5 luvussa ja IMDG-säännösten 7.9.1 kohdassa tarkoitetun määräaikaisen poikkeuksen hyväksymisestä enintään viideksi vuodeksi. Sopimuksen tekemisen edellytyksenä on, että sillä sallitaan poikkeava tekninen ratkaisu tai muu järjestely, jolla säilytetään vastaava turvallisuustaso kuin ADR-sopimuksen määräyksiä, RID-määräyksiä ja IMDG-säännöstöä noudattamalla.

Kopio sopimuksesta on oltava mukana kuljetusvälineessä, jos Suomea sitovassa kansainvälisessä velvoitteessa niin määrätään.

Hyväksyttyä sopimusta saa soveltaa myös kotimaan vaarallisten aineiden kuljetuksiin.

Sopimukset saatetaan voimaan liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella. Liikenne- ja viestintävirasto antaa tietoja sopimuksista.

129 §

Viranomaisen toimenpiteen ja asiakirjan tunnustaminen

Toimivaltainen viranomainen voi tunnustaa viranomaisen tai sen valtuuttaman muun toimijan suorittaman vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyvän toimenpiteen ja siitä annetun todistuksen, hyväksynnän tai muun vastaavan asiakirjan siinä laajuudessa kuin Euroopan unionin lainsäädännössä tai Suomea sitovassa kansainvälisen sopimuksen velvoitteessa edellytetään, jos tämän lain ja sen nojalla säädetyt ja määrätyt turvallisuusvaatimukset täyttyvät.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kuljetukseen liittyvän toimenpiteen ja siitä annetun todistuksen, hyväksynnän tai muun vastaavan asiakirjan tunnustamisen edellytyksistä ja turvallisuusvaatimuksista.

20 luku

Viranomaisten toimivaltuudet

130 §

Valvontaviranomaisen tarkastus-, näytteen saanti- ja tutkimusoikeus

Valvontaviranomaisella on tämän lain ja Euroopan unionin asetusten noudattamisen valvomiseksi oikeus tehtäväalueellaan tehdä tarvittavia tarkastuksia, päästä valvonnan suorittamiseksi vaarallisten aineiden ja niiden kuljetukseen tarkoitettujen pakkausten, säiliöiden ja konttien valmistus-, varastointi-, myynti-, asennus-, korjaus-, tarkastus-, pakkaus-, täyttö-, lähetys-, kuorma- ja lastaus-, ahtaus- ja kuljetuspaikkoihin, tilapäisen säilytyksen paikkoihin ja vaarallista ainetta kuljettavaan kuljetusvälineeseen sekä saada tarvittavia näytteitä ja suorittaa korvauksetta valvonnan edellyttämiä kokeita, mittauksia ja tutkimuksia. Valvontaviranomaisella on oikeus

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

myös tarkastaa koulutusta ja sen järjestämistä. Tarkastuksessa on noudatettava hallintolain 39 §:ää.

Tarkastusta ei saa tehdä pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa, ellei se ole tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi välttämätöntä.

Valvontaviranomaisella on oikeus ottaa haltuunsa tarkastettava aineisto tai sen jäljennös muualla tapahtuvaa tarkastusta varten, jos se on tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämisen kannalta välttämätöntä ja jos se on mahdollista aiheuttamatta kohtuutonta haittaa. Aineisto on palautettava heti, kun sitä ei enää tarvita.

Valvontaa varten saatu näyte on toimintaa harjoittavan sitä vaatiessa korvattava käyvän hinnan mukaan, jollei tutkimuksessa havaita, että se on tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastainen. Viranomainen voi velvoittaa sen, joka on syyllistynyt virheeseen tai laiminlyöntiin, korvaamaan tutkimuksista ja näytteenotosta viranomaiselle aiheutuneet kustannukset.

131 §

Valvontaviranomaisen oikeus kieltää kuljetus ja määrätä vaarallinen aine purettavaksi

Liikenne- ja viestintävirastolla, poliisilla, Tullilla Rajavartiolaitoksella ja Säteilyturvakeskuksella on oikeus tehtäväalueellaan kieltää vaarallisen aineen kuljetus, jos se ei täytä tämän lain vaatimuksia, sekä määrätä vaarallinen aine ensimmäisessä sopivassa paikassa ja tilaisuudessa purettavaksi, jollei kuljetusta voida saattaa määräysten mukaiseksi.

Jos valvontaviranomainen on ryhtynyt 1 momentissa tarkoitettuun toimenpiteeseen, sen on ilmoitettava toimenpiteestä lähettäjälle tai lähettäjän edustajalle, jonka on viipymättä otettava tavara haltuunsa.

Jos lähettäjää tai hänen edustajaansa ei tavoiteta taikka jos lähettäjä tai hänen edustajansa ei ole valvontaviranomaisen määräämässä ajassa ottanut tavaraa haltuunsa tai luovuttanut sitä sellaiselle, jolla on oikeus pitää tavaraa hallussaan, taikka jos tavarahan hoidosta aiheutuvat kustannukset eivät ole kohtuullisessa suhteessa sen arvoon, valtio voi lunastaa tavarahan. Jollei valtio lunasta tavaraa, valvontaviranomaisella on oikeus olosuhteista riippuen myydä tai hävittää tavaraa.

Tavarahan myynti on järjestettävä julkisella huutokaupalla tai, jollei se vaikeuksitta käy päinsä, muulla luotettavalla tavalla. Valvontaviranomaisen on mahdollisuuksien mukaan hyvissä ajoin ilmoitettava myynnin ajasta ja paikasta tavarahan oikeutetulle. Myyntihinta, vähennettynä tavaraa rasittavilla maksuilla ja myyntikuluilla, on pidätettävä tavarahan oikeutetun saatavana yhden vuoden ajan myyntipäivästä. Sen jälkeen se kuuluu valvontaviranomaiselle.

Tavarahan hävittäminen on järjestettävä asianmukaisella tavalla. Hävittämisestä aiheutuneista kustannuksista vastaa lähettäjä. Valvontaviranomaisen asiasta laatima tilitys on täytäntöönpanokelpoinen ilman tuomiota tai päätöstä.

132 §

Viranomaisen oikeus saada ja luovuttaa tietoja

Tässä laissa tarkoitettulla viranomaisella on sen estämättä, mitä tietojen salassa pitämisestä säädetään, oikeus saada välttämättömiä tietoja tämän lain noudattamisen valvontaa varten ja muun tässä laissa säädetyn tehtävän hoitamiseksi välttämättömät tiedot lähettäjältä, kuljetuksen suorit-

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

tajalta, pakkauksen tai säiliön omistajalta, haltijalta, valmistajalta, asennus- tai korjaustoimintaa harjoittavalta, maahantuojalta, myyjältä, varastojalta, sataman-, lentopaikan- tai terminaalinpitäjältä, lastinkäsittelypalveluja satamassa suorittavalta, tarkastuslaitokselta ja muulta, jota tämän lain velvoitteet koskevat.

Tässä laissa tarkoitettulla viranomaisella on sen estämättä, mitä tietojen salassa pitämisestä säädetään, oikeus luovuttaa vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyviä tietoja toiselle viranomaiselle tai muulle laissa säädettyä tehtävää hoitavalle, jos ne ovat välttämättömiä sille laissa säädettyjen tehtävien tai velvoitteiden hoitamiseksi. Samoin perusteella tietoja voidaan luovuttaa myös vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyvää tehtävää hoitavalle ulkomaiselle valvontaviranomaiselle ja tarkastuslaitokselle sekä kansainvälisille toimielimille näiden tehtävien suorittamiseksi, jos luovuttaminen perustuu lakiin, Euroopan unionin lainsäädäntöön tai Suomea sitovaan kansainvälisen sopimuksen velvoitteeseen.

Liikenne- ja viestintävirastolla ja Säteilyturvakeskuksella on oikeus saada vaarallisia aineita lähettäviltä, kuljettavilta ja vastaanottavilta tiedot lähetetyistä, kuljetetuista ja vastaanotetuista vaarallisista aineista sekä niiden kuljetusreiteistä riskienhallintaan liittyvää tutkimusta, kehittämistä ja tilastointia varten. Tietoja voidaan luovuttaa salassapitosäännösten estämättä viranomaiselle pelastustoimintaa ja väylänpitoa varten.

133 §

Virka-apu

Poliisilla, Tullilla ja Rajavartiolaitoksella on oikeus antaa virka-apua valvontaviranomaiselle:

- 1) 130 §:ssä säädetyn tarkastus-, näytteensaanti- ja tutkimusoikeuden toteuttamiseksi;
- 2) 131 §:ssä säädetyn kuljetusta koskevan kiellon ja vaarallisen aineen purkamista koskevan määräyksen toteuttamiseksi.

Valvontaviranomaisten on annettava vaarallisten aineiden kuljetusten valvomiseksi virka-apua ulkomaisille valvontaviranomaisille, jos sen antaminen perustuu Euroopan unionin lainsäädäntöön tai Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen velvoitteisiin.

134 §

Asiantuntijan apu

Valvontaviranomainen voi käyttää valvonnassa asiantuntijan apua, jos se on valvonnan toimittamiseksi tarpeellista. Asiantuntijalla on oltava hyvät tiedot sekä vaarallisten aineiden kuljettamisen lainsäädännöstä ja määräyksistä että kuljetuksiin liittyvistä käytännöistä.

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

21 luku

Poikkeusluvut ja -säännökset

135 §

Poikkeuksia koskeva määräyksenantovaltuus

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä poikkeuksista tässä laissa säädettyistä kuljetusturvallisuutta, kuljetuksen valmistelua ja turvaamista, ainetta, kuljetusvälinettä, pakkausta, säiliötä ja konttia koskevista vaatimuksista, jos poikkeus perustuu Euroopan unionin lainsäädäntöön tai kansainvälisiin sopimuksiin ja poikkeus:

- 1) on ainekohtainen;
- 2) koskee pieniä määriä vaarallista ainetta; tai
- 3) ei aiheuta vähäistä suurempaa vaaraa ihmiselle, ympäristölle tai omaisuudelle.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja vaatimuksia ovat:

- 1) luokitus ja merkinnät;
- 2) tiedon antaminen ja ylläpitäminen sekä ilmoittaminen;
- 3) lähettäminen, kuormaaminen, lastaaminen, ahtaaminen, käyttäminen ja säilyttäminen;
- 4) kuljetustapahtuma ja kuljetusehdot;
- 5) suunnitteleminen, valmistaminen ja varustaminen;
- 6) varmistaminen ja varautuminen;
- 7) pätevyudet, koulutus ja nimeäminen;
- 8) luvat ja ilmoitukset;
- 9) tarkastaminen, testaaminen, merkitseminen ja hyväksyminen.

136 §

Poikkeuslupa yksittäistapauksessa ja tuotekehitystä varten

Erityisestä syystä hakemuksesta voidaan myöntää lupa olla noudattamatta tämän lain nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä yksittäistapauksessa pakottavan tarpeen johdosta. Poikkeus voidaan myöntää, jos:

- 1) säännösten tai määräysten noudattaminen aiheuttaa huomattavaa haittaa;
- 2) muulle liikenteelle ei aiheudu vaaraa; ja
- 3) vaadittava turvallisuus voidaan saavuttaa muilla tavoin.

Lupa olla noudattamatta ajoneuvoa, pakkausta, säiliötä ja konttia sekä niiden varusteita ja laitteita koskevia, tämän lain nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä voidaan myöntää myös muuten kuin yksittäistapauksessa, jos se on tarpeen uuden tekniikan kokeilun, tuotekehityksen tai muun vastaavan erityisen syyn vuoksi. Edellytyksenä on, että turvallisuudelle, terveydelle ja ympäristölle aiheutuva vaara ei lisäännä eikä kilpailu vääristy. Lupa voidaan myöntää määräaikaista ja siihen voidaan liittää ehtoja.

Poikkeuslupan myöntää:

- 1) muun kuin radioaktiivisten aineiden kuljetukseen tarkoitettun pakkauksen, säiliön ja kontin osalta Turvallisuus- ja kemikaalivirasto;
- 2) radioaktiivisten aineiden kuljetuksessa Säteilyturvakeskus;

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

3) muissa kuin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa Liikenne- ja viestintävirasto.

137 §

Viranomaisia ja hätäkuljetuksia koskevat poikkeussäännökset

Erityistä varovaisuutta noudattaen ja tehtävän sitä edellyttäessä tämän lain säännöksistä voi poiketa, jos on tehty kaikki toimenpiteet kuljetuksen suorittamiseksi turvallisesti:

1) pelastus-, poliisi-, rajavaltu- ja tullitoiminnassa, jota suorittaa tähän tehtävään toimivaltainen viranomainen tai jota suoritetaan sen puolesta yleisen edun nimissä kyseisen toimivaltaisen viranomaisen valvonnassa ja vastuulla taikka kyseisen viranomaisen antaman määräyksen perusteella;

2) vaarallisia aineita kuljettavien, rikkoutuneiden ajoneuvojen kuljetuksessa hinausautolla.

Ajoneuvon katsastuksia suorittavalta tai hyväksyntöjä myöntävältä henkilöltä ei edellytetä ADR-ajolupaa, kun hän katsastuksessa tai hyväksynnässä toimipaikan alueella siirtää vaarallista ainetta sisältänyttä tyhjää puhdistamatonta ajoneuvoa tai kuljetusyksikköä katsastus- tai hyväksyntätoimintaan liittyen, jos hän on saanut tehtäviin soveltuvan koulutuksen.

22 luku

Hallinnolliset turvaamistoimet ja pakkokeinot

138 §

Viranomaisen myöntämän luvan, hyväksynnän ja valtuuden peruuttaminen

Tässä laissa tarkoitetun luvan, hyväksynnän tai valtuutuksen antanut viranomainen voi antaa kirjallisen huomautuksen luvan, hyväksynnän tai valtuutuksen haltijalle, jos se ei enää täytä luvan, hyväksynnän tai valtuutuksen myöntämisen edellytyksiä tai hoida tehtäväänsä asianmukaisesti. Jos epäkohta ei huomautuksesta huolimatta korjata ja epäkohta on olennainen, viranomainen voi peruuttaa luvan, hyväksynnän tai valtuutuksen määräajaksi tai kokonaan.

Viranomainen voi kiireellisessä tapauksessa peruuttaa myöntämänsä luvan, hyväksynnän tai valtuutuksen määräajaksi ilman erillistä kirjallista huomautusta, jos sillä on perusteltua aihetta epäillä, että luvan, hyväksynnän tai valtuutuksen haltija ei pysty suorittamaan tehtäviään vaatimusten mukaisesti tai vaarallisten aineiden kuljetus voi vaarantua. Lupa, hyväksyntä tai valtuutus voidaan peruuttaa kokonaan vain, jos luvan, hyväksynnän tai valtuutuksen myöntämisen edellytykset eivät olennaisilta osin täyty taikka jos tehtävien hoidossa on ilmennyt olennaisia puutteita tai laiminlyöntejä.

139 §

Hallinnolliset pakkokeinot

Valvontaviranomainen voi määrätä virheellisesti toimivan ja velvollisuuden laiminlyöjän, korjaamaan virheensä tai laiminlyöntinsä, asettaa velvoitteita taikka kieltää toimenpiteen, jos

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

asianomainen toimii tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten vastaisesti. Valvontaviranomainen voi päätöksessään määrätä, että sitä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

Viranomaisen voi asettaa tehosteeksi uhkasakon, teettämisuhan tai keskeyttämisuhan, joista säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

Valvontaviranomainen voi 2 momentissa tarkoitettujen pakkokeinojen sijasta antaa kirjallisen huomautuksen, jos pakkokeinon käyttäminen olisi kohtuutonta.

23 luku

Seuraamukset

140 § (Uusi)

Viittaus rikoslakiin

Rangaistus vaarallisten aineiden kuljetusrikoksesta säädetään rikoslain 44 luvun 13 §:ssä.
Rangaistus ympäristön turmelemisesta säädetään rikoslain 48 luvun 1, 2 ja 4 §:ssä sekä ympäristörikkomuksesta 3 §:ssä.

141 §

Vaarallisten aineiden kuljetusrikkomuksesta määrättävä liikennevirhemaksu

Liikennevirhemaksu voidaan määrätä sille, joka tahallaan tai huolimattomuudesta:

1) rikkoo 8 §:n tai sen nojalla annetun määräyksen vastaisesti vaarallisen aineen kuljetusta, luokitusta tai luovuttamista koskevaa velvollisuutta;

2) jättää tekemättä 9 §:n tai sen nojalla annetun määräyksen vastaisesti vaaratiedon merkitsemisen;

3) jättää pitämättä 10 tai 15 §:n tai sen nojalla annetun määräyksen vastaisesti mukana mainitussa pykälässä tarkoitetut tiedot taikka riittävästi sammuttimia tai muita varusteita,

4) luovuttaa kuljetettavaksi tai kuljettaa vaarallista ainetta 12 §:n tai sen nojalla annetun määräyksen vastaisesti;

5) rikkoo 13 §:n tai sen nojalla annetun määräyksen vastaisesti vaarallisen aineen kuormaamista, lastaamista, ahtaamista, purkamista, erottelua, huolehtimista tai varmistamista koskevaa velvollisuutta, tai tupakoi tai tekee avotulen kuorman käsittelyn yhteydessä;

6) jättää valvomatta tai pysäköi 14 §:n tai sen nojalla annetun säännöksen tai määräyksen vastaisesti ajoneuvon taikka kuormaa tai purkaa vaarallista ainetta ilman lupaa tai ilmoitusta;

7) kuljettaa 16 §:n tai sen nojalla annetun määräyksen vastaisesti vaarallista ainetta kuljetusvälineessä tilassa, joka ei ole soveltuva kyseisen aineen kuljetukseen käytettävällä kuljetustavalla;

8) käyttää kuljetukseen 17 §:n tai sen nojalla annetun määräyksen vastaisesti ajoneuvoa ilman VAK-ADR-hyväksyntää tai VAK-ADR-katsastusta;

9) rikkoo 29, 30, 31, 32, 34—36 tai 52 §:ssä tai sen nojalla annetun säännöksen tai määräyksen vastaisesti tilapäisen säilytyksen edellytystä tai paikkaa, sijoittelua tai varautumista koskevaa velvollisuutta;

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

10) rikkoo 37, 38 §:n tai 39 §:n tai niiden nojalla annetun määräyksen vastaisesti matkatavaran tai lentopostin kuljettamista koskevaa velvollisuutta;

11) jättää hankkimatta 41 §:n tai 42 §:n tai sen nojalla annetun määräyksen vastaisesti tehtävän edellyttämän koulutuksen tai pätevyyden;

12) kouluttaa 49 §:n tai sen nojalla annetun määräyksen vastaisesti ilman koulutuslupaa;

13) laiminlyö 51 §:n tai sen nojalla annetun säännöksen tai määräyksen vastaisesti velvollisuuden varautua turvauhkiin;

14) luovuttaa tie- tai rautatiekuljetettavaksi 52 §:n tai sen nojalla annetun määräyksen vastaisesti vaarallisen aineen muulle kuin asianmukaisesti tunnistetulle kuljetuksen suorittajalle;

15) laiminlyö tie- tai rautatiekuljetuksessa 53 §:n tai sen nojalla annetun määräyksen vastaisesti velvollisuuden varustaa kuljetusväline asianmukaisilla laitteilla tai muilla järjestelyillä;

16) rikkoo 54 §:ssä säädetyn kuljetusvälineen, pakkauksen, säiliön tai kontin käyttökieltoa;

17) jättää noudattamatta 61 §:ssä säädetyn velvollisuuden noudattaa valvontaviranomaisen antamia määräyksiä;

18) laiminlyö 58 §:n tai sen nojalla annetun määräyksen vastaisesti velvollisuuden antaa viipymättä selvitys onnettomuudesta tai vaaratilanteesta; taikka

19) laiminlyö 90 §:n tai sen nojalla annetun määräyksen vastaisesti velvollisuuden varmistaa, että sen palveluksessa olevalla vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyviä tehtäviä suorittavalla työntekijälle on tarvittava koulutus tai muu pätevyys tehtävään, taikka laiminlyö säilyttää sen palveluksessa olevan työntekijän vaarallisten aineiden kuljetuksesta annettua koulutusta koskevat tiedot.

Liikennevirhemaksu voidaan määrätä myös tie- tai rautatiekuljetuksessa:

1) lähettäjälle ja kuljetuksen suorittajalle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta jättää säilyttämättä 11 §:n tai sen nojalla annetun määräyksen vastaisesti kuljetustietoja sisältävät asiakirjat tai vastaavat sähköiset tiedot;

2) kuljetuksen suorittajalle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö 17 §:n 2 momentissa säädetyn velvollisuuden pitää VAK-ADR-hyväksymistodistus kuljetusyksikössä;

3) ajoneuvon kuljettajalle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta kuljettaa 45 §:n tai sen nojalla annetun määräyksen vastaisesti tiellä vaarallisia aineita ilman ADR-ajolupaa tai laiminlyö 45 §:n 1 momentissa säädetyn ADR-ajoluvan mukana pitämistä koskevan velvollisuuden;

4) ADR-ajolupakoulutuksen antajalle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö 50 §:ssä säädetyn velvollisuuden säilyttää asiakirjoja tai hävittää henkilötiedot;

5) ajoneuvon miehistön jäsenelle, jos hän tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö 52 §:ssä säädetyn henkilöllisyyttä osoittavan asiakirjan mukana pitämistä koskevan velvollisuuden;

6) lähettäjälle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta 20 §:ssä tai sen nojalla annetun määräyksen vastaisesti laiminlyö velvollisuuden varmistaa, että kuljetuksen lupa tai hyväksyntä on hankittu taikka kuljetuksesta on tehty ennakoilmoitus, tai rikkoo 64 §:n tai sen nojalla annetun määräyksen sisältämiä vaarallisen aineen luokitteluun, kuljetusmuotoon, pakkaukseen, lähetystapaan, tietojen antoon, lähetysrajoituksiin taikka säiliön, ajoneuvon tai kontin merkinään tai sulkemiseen liittyvän velvollisuuden;

7) kuljetuksen suorittajalle ja vastaanottajalle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta 57 §:n tai sen nojalla annetun määräyksen vastaisesti jättää ilmoittamatta radioaktiivisten aineiden kuljetuksen yhteydessä säteilyn annosnopeuden ja radioaktiivisen saasteen raja-arvon ylityksestä;

8) lähettäjälle, kuljetuksen suorittajalle ja vastaanottajalle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta säteilyraja-arvojen ylityttyä laiminlyö 63 §:ssä säädetyn velvollisuuden ryhtyä toimenpitei-

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

siin, tutkia raja-arvon ylitys, korjata olosuhteet tai ilmoittaa syyt ja korjaavat toimenpiteet Säteilyturvakeskukselle;

9) kuljetuksen suorittajalle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo 65 §:ssä tai sen nojalla annetussa määräyksessä säädetyn vaarallisen aineen kuljetukseen käytettävään ajoneuvoon ja vaunuun, kuljetusmuotoon, tietojen saamiseen, asiakirjojen mukana pitämiseen ja saatavilla olemiseen, ajoneuvon ja vaunun kuormaamiseen, merkinnän kiinnittämiseen, ohjeiden antamiseen ja mukana pitämiseen, henkilönsuojaimien ja varusteiden mukana pitämiseen, lastinkuljetusyksikön ja kuorman tarkastamiseen tai tietojen ilmoittamiseen liittyvän velvollisuuden;

10) vastaanottajalle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo 66 §:ssä tai sen nojalla annetussa määräyksessä säädetyn vaarallisen aineen vastaanottamiseen, vaatimusten täyttämiseen tai vaunun ja kontin käyttöönottamiseen liittyvän velvollisuuden;

11) kuormaajalle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo 67 §:ssä tai sen nojalla annetussa määräyksessä säädetyn vaarallisen aineen luovuttamiseen, tarkastamiseen, kuormaamiseen ja käsittelemiseen tai merkintään liittyvän velvollisuuden;

12) pakkaajalle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo 68 §:ssä tai sen nojalla annetussa määräyksessä säädetyn vaarallisen aineen pakkaamiseen tai valmisteleminen liittyvän velvollisuuden;

13) täyttäjälle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo 69 §:ssä tai sen nojalla annetussa määräyksessä säädetyn vaarallisen aineen varmistamiseen, täyttämiseen tai valmisteleminen liittyvän velvollisuuden;

14) säiliökontin haltijalle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo 70 §:ssä tai sen nojalla annetussa määräyksessä säädetyn vaarallisen aineen varmistamiseen tai tarkastamiseen liittyvän velvollisuuden;

15) säiliövaunun haltijalle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo 71 §:ssä tai sen nojalla annetussa määräyksessä säädetyn vaarallisen aineen varmistamiseen, tarkastamiseen, tulosten kirjaamiseen tai tietojen antamiseen liittyvän velvollisuuden;

16) kuorman purkajalle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo 72 §:ssä tai sen nojalla annetussa määräyksessä säädetyn vaarallisen aineen kuorman varmistamiseen, tarkastamiseen, purkamiseen ja käsittelemiseen, tai puhdistamiseen ja vaaratekijöiden poistamiseen liittyvän velvollisuuden;

17) kunnossapidosta vastaavalle yksikölle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo 74 §:n tai sen nojalla annetun määräyksen mukaisen velvollisuuden varmistaa kunnossapitotoimenpiteiden suorittaminen, tietojen antaminen kalustoyksiköstä tai kunnossapitotoimenpiteiden tallentaminen;

Liikennevirhemaksu voidaan määrätä myös ilmakuljetuksessa:

1) lähettäjälle ja kuljetuksen suorittajalle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta jättää säilyttämättä 11 §:n tai sen nojalla annetun määräyksen vastaisesti kuljetustietoja sisältävät asiakirjat tai vastaavat sähköiset tiedot, tai laiminlyö 21 §:ssä tai sen nojalla annetun määräyksen vastaisesti hankkia ilmakuljetukseen luvan;

2) lähettäjälle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta 20 §:ssä tai sen nojalla annetun määräyksen vastaisesti laiminlyö velvollisuuden varmistaa, että kuljetuksen lupa tai hyväksyntä on hankittu taikka kuljetuksesta on tehty ennakkoilmoitus;

3) ilmakuljetuksen suorittajalle, lentopaikan pitäjälle tai muulle ilmakuljetukseen liittyvää tehtävää hoitavalle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta jättää varmistamatta 38 §:n tai sen nojalla annetun määräyksen vastaisesti, että matkustajille annetaan tietoja vaarallisista aineista, joita matkustaja ei saa ottaa matkatavarana tai muuten mukaan ilma-alukseen;

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

4) lähettäjälle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö 78 §:n tai sen nojalla annetun määräyksen vastaisesti mainitussa pykälässä säädetyn lähetyksen luokitteluun ja sallimiseen, huolehtimiseen ja kirjalliseen vakuuttamiseen, tietojen ja ilmoitusten varmistamiseen tai ohjeista huolehtimiseen liittyvän velvollisuuden;

5) koulutuksen antajalle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo 44 §:n tai sen nojalla annetun määräyksen vastaisesti kouluttajaa koskevan velvollisuuden;

6) kuljetuksen suorittajalle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö 56 §:n tai sen nojalla annetun määräyksen vastaisesti velvollisuuden ilmoittaa rahtina kuljetettavista vaarallisista aineista, taikka rikkoo 79 §:n tai sen nojalla annetun määräyksen vastaisesti mainitussa pykälässä säädetyn vaarallisen aineen lupavaatimukseen, ilma-aluksen käyttöön ja sallimiseen, tietojen varmistamiseen, tarkastamiseen, kuormaamiseen ja kuljettamiseen, ohjeista huolehtimiseen tai tiedottamiseen liittyvän velvollisuuden;

7) kuljetuksen suorittajalle ja vastaanottajalle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta jättää tekemättä 57 §:n tai sen nojalla annetun määräyksen vastaisesti mainitussa pykälässä tarkoitetun ilmoituksen säteilyn annosnopeuden tai radioaktiivisen saasteen raja-arvon ylityksestä kuljetuksen osapuolille tai Säteilyturvakeskukselle;

8) lähettäjälle, kuljetuksen suorittajalle ja vastaanottajalle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta säteilyraja-arvojen ylityttyä laiminlyö 63 §:ssä säädetyn velvollisuuden ryhtyä toimenpiteisiin, tutkia raja-arvon ylitys, korjata olosuhteet tai ilmoittaa syyt ja korjaavat toimenpiteet Säteilyturvakeskukselle; taikka

9) maahuolintapalvelun tarjoajalle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö 79 §:n tai sen nojalla annetun määräyksen vastaisesti mainitussa pykälässä säädetyn huolehtimiseen, varmistamiseen tai tarkastamiseen liittyvän velvollisuuden.

Liikennevirhemaksu voidaan määrätä myös aluskuljetuksessa

1) lähettäjälle, laivaajalle, lastinantajalle ja kuljetuksen suorittajalle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta jättää säilyttämättä 11 §:n tai sen nojalla annetun määräyksen vastaisesti kuljetustietoja sisältävät asiakirjat tai vastaavat sähköiset tiedot;

2) lähettäjälle, laivaajalle ja lastinantajalle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta 20 §:n tai sen nojalla annetun määräyksen vastaisesti laiminlyö velvollisuuden varmistaa, että kuljetuksen lupa tai hyväksyntä on hankittu taikka kuljetuksesta on tehty ennakoilmoitus;

3) kuljetuksen suorittajalle ja vastaanottajalle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta jättää tekemättä 57 §:n tai sen nojalla annetun määräyksen vastaisesti mainitussa pykälässä tarkoitetun ilmoituksen säteilyn annosnopeuden tai radioaktiivisen saasteen raja-arvon ylityksestä kuljetuksen osapuolille tai Säteilyturva-keskukselle;

4) lähettäjälle, laivaajalle, lastinantajalle, kuljetuksen suorittajalle ja vastaanottajalle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta säteilyraja-arvojen ylityttyä laiminlyö 63 §:ssä säädetyn velvollisuuden ryhtyä toimenpiteisiin, tutkia raja-arvon ylitys, korjata olosuhteet tai ilmoittaa syyt ja korjaavat toimenpiteet Säteilyturvakeskukselle;

5) laivaajalle ja lastinantajalle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö 75 §:n tai sen nojalla annetun määräyksen vastaisesti mainitussa pykälässä säädetyn velvollisuuden vaarallisen aineen varmistamisesta, merkitsemisestä, tietojen toimittamisesta ja antamisesta tai kirjallisesti vakuuttamisesta;

6) kuljetuksen suorittajalle ja aluksen päällikölle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö 76 §:n tai sen nojalla annetun määräyksen vastaisesti mainitussa pykälässä säädetyn velvollisuuden huolehtia tai varmistaa vaarallisen aineen kuljetus; taikka

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

7) kontin, ajoneuvon ja vaunun pakkaajalle, täyttäjälle tai kuormaajalle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö 77 §:n tai sen nojalla annetun määräyksen vastaisesti mainitussa pykälässä säädetyn velvollisuuden vakuuttaa pakkaustodistuksella.

142 §

Vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävän tuotteen markkinavalvonnassa määrättävä seuraamusmaksu

Seuraamusmaksu voidaan määrätä sille, joka tahallaan tai huolimattomuudesta:

1) laiminlyö 23 §:n tai sen nojalla annetun säännöksen tai määräyksen vastaisesti pakkauksen, säiliön tai kontin suunnittelua, valmistusta, varustamista, tarkastamista, testausta tai merkintää taikka niiden käyttöä, kunnossapitoa tai kunnostusta koskevan velvollisuuden;

2) valmistaa 25 §:n tai sen nojalla annetun määräyksen vastaisesti pakkauksen, säiliön tai irtotavarakontin;

3) laiminlyö 25 tai 26 §:ssä säädetyn tai sen nojalla määrätyn asiakirjoja koskevan velvollisuuden;

4) käyttää 26 §:n tai sen nojalla annetun määräyksen vastaisesti pakkausta, säiliötä tai konttia. Seuraamusmaksu voidaan määrätä myös:

1) säiliön ja paineastian omistajalle tai haltijalle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö 28 §:ssä tai sen nojalla säädetyn ilmoitusvelvollisuuden;

2) valmistajalle tai valtuutetulle edustajalle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö 80 tai 81 §:ssä säädetyn varmistamista, asiakirjojen säilyttämistä tai kuljetettavan painelaitteen saattamista vaatimusten mukaiseksi, poistamista markkinoilta taikka palautusmenettelyn järjestämistä, toimenpiteisiin ryhtymistä, markkinoilta poistamista tai palautusmenettelyn järjestämistä, tiedottamista, ilmoittamista viranomaiselle, dokumentointia koskevan velvollisuuden, taikka 89 §:ssä säädetyn tietojen antamista ja yhteistyötä koskevan velvollisuuden;

3) maahantuojalle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö 83 tai 84 §:n markkinoille saattamista, varmistamista, ilmoittamista, säilyttämistä, pidättäytymistä tai säilyttämistä koskevan velvollisuuden taikka painelaitteen saattamista vaatimusten mukaiseksi, sen poistamista tai palautusmenettelyn järjestämistä, tiedottamista tai dokumentoimista koskevan velvollisuuden, taikka 89 §:ssä säädetyn tietojen antamista ja yhteistyötä koskevan velvollisuuden;

4) jälleenmyyjälle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö 85 §:ssä säädetyn asettamista tai varmistamista koskevan velvollisuuden taikka 86 §:ssä säädetyn pidättäytymistä, tiedottamista, dokumentoimista tai varmistamista koskevan velvollisuuden, taikka 89 §:ssä säädetyn tietojen antamista ja yhteistyötä koskevan velvollisuuden;

5) omistajalle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö 87 §:ssä säädetyn varmistamista, pidättäytymistä, tiedottamista tai dokumentoimista koskevan velvollisuuden, taikka 89 §:ssä tietojen antamista ja yhteistyötä koskevan velvollisuuden; taikka

6) käyttäjälle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö 88 §:ssä säädetyn käyttämistä, tiedottamista tai varmistamista koskevan velvollisuuden, taikka 89 §:ssä säädetyn tietojen antamista ja yhteistyötä koskevan velvollisuuden.

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

143 §

Liikennevirhemaksun ja seuraamusmaksun määrääminen ja suuruus

Poliisi, Tulli ja Rajavartiolaitos määräävät 141 §:ssä tarkoitetun liikennevirhemaksun. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ja Säteilyturvakeskus määräävät 142 §:n 1 momentissa tarkoitetun seuraamusmaksun. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto määrää 142 §:n 2 momentissa tarkoitetun seuraamusmaksun. Liikennevirhemaksu ja seuraamusmaksu määrätään maksettavaksi valtiolle.

Edellä 141 §:n 2 momentin 2, 3 ja 5 kohdassa säädetyn asiakirjan mukana pitämistä koskevan velvollisuuden rikkomisesta määrättävä liikennevirhemaksu on 40 euroa.

Muusta kuin 2 momentissa tarkoitetusta vaarallisten aineiden kuljetusrikkomuksesta luonnolliselle henkilölle määrättävä liikennevirhemaksu on enintään 500 euroa ja oikeushenkilölle enintään 1 000 euroa. Jos samalla kertaa määrätään kahdesta tai useammasta vaarallisen aineen kuljetusrikkomuksesta liikennevirhemaksu, maksua korotetaan luonnolliselle henkilölle 100 eurolla ja oikeushenkilölle 200 eurolla siitä rikkomuksesta, josta on säädetty ankarin liikennevirhemaksu.

Jos seuraamusmaksu määrätään luonnolliselle henkilölle, seuraamusmaksu voi olla enintään 3 000 euroa, mutta kuitenkin enintään yksi prosentti hänelle viimeksi toimitetun verotuksen mukaisista tuloistaan. Jos seuraamusmaksu määrätään oikeushenkilölle, seuraamusmaksu voi olla suuruudeltaan enintään 30 000 euroa, mutta kuitenkin enintään yksi prosentti oikeushenkilön edellisen vuoden tilikauden liikevaihdosta.

Liikennevirhemaksun ja seuraamusmaksun suuruutta arvioitaessa on otettava huomioon menettelyn laatu, laajuus, vahingollisuus, kesto aika ja toistuvuus. Liikennevirhemaksua ja seuraamusmaksua ei määrätä, jos menettelyä on pidettävä vähäisenä tai jos maksun määrääminen on menettelyn laatu, toistuvuus, suunnitelmallisuus ja muut olosuhteet huomioon ottaen kohtuutonta. Tekijälle voidaan tällöin antaa huomautus, jos siihen on aihetta.

Liikennevirhemaksua ei saa määrätä, jos teosta on kulunut yli yksi vuosi. Seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos teosta on kulunut yli viisi vuotta. Jos rikkomus tai laiminlyönti on ollut jatkuvaa, määräaika lasketaan siitä, kun rikkomus tai laiminlyönti on päättynyt. Liikennevirhemaksua ja seuraamusmaksua ei saa myöskään määrätä sille, jota epäillään samasta teosta esitutkinnassa, syyteharkinnassa tai tuomioistuimessa vireillä olevassa rikosasiassa tai jolle on samasta teosta annettu lainvoimainen tuomio. Sille, jolle on määrätty liikennevirhemaksu tai seuraamusmaksu, ei saa samasta teosta tuomita tuomioistuimessa rangaistusta.

144 §

Liikennevirhemaksun ja seuraamusmaksun täytäntöönpano

Liikennevirhemaksun ja seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).

Liikennevirhemaksua ja seuraamusmaksua koskevan päätöksen täytäntöönpanosta huolehtii Oikeusrekisterikeskus. Poliisin, Tullin, Rajavartiolaitoksen, Turvallisuus- ja kemikaaliviraston, Säteilyturvakeskuksen ja tuomioistuimen on ilmoitettava liikennevirhemaksun ja seuraamusmaksun määräämistä koskevasta päätöksestään Oikeusrekisterikeskukselle. Oikeusrekisterikeskukselle on ilmoitettava myös päätöksestä, jolla maksu on poistettu.

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

Liikennevirhemaksu ja seuraamusmaksu vanhenevat viiden vuoden kuluttua lainvoiman saaneen ratkaisun antamisesta.

145 §

Määräaikainen kielto osallistua ADR-ajolupakokeeseen ja turvallisuusneuvonantajan kokeeseen

Jos ADR-ajolupakokeeseen tai turvallisuusneuvonantajan kokeeseen osallistuva henkilö toimii vilpillisesti kokeessa, kokeen järjestäjän on keskeytettävä kyseisen henkilön koe ja hylättävä koesuoritus. Koesuoritus on myös hylättävä, jos vilppi havaitaan koesuorituksen jälkeen. Vilpiksi katsotaan epärehellinen teko tai laiminlyönti, jonka tarkoituksena on antaa väärä kuva omasta tai toisen henkilön osaamisesta.

Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa kuuden kuukauden mittaisen määräaikaisen kiellon osallistua kokeeseen henkilölle, joka on toiminut vilpillisesti. Määräaika lasketaan siitä koepäivästä, jolloin vilpilliseksi katsottava toiminta tapahtui. Liikenne- ja viestintäviraston päätös määräaikaisesta kokeeseen osallistumiskiellosta on täytäntöönpanokelpoinen, vaikka päätös ei olisi saanut lainvoimaa. Kokeen järjestäjän on ilmoitettava ja annettava selvitys todetusta vilpistä Liikenne- ja viestintävirastolle.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä vilpilliseksi katsottavasta toiminnasta ja vilpin todentamisesta sekä menettelystä vilppitapauksissa.

146 §

Muutoksenhaku ja täytäntöönpano

Tämän lain nojalla annettuun päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa. Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Ajoneuvon VAK-ADR-hyväksyntää ja VAK-ADR-katsastusta koskevaan päätökseen ja erikoiskoulutusluvan haltijan koulutusasiassa tekemään päätökseen saa vaatia oikaisua Liikenne- ja viestintävirastolta.

Edellä 141 §:ssä tarkoitettua liikennevirhemaksua ja 142 §:ssä tarkoitettua seuraamusmaksua koskevaa päätöstä lukuun ottamatta tämän lain nojalla annettu päätös voidaan panna täytäntöön oikaisuvaatimuksesta tai valituksesta huolimatta.

147 §

Ympäristösuojelulain soveltaminen ympäristövahingon korjaamiseen

Vaarallisen aineen kuljetuksesta aiheutuneen pohjaveden tai vesistön merkittävän pilaantumisen taikka luonnonsuojelulain (1096/1996) 5 a §:ssä tarkoitetun luontovahingon korjaamiseen sovelletaan ympäristönsuojelulain (527/2014) 137 §:ää ja 176 §:n 2 momenttia.

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

24 luku

Erinäiset säännökset

148 §

Henkilölupa-asiakirjan katoaminen tai tuhoutuminen

Edellä 45 §:ssä tarkoitettu ADR-ajolupa ja 94 §:ssä tarkoitettu turvallisuusneuvonantajan todistus annetaan yhtenä alkuperäiskappaleena. Tällaisesta asiakirjasta voidaan antaa pyynnöstä kaksoiskappale, jos sen haltija on ilmoittanut asiakirjan kadonneeksi, varastetuksi tai tuhoutuneeksi taikka asiakirjan sisältämät tiedot ovat muuttuneet.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä tässä laissa säädetystä asiakirjan kadonneeksi, anastetuksi tai tuhoutuneeksi ilmoittamisesta ja alkuperäisen asiakirjan mitätöinnistä.

149 §

Virkavastuu

Edellä 99 §:ssä tarkoitettuun jatkokoulutustoiminnasta vastaavaan henkilöön ja jatkokoulutusta antavaan henkilöön jatkokoulutukseen liittyvissä tehtävissä, 101 §:ssä tarkoitettuja tarkastuslaitostehtäviä suorittavaan, 134 §:ssä tarkoitettua asiantuntijatehtävää hoitavaan sekä 95 §:ssä tarkoitettuja palveluntarjoajan tehtäviä hoitavaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä.

Vahingonkorvaustavastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

25 luku

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

150 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan vaarallisten aineiden kuljetuksesta annettu laki (719/1994), jäljempänä *kumottu laki*.

Jos muualla lainsäädännössä viitataan kumottuun lakiin, viittauksen on katsottava tarkoittavan tätä lakia.

Siirtymäsäännökset

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olevat, kumotun lain ja sen nojalla annettujen säädösten nojalla myönnetyt päätökset, luvat, todistukset, valtuutukset, suunnitelmat, selvitykset, sopimukset, nimeämiset ja hyväksynnät pysyvät voimassa niissä määrätyin ehdoin, jos jäljempänä ei toisin säädetä.

Tämän lain voimaan tullessa vireillä olevat asiat käsitellään loppuun noudattaen tämän lain voimaantullessa voimassa olleita säännöksiä.

Tämän lain 28 §:ssä säädettyä velvollisuutta ilmoittaa tiedot säiliöstä ja paineastiasta Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle sovelletaan seuraavasta tämän lain voimaantulon jälkeen suoritettavasta tarkastuksesta alkaen.

Tämän lain 94 §:n 3 momenttia turvallisuusneuvonantajan todistuksen hakemisesta sovelletaan kuuden kuukauden kuluttua lain voimaantulosta.

Tämän lain 33 §:ssä tarkoitettu sisäinen pelastussuunnitelma on laadittava ja vastuuhenkilö nimettävä viimeistään 18 kuukauden kuluttua lain voimaantulosta.

Kumotun lain 11 b §:ssä tarkoitetun hyväksytyn yhteisön koulutuksesta vastaava johtaja ja koulutusta antava henkilö ovat edelleen kelpoisia tämän lain 49 §:ssä tarkoitettuun tehtävään koulutusluvan voimassaoloajan.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston kumotun lain nojalla hyväksymä VAK-tarkastuslaitos ja Säteilyturvakeskuksen hyväksymä tarkastuslaitos, jolla ei ole akkreditointia, ja joka ei täytä tämän lain 110 §:n 2 momentissa säädettyä akkreditointivaatimusta on edelleen kelpoinen tehtäviinsä vuoden lain voimaantulosta.

Tämän lain 123 §:ssä säädetty valvontasuunnitelma on laadittava viimeistään vuoden kuluttua lain voimaantulosta.

Kumotun lain nojalla myönnetyt voimassa olevat vaarallisten aineiden alueellisia tiekuljetusrajoituksia koskevat päätökset ovat voimassa 18 kuukautta lain voimaantulosta.

Kumotun lain nojalla annetut Liikenne- ja viestintäviraston määräykset jäävät voimaan.

Kumotun lain 6 §:n 2 momentti sotilasviranomaisten valvontatehtävistä, 7 b §:n 3 momentti puolustusvoimien autontarkastajan tehtävistä ja Pääesikunnan valvontatehtävistä sekä 13 d §:n 2 momentti Pääesikunnan tunnustaman sotilaslaitoksen tai sotilasviranomaisen tehtävistä jäävät voimaan.

Kumotun lain nojalla annettu vaarallisten aineiden ilmakuljetuksesta annettu asetus (210/1997) ja vaarallisten aineiden kuljetuksesta kappaletaavarana aluksessa annettu asetus (666/1998) ovat voimassa kuusi kuukautta lain voimaantulosta. Kumotun lain nojalla annetut puolustusministeriön asetukset ja yksittäistapauksista annetut puolustusministeriön päätökset sekä pääesikunnan määräykset ovat voimassa kaksi vuotta lain voimaantulosta.

Ennen tämän lain voimaantuloa tehtyihin rikkomuksiin sovelletaan kumotun lain rangaistusvastuuta koskevia säännöksiä. Jos tämän lain soveltaminen johtaisi lievempään lopputulokseen, tämä on otettava huomioon rangaistusta määrättäessä.

2.

Laki

ajokorttilain 65 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ajokorttilain (386/2011) 65 §:n 1 momentin 6 kohta, sellaisena kuin se on laissa 734/2018, seuraavasti:

65 §

Ajokieltoon määrääminen toistuvien rikkomusten perusteella

Poliisin on määrättävä ajo-oikeuden haltija ajokieltoon, jos ajo-oikeudenhaltija on vähintään neljästi kahden vuoden tai kolmesti vuoden kuluessa syyllistynyt moottorikäyttöistä ajoneuvoa kuljettaessaan:

6) vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain (/) 141 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettuun vaarallisten aineiden kuljetusrikkomukseen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki

ampuma-aselain 106 b §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ampuma-aselain (1/1998) 106 b §, sellaisena kuin se on laissa 724/2019, seuraavasti:

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

106 b §

Patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten säilyttäminen ja kuljettaminen sekä väliaikainen säilyttäminen

Patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten säilyttäminen, kuljettaminen ja väliaikainen säilyttäminen tulee järjestää siten, etteivät ne ja ampuma-aseet ole suoraan yhdessä saatavilla eikä vaaraa niiden joutumisesta asiattomien haltuun ole.

Patruunoiden ja räjähdysainetta tai sytyttävää ainetta sisältävien erityisen vaarallisten ammusten säilyttämisestä ja kuljettamisesta säädetään lisäksi vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetussa laissa ja vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetussa laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

4.

Laki

eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta annetun lain (383/2009) 2 § seuraavasti:

2 §

Viittaus muuhun lainsäädäntöön

Korjaamisesta säädetään luonnonsuojelulaissa, ympäristönsuojelulaissa, vesilaissa ja geenitekniikkalaissa (377/1995).

Velvollisuudesta ehkäistä 1 §:n 1 momentissa tarkoitetun vahingon aiheutuminen sekä velvollisuudesta rajoittaa aiheutuneita vahinkoja säädetään tämän pykälän 1 momentissa mainituissa laeissa sekä vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetussa laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

5.

Laki

henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain 21 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain (650/2019) 21 §:n 13 kohta seuraavasti:

21 §

Muu henkilötietojen luovuttaminen viranomaisille

Tulli saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona 7—10 ja 13 §:ssä tarkoitettuja henkilötietoja viranomaisen laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi seuraavasti:

13) vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetussa laissa (/) tarkoitetuille viranomaisille vaarallisten aineiden kuljetusten valvontaa varten;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

6.

Laki

kasvinsuojeluaineista annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kasvinsuojeluaineista annetun lain (1563/2011) 3 §:n 1 momentti seuraavasti:

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

3 §

Suhde eräisiin säädöksiin

Sen lisäksi mitä tässä laissa säädetään, kasvinsuojeluaineisiin sovelletaan, mitä kemikaalilais-
sa (599/2013) ja Euroopan unionin kemikaalilainsäädännössä säädetään kemikaaleista. Vaaralli-
seksi kemikaaliksi luokitellun kasvinsuojeluaineen teolliseen käsittelyyn ja varastointiin, siir-
toon sekä säilytykseen sovelletaan vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuu-
desta annettua lakia (390/2005). Kasvinsuojeluaineiden kuljetukseen sovelletaan vaarallisten ai-
neiden kuljetuksesta annettua lakia (/).

— — — — —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

— — — — —

7.

Laki

kemikaalilain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kemikaalilain (599/2013) 5 §:n 1 momentin 8 kohta seuraavasti:

5 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Kemikaaleista terveydelle ja ympäristölle aiheutuvien sekä kemikaalien fysikaalisten vaarojen
ja haittojen ehkäisemisestä ja torjumisesta säädetään lisäksi seuraavissa laeissa:

— — — — —

8) vaarallisten aineiden kuljetuksesta annettu laki (/);

— — — — —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

— — — — —

8.

Laki

konttilain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan konttilain (762/1998) 1 § seuraavasti:

1 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan kansainväliseen liikenteeseen käytettäviin kontteihin.
Tämä laki ei koske erityisesti ilmakuljetukseen suunniteltuja kontteja.
Vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävistä konteista säädetään lisäksi vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetussa laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

9.

Laki

kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä annetun lain (535/1998) 7 b § ja 7 e §:n 3 momentti sellaisina kuin ne ovat laissa 970/2018, sekä
muutetaan 1 §:n 1 momentti, 2 §, 3 b §:n 4 kohta, 6 ja 7 §, 7 a §:n otsikko ja 1 momentti ja 11 §:n 3 momentti sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 1 momentti, 7 ja 7 a §:n 1 momentti laissa 706/2011 sekä 2 §, 3 b §:n 4 kohta ja 11 §:n 3 momentti laissa 970/2018,
seuraavasti:

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

1 §

Lain soveltamisala

Tämä laki koskee ajokorttilaissa (386/2011) ja vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetussa laissa (/) tarkoitettujen kuljettajantutkintojen ja ajolupakokeiden järjestämistä.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *kuljettajantutkintotoiminnalla* kuljettajantutkintojen vastaanottamiseen ja kuljettajaopetuksen valvontaan sekä vaarallisten aineiden kuljettamiseen oikeuttavaan todistukseen, ajolupakokeiden vastaanottamiseen ja ajolupakoulutuksen valvontaan liittyvien tehtävien hoitamista;
- 2) *kuljettajaopetustoiminnalla* moottorikäyttöisen ajoneuvon ajo-oikeutta varten annettavaa opetusta ja siihen liittyvää muuta toimintaa;
- 3) *kuljettajantutkinnon vastaanottajalla* julkista tai yksityistä palvelun tuottajaa, jonka kanssa Liikenne- ja viestintävirasto on tehnyt kuljettajantutkintotoimintaa koskevan sopimuksen;
- 4) *ajokokeen vastaanottajalla* sitä, joka ottaa vastaan kuljettajantutkinnon ajokokeita ja suullisia teoriakokeita;
- 5) *ADR-ajoluvalla* vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain 45 §:ssä tarkoitettua ajolupaa;
- 6) *ADR-ajolupakoulutustoiminnalla* ADR-ajolupaa varten annettavaa opetusta ja siihen liittyvää muuta toimintaa.

3 b §

Kuljettajantutkintotoimintaa koskeva sopimus

Kuljettajantutkintotoimintaa koskevassa sopimuksessa on 3 a §:n 3 momentissa säädetyn lisäksi sovittava:

- 4) kuljettajantutkintotoimintaan sisältyvien tehtävien asianmukaisen hoitamisen sekä ajokokeita vastaanottavien henkilöiden riittävän ammattitaidon varmistamiseksi noudatettavasta menettelystä;
-

6 §

Kuljettajantutkinnon vastaanottajan riippumattomuuden arviointi

Kuljettajantutkinnon vastaanottaja, hänen palveluksessaan oleva tai kuljettajantutkinnon vastaanottajaan muutoin riippuvuussuhteessa oleva ei saa harjoittaa kuljettajaopetustoimintaa eikä ADR-ajolupakoulutustoimintaa.

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

Kuljettajantutkinnon vastaanottaja tai hänen palveluksessaan oleva ei saa myöskään olla kaupallisesti, taloudellisesti tai muuten riippuvuussuhteessa kuljettajaopetustoimintaa, ADR-ajolupakoulutustoimintaa harjoittavaan taikka tällaista toimintaa harjoittavien muodostamaan yhteisöön, säätiöön tai julkisoikeudelliseen laitokseen.

7 §

Ajokokeen vastaanottajan yleiset kelpoisuusvaatimukset

Ajokokeen vastaanottajan on oltava ammattitaidoltaan ja luotettavuudeltaan sopiva toimimaan tässä tehtävässä, eikä hän saa olla syyllistynyt vakaviin tai toistuviin liikenne rikoksiin tai -rikkomuksiin eikä muihin rikoksiin siten, että hänet voitaisiin katsoa sopimattomaksi toimimaan ajokokeen vastaanottajana.

7 a §

Ajokokeen vastaanottajan luotettavuus

Henkilöä ei ole pidettävä luotettavuudeltaan ajokokeen vastaanottajaksi sopivana, jos:

1) hän on viimeksi kuluneen viiden vuoden aikana syyllistynyt rattijuopumukseen, törkeään rattijuopumukseen, törkeään liikenneturvallisuuden vaarantamiseen tai sellaiseen rikoslain (39/1889) 23 luvun 1 §:ssä tarkoitettuun tekoon, joka osoittaa vakavaa piittaamattomuutta liikenneturvallisuudesta;

2) hän on viimeksi kuluneen viiden vuoden aikana syyllistynyt henkeen tai terveyteen kohdistuvaan tai muuten väkivaltaista käyttäytymistä osoittavaan rikokseen, seksuaalirikokseen tai muuhun vastaavaan rikokseen ja teko osoittaa hänen olevan ilmeisen sopimaton toimimaan ajokokeenvastaanottajana;

3) hänet on viimeksi kuluneen vuoden aikana määrätty ajokieltoon muista kuin 1 kohdassa tarkoitetuista liikenne rikoksista tai -rikkomuksista tai hän on ollut tästä syystä ajokiellossa.

11 §

Valvonta

Liikenne- ja viestintävirastolla on oikeus tehdä tarkastuksia paikoissa, joissa harjoitetaan laissa tarkoitettua kuljettajantutkintotoimintaa. Tarkastusta ei kuitenkaan saa tehdä pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa. Kuljettajantutkinnon vastaanottajan on järjestettävä olosuhteet sellaisiksi, että tarkastukset voidaan suorittaa asianmukaisesti sekä kuljettajantutkintoja vastaanottavien työtä seurata riittävästi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

10.

Laki

lannoitevalmistelain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lannoitevalmistelain (539/2006) 2 §:n 4 momentin 4 kohta seuraavasti:

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia ei sovelleta:

4) vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetussa laissa (/) tarkoitettuun kuljetukseen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

11.

Laki

painelaitelain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan painelaitelain (1144/2016) 1 §:n 2 momentti seuraavasti:

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

1 §

Soveltamisala

Vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetussa lain (/) 3 §:n 10 kohdassa tarkoitetuista kuljetettavista painelaitteista sekä kuljetettavan painelaitteen kaltaisista laitteista säädetään tämän lain 12 luvussa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

12.

Laki

pyroteknisten tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan pyroteknisten tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain (180/2015) 4 §:n
5 momentti sellaisena kuin se on laissa 252/2022 seuraavasti:

4 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Vaarallisten aineiden vaarallisuusluokituksesta säädetään vaarallisten aineiden kuljetuksesta
annetussa laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

13.

Laki

rautatiekuljetuslain 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rautatiekuljetuslain (1119/2000) 9 § seuraavasti:

9 §

Lain suhde eräisiin muihin säädöksiin

Korvausvaatimukseen, joka johtuu matkustajan kuolemasta tai loukkaantumisesta taikka käsi-
matkatavaran katoamisesta tai vahingoittumisesta, sovelletaan raideliikennevastuulakia (113/
1999).

Vaarallisten aineiden kuljetukseen sovelletaan tämän lain lisäksi vaarallisten aineiden kulje-
tuksesta annettua lakia (/).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

14.

Laki

rikoslain 44 luvun 13 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikoslain (39/1889) 44 luvun 13 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 400/
2002, seuraavasti:

44 luku

Terveyttä ja turvallisuutta vaarantavista rikoksista

13 §

Vaarallisten aineiden kuljetusrikos

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain (/) tai sen nojalla annetun säännöksen tai yleisen tai yksittäistapausta koskevan määräyksen vastaisesti lähettää, antaa lastiksi, laivaa, kuljettaa, ajaa, kuormaa, lastaa, purkaa, käsittelee, pitää matkatavarana tai tilapäisesti säilyttää vaarallista ainetta siten, että menettely on omiaan aiheuttamaan vaaraa toisen hengelle tai terveydelle taikka siitä on vaaraa toisen omaisuudelle, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *vaarallisten aineiden kuljetusrikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

— — — — —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

— — — — —

15.

Laki

sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain (754/2010) 3 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 467/2011, 984/2016, 95/2018, 347/2018 ja 791/2019, seuraavasti:

3 §

Toimivaltaiset virkamiehet ja sakkomääräyksen soveltamisala

— — — — —

Rangaistusmääräyksen antaa syyttäjä. Sakkomääräyksen antaa poliisimies. Sakkomääräyksessä voidaan määrätä seuraamukseksi enintään 20 päiväsakon suuruinen sakkorangaistus ja menettämisseuraamus sille, joka rikkoo:

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

- 1) tieliikennelakia (729/2018) tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä;
 - 2) ajoneuvolakia (82/2021) tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä;
 - 3) ajokorttilakia (386/2011);
 - 4) liikennevalvontaa vaikeuttavien laitteiden kieltämisestä annettua lakia (546/1998);
 - 5) liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) taksi-, henkilö- tai tavaraliikennettä koskevia säännöksiä;
 - 6) maastoliikennelakia (1710/1995) tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä;
 - 7) vesiliikennelakia (782/2019) tai sen nojalla annettuja määräyksiä;
 - 8) rikoslain (39/1889) 23 luvun 10 §:ää;
 - 9) rikoslain 28 luvun 3 §:ää;
 - 10) Ahvenanmaan maakunnan säädöstä, joka vastaa 1—9 kohdassa tarkoitettua säännöstä.
-

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

16.

Laki

säteilylain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan säteilylain (859/2018) 37 §:n 3 momentti, 41 §:n 7 momentti ja 179 §:n 3 momentti, seuraavasti:

37 §

Säteilyturvallisuuksiantuntijan kelpoisuus

Radioaktiivisten aineiden maantie- ja raidekuljetuksissa säteilyturvallisuuksiantuntijalla on lisäksi oltava vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain (/) 94 §:n 3 momentissa tarkoitettu turvallisuusneuvonantajan todistus, joka osoittaa kyseessä olevaa kuljetusmuotoa koskevan asiantuntemuksen radioaktiivisten aineiden kuljetukseen.

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

41 §

Säteilyturvallisuusvastaavan kelpoisuus

Radioaktiivisten aineiden maantie- ja raidekuljetuksissa säteilyturvallisuusvastaavana voi kuitenkin toimia henkilö, jolla on vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain 94 §:n 3 momentissa tarkoitettu turvallisuusneuvonantajan todistus, joka osoittaa kyseessä olevaa kuljetusmuotoa koskevan asiantuntemuksen radioaktiivisten aineiden kuljetukseen.

179 §

Viranomaisten oikeus saada ja luovuttaa tietoja

Lisäksi valvontaviranomainen voi salassapitosäännösten estämättä laissa säädettyjä tehtäviä varten antaa tietoja turvallisuusluvan haltijoista sekä säteilylähteistä ja niiden sijainnista poliisille ja pelastusviranomaisille sekä vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetussa laissa tarkoitetuille viranomaisille sekä ministeriöille.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

17.

Laki

tieliikennelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan tieliikennelain (729/2018) liitteen 3.8 kohta H14 ja H15, sellaisina kuin ne ovat laissa 1040/2020, sekä
muutetaan 114 §:n 7 momentti ja liitteen 3.3 kohta C8, sellaisena kuin niistä on viimeksi mainittu laissa 1040/2020, seuraavasti:

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

114 §

Vastuu ajoneuvon kuormaamisesta kaupallisissa kuljetuksissa

Vaarallisten aineiden kuormausvastuusta säädetään vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetussa laissa (/).

Liite 3.3

Kielto- ja rajoitusmerkit

C8 Vaarallisten aineiden kuljetus kielletty

Merkillä kielletään vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain 55 §:n 5 momentin nojalla annetun Liikenne- ja viestintäviraston määräyksen mukainen vaarallisten aineiden kuljettaminen tiellä. Tunnelirajoituksen yhteydessä käytetään lisäkilpeä H16.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Liitteen 3.8 kohtien H14 ja H15 kumoaminen tulee kuitenkin voimaan vasta 18 kuukauden kulluttua lain voimaantulosta.

18.

Laki

vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005) 4 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 358/2015, seuraavasti:

4 §

Soveltamisalan rajaukset

Tätä lakia ei sovelleta:

- 1) tuotantolaitoksen alueen ulkopuolella tapahtuvaan vaarallisten aineiden kuljetuksesta annettussa laissa (/) tarkoitettuun kuljetukseen eikä kuljetustapahtumaan suoraan liittyvään tilapäiseen varastointiin;
 - 2) vaarallisten kemikaalien käyttöön tai varastointiin aluksessa;
 - 3) radioaktiivisiin aineisiin eikä radioaktiivisia aineita sisältäviin tuotteisiin.
- _____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

19.

Laki

eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain 1 ja 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain (1137/2016) 1 §:n 1 momentti ja 4 §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat 1 §:n 1 momentti laissa (/) ja 4 §:n 3 momentti laissa 248/2022, seuraavasti:

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

1 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan hissiturvallisuuslain (1134/2016), mittauslaitelain (707/2011), pyroteknisten tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain (180/2015), räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettujen laitteiden ja suojausjärjestelmien vaatimustenmukaisuudesta annetun lain (1139/2016), painelaitelain (1144/2016), sähköturvallisuuslain (1135/2016), räjähteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain (1140/2016), kuluttajien käyttöön tarkoitetuista henkilönsuojaimista annetun lain (218/2018), kaasulaitelain (502/2018), säteilylain (859/2018), ilmailulain (864/2014), aerosolien vaatimustenmukaisuudesta annetun lain (794/2020), ajoneuvolain (82/2021), jätelain (646/2011), ympäristönsuojelulain (527/2014), EU-ympäristömerkistä annetun lain (832/2014), huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista annetun lain (1712/2015), sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014), laivavarustelain (1503/2011), tuotteiden ekologiselle suunnittelulle ja energiamerkinnälle asetettavista vaatimuksista annetun lain (1005/2008), vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteissa annetun lain (387/2013), kemikaalilain (599/2013), kosmeettisista valmisteista annetun lain (492/2013), tupakkalain (549/2016), jalkineiden ja tekstiilituotteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain (265/2022), lannoitelain (711/2022), terveydensuojelulain (763/1994), eräiden tuotteiden esteettömyysvaatimuksista annetun lain (102/2023), lelujen turvallisuudesta annetun lain (1154/2011) sekä vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain (/) soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden markkinavalvontaan, jollei mainituissa laeissa toisin säädetä.

4 §

Valvontaviranomaiset

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, Säteilyturvakeskus on tässä laissa tarkoitettu markkinavalvontaviranomainen säteilylaissa tarkoitettujen tuotteiden ja vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetussa laissa tarkoitettujen radioaktiivisten aineiden kuljetukseen käytettävien tuotteiden osalta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

20.

Laki

turvallisuusselvityslain 21 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan turvallisuusselvityslain (726/2014) 21 §:n 1 momentin 10 kohta, sellaisena kuin se on laissa 266/2020, sekä
lisätään 21 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 910/2019, 266/2020 ja 965/2020, uusi 11 kohta seuraavasti:

21 §

Suppean henkilöturvallisuusselvityksen piiriin kuuluvat tehtävät

Suppea henkilöturvallisuusselvitys voidaan laatia sellaiseen palvelussuhteeseen tai toimeksiantotehtävää suorittamaan valittavasta taikka palvelussuhdetta tai toimeksiantotehtävää hoitavasta, joka:

10) saa asemansa vuoksi oikeudet siirtää työnantajan tai tämän asiakkaan varoja tai muuttaa niihin liittyviä tietoja, jos oikeuksien käyttämisestä annettujen valtuuksien tai ohjeiden vastaisesti voi aiheutua yleistä vahinkoa rahoitus- tai vakuutusjärjestelmän luotettavuudelle tai huomattavaa vahinkoa rahoitus- tai vakuutuslaitokselle tai sen asiakkaalle;

11) työskentelee vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyvissä tehtävissä taikka muutoin voi saada kuljetuksen aikana haltuunsa merkittäviä määriä vaarallisia aineita, joiden asiattomalla käsittelyllä voidaan aiheuttaa vahinkoa laajalla alueella tai suurelle määrälle ihmisiä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

21.

Laki

sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 1 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa (100/2023), seuraavasti:

1 §

Lain soveltamisala

Siten kuin tässä laissa säädetään, pannaan täytäntöön myös:

- 1) merenkulun ympäristönsuojelulain (1672/2009) 3 luvun 1 §:ssä tarkoitettu öljypäästömaksu;
- 2) tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetun lain (1233/2006) 9 §:ssä tarkoitettu laiminlyöntimaksu;
- 3) työsopimuslain (55/2001) 11 a luvun 3 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu;
- 4) työntekijöiden lähettämisestä annetun lain 35 §:ssä tarkoitettu laiminlyöntimaksu;
- 5) kuitintarjoamisvelvollisuudesta käteiskaupassa annetun lain (658/2013) 6 §:ssä tarkoitettu laiminlyöntimaksu;
- 6) yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain (1188/2014) 49 §:ssä tarkoitettu rikkomusmaksu ja 51 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu;
- 7) alkoholilain (1102/2017) 71 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu;
- 8) siemenlain (600/2019) 35 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu;
- 9) kasvinterveyslain (1110/2019) 26 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu;
- 10) eläinten sekä eräiden tavaroiden tuontivalvonnasta annetun lain (1277/2019) 15 §:ssä tarkoitettu tuontivalvonnan seuraamusmaksu;
- 11) tieliikennelain (729/2018) 161 §:ssä tarkoitettu liikennevirhemaksu;
- 12) ajokorttilain (386/2011) 93 §:ssä tarkoitettu liikennevirhemaksu;
- 13) vesiliikennelain (782/2019) 122 §:ssä tarkoitettu liikennevirhemaksu;
- 14) liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) 268 §:ssä tarkoitettu liikennevirhemaksu;
- 15) ajoneuvolain (82/2021) 195 §:ssä tarkoitettu liikennevirhemaksu ja 189—192 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu;
- 16) rehulain (1263/2020) 51 §:ssä tarkoitettu rehuvalvonnan seuraamusmaksu;
- 17) elintarvikelain (297/2021) 67 §:ssä tarkoitettu elintarvikevalvonnan seuraamusmaksu,
- 18) eläintautilain (76/2021) 94 a §:ssä tarkoitettu eläintautivalvonnan seuraamusmaksu,
- 19) eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetun lain (1069/2021) 36 §:ssä tarkoitettu eläinten tunnistamis- ja rekisteröintivalvonnan seuraamusmaksu ja 37 §:ssä tarkoitettu eläimen

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

tunnistusasiakirjan mukana pitämistä ja esittämistä koskevan velvollisuuden rikkomisesta määrättävä liikennevirhemaksu,

20) luonnonmukaisesta tuotannosta annetun lain (1330/2021) 38 §:ssä tarkoitettu luomuvälvönnön seuraamusmaksu,

21) jalkineiden ja tekstiilituotteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain (265/2022) 8 ja 9 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu,

22) lannoitelain (711/2022) 37 §:ssä tarkoitettu lannoitevalvonnasta seuraamusmaksu,

23) eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain (517/2015) 63 a §:ssä tarkoitettu sivutuotevalvonnasta seuraamusmaksu,

24) avaruustoiminnasta annetun lain (63/2018) 21 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu,

25) verkossa tapahtuvaan terroristisen sisällön levittämiseen puuttumisesta annetun lain (99/2023) 4 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu,

26) vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain (/) 141 §:ssä tarkoitettu liikennevirhemaksu ja 142 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 9.2.2023

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

varapuheenjohtaja Ari Torniainen kesk

jäsen Pekka Aittakumpu kesk

jäsen Sandra Bergqvist r

jäsen Seppo Eskelinen sd

jäsen Janne Heikkinen kok

jäsen Petri Huru ps

jäsen Juho Kautto vas

jäsen Jari Kinnunen kok

jäsen Jouni Kotiaho ps

jäsen Sheikki Laakso ps

jäsen Jenni Pitko vihr

jäsen Mirka Soinikoski vihr

jäsen Paula Werning sd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Juha Perttula